

Burja

GLASILO OBČINE KOMEN
Letnik 12, številka 4

Poštnina plačana pri pošti 6223 Komen
DECEMBER 2017

V prazničnem decembru naj v vas zasvetijo
lučke in njihova svetloba naj razsvetljuje poti,
ki jih bomo v letu 2018 hodili skupaj vsi!

Vesele praznike in uspešno novo leto 2018!

župan Marko Bandelli, mag. posl. ved,
podžupan Valter Ščuka,
člani občinskega sveta in delavci občinske uprave

1. Mini olimpijada v občini Komen

V torek, 26. septembra 2017, je bila na športnem igrišču šole v Štanjelu izpeljana 1. Mini olimpijada v občini Komen, ena večjih športnih prireditev, namenjena šolskim otrokom. Več kot 130 otrok iz najstarejše skupine Vrtca Komen in Vrtca Štanjel, prve triade učencev OŠ Komen in POŠ Štanjel je sodelovalo na športnih igrah, ki so jih zanje ob pomoči občine organizirali OŠ Komen, Vrtec Sežana, lokalna športna društva, združena v Športno zvezo Komen, Olimpijski komite Slovenije in posamezniki. S svojo prisotnostjo je igre pozdravila tudi predstavnica Regijske pisarne OKS Nova Gorica, ga. Meta Mačus.

Že po prihodu otrok na igrišče je bilo jasno, da otroke z maskoto OKS, lisjakom Foksi-jem, očitno veže pravo prijateljstvo. O tem so pričali tudi mnogi plakati in okrasitev športnih prizorišč, ki so jih posebej za ta dan pripravili otroci in učiteljice iz osnovne šole ter otroci in vzgojiteljice iz vrtca.

Po pozdravnih besedah podžupana Občine Komen, g. Valterja Ščuke, predstavnika Olimpijskega komiteja Slovenije, g. Bojana Juroviča, pravem olimpijskem protokolu s himno, olimpijsko zastavo in baklo je s kratkim nagovorom igre odprla ravnateljica OŠ Komen, ga. Nives Cek. Sledilo je ogrevanje z Matejo Terčon Knap iz plesnega društva Be Funky, kjer so otroci, Foksi ter vsi navzoči najprej dodobra ogreli mišice in razmigali sklepe.

Osem športnih poligonov, ki so jih pripravile učiteljice športa, vzgojiteljice iz vrtca, lokalna športna društva, predstavniki OKS ter Smart Stones Kids, so otroci zlahka obvladovali in tako pokazali, da so zmagovalci lahko prav vsi. Ob zabavi, smehu, sprošče-

nem vzdušju so preizkusili in spoznali različne športne discipline: nogomet, košarko, rokomet, plezanje, balinanje, štafetne igre, gibalne poligone, skakanje v vrečah in vlečenje vrvi. Povsod jih je vodil motiv, da je najbolj pomembno sodelovati in ne vedno zmagati! Spodbujanja s strani trenerjev, učiteljic, vseh prisotnih pa tudi ni manjkalo.

Zmajčki, Krtki,
Srne, Zajci, Sove,
Ježki, Veverice,

Medvedki in njihov nov prijatelj Foksi so s svojim nenehnim gibanjem oblačno in vetrovno jutro kmalu pregnali in na nebo narisali sonce, vsem pa nasmehe na obrazih. Kot bi mignil je bilo iger konec, sledile so še zaključne besede in pohvale predstavnika OKS tako otrokom kot organizatorjem ter podelitev priznanj otrokom z olimpijskim geslom Pomembno je sodelovati, ki naj bo vsem spodbuda in popotnica za še več takšnih dogodkov.

Vse, kar je lepo in dobro, navadno hitro mine. Tudi z našo skupno 1. Mini olimpijado ni bilo nič drugeče, ostala pa nam je obljuba, da se prihodnje leto spet srečamo in igre ponovimo.

Za konec še zahvala prav vsem, ki ste na tak ali drugačen način sodelovali pri izvedbi prireditve in otrokom omogočili lep, zabaven, pravi olimpijski dan.

Besedilo: Mihaela Bernetič Perhavec

Uredniški uvodnik

Ko snežna kepa postane dragocen spomin

Pa je pred nami spet tisti čas, ko je okrog nas več luči, ko iz hiš prihaja vonj po sveže pečenih piškotih, kruhu in drugih dobrotah, ko iz omar vzamemo najrazličnejše okraske in se srečujemo z družino in prijatelji. Je čas, ko se ozremo nazaj na leto, ki se počasi izteka, in razmišljamo o stvareh, ki so se nam zgodile. Vrednotimo trenutke, slavimo tiste dobre in obžalujemo slabe. Oziramo se tudi v leto, ki prihaja, ki je še nepopisan bel list, in razmišljamo o tem, kako ga bomo zapolnili. Želje in načrti so pri vsakem posamezniku drugačni in samosvoji, a verjamem, da si vsi želimo predvsem to, da bi bilo prihajajoče leto polno trenutkov, ki bi se v naše misli in srca zapisali kot dragocen in lep spomin.

Pred dnevi je naše kraje pobelil sneg. Sama sicer nisem njegova velika ljubiteljica, a vendar je bil tokrat pogled nanj posebno lep in zanimiv. Oči so lovile pogled na pokončne snežake ob cesti, noge so v snegu puščale stopinje, v laseh pa so se skrivale drobne snežinke. Naenkrat je vame priletela snežna kepa in znašla sem se sredi prave snežne bitke. Povsem spontan dogodek, ki je poskrbel za dragocen spomin.

Bralkam in bralcem želim mirne in vesele praznike, prihajajoče leto pa naj bo predvsem zdravo, uspešno ter polno čarobnih in lepih trenutkov.

Heidi Vrčon
odgovorna urednica

Glasilo Občine Komen
Letnik 12, številka 4, DECEMBER 2017

Burja

Izdajatelj:
Občina Komen, Komen 86, 6223 Komen
Telefon: 05 7310 450
Fax: 05 7310 460
Spletna stran: www.komen.si
e-pošta: burja@komen.si

Naklada: 1.420 izvodov

Glasilo brezplačno prejmejo gospodinjstva v občini Komen. Glasilo raznaša Pošta Slovenije. V primeru, da glasila ne prejmete na dom, se obrnite na pošto v Komnu ali Štanjelu in jim sporočite, da glasila niste prejeli. Glasilo dobite brezplačno tudi na Občini v Komnu, na voljo je tudi v elektronski obliki na spletni strani občine www.komen.si.

Odgovorna urednica: Heidi Vrčon
Uredniški odbor: Tanja Bratina Grmek (pomočnica odg. urednice),
Ana Godnik, Katjuša Rina Trampuž in mag. Andreja Štok
Lektoriranje: Barbara Jejčič

Priprava in tisk: Tiskarna Mljač, d. o. o., Ulica Istrskega odreda 2c, 6215 Divača

Vabljeni, da svoje prispevke (članke in slikovno gradivo) za naslednjo številko pošljete v elektronski obliki na e-naslov: burja@komen.si najpozneje do 25. 2. 2018. Prispevki, ki bodo prispeli prepozno, ne bodo vključeni v marčevsko številko! K posameznemu članku priložite največ dve fotografiji v čim boljši resoluciji.

Vabimo tudi vse fotografe ali fotografe kar tako, da nam pošljejo tematske fotografije za objavo na naslovnici. Digitalni posnetki naj bodo v čim boljši resoluciji. Poslanih posnetkov v slabi resoluciji ne bomo objavili.

Naslednja številka občinskega glasila izide MARCA 2018.

Avtor fotografije na naslovnici: arhiv uredništva Burje

Spoštovane občanke in občani

Spoštovane občanke in občani

Tri leta so naokrog in seveda se je potrebno vprašati, kaj je bilo v teh letih županovanja storjenega in ali so občanke in občani zadovoljni, da so volili župana, ki je obljubljal spremembe. Povsem legitimno vprašanje.

No, odgovor na vprašanje je v vsakem primeru pozitiven in tudi napredek občine v teh letih je viden in občuten. Veliko smo naredili glede infrastrukture, saj smo zaključili največji projekt, in sicer obsežno obnovo javnega vodovodnega sistema na območju vse občine. Investicija je bila vredna približno 1,5 milijona evrov. Tu smo vsako leto dodali občinska sredstva, da smo popravili in zamenjali različne veje vodovodnega sistema. Pomemben poseg je bila zamenjava celotne cevi, ki napaja črpališče v Gornji Branici.

Smo v zaključni fazi OPN (občinskega prostorskega načrta). Želja in naloga občine je bila, da vsi občani razumejo pomemben akt, ki naj bi dal smernico in strateško pot razvoja celotne občine Komen. Potrebna je bilo, in je še vedno, veliko usklajevanja, saj na žalost na ministrstvih ne razumejo specifik našega območja in posledično specifičnih problemov, s katerimi se soočamo tu, na Krasu.

Glede turizma smo naredili velike korake, zlasti z ustanovitvijo Javnega zavoda Komenski Kras, ki potrjuje dobro in premišljeno izbiro občine.

Turisti in kolesarji imajo na voljo najbolj izpopolnjen sistem vodenih poti, smeri, tematskih sklopov, postrežbe, prenočišč.

Med najpomembnejše investicije v občini nedvomno sodi začetek obnove štanjskega gradu. Podoba celotne srednjeveške vasice Štanjel predstavlja neprecenljivo dodano vrednost naše občine. Prav ta infrastrukturni poseg je bil pogoj za pridobitev projekta Agrotur II na medregionalnem razpisu. S tem projektom se bo občina Komen postavila v središčno pozicijo primorske enogastronomije. V gradu bomo s pridobljenimi sredstvi zgradili največjo enotko celotne Primorske, in sicer vseh 4 vinorodnih okolišev – Brd, Vipavske doline, Istre in seveda Krasa. Postali bomo center za enologijo in primorske dobrote. Turizem je gospodarstvo, gospodarstvo pa ključni faktor za rast in razvoj naše občine.

Do konca leta 2017 bo komplet ovoj štanjskega gradu v tej fazi zaključen. Naslednja dela se bodo nadaljevala v sklopih, vezanih na projekt Agrotur II, in nadaljevala predvidoma marca meseca prihodnje leto s pomembno informativno točko Natura 2000. Prav ta bo razlog za ureditev celotnega vhoda, sprejemnega dela, dvigala, sanitarijev in mansardnega predela gradu v velikosti nad 450 m².

V ta namen se že gradi javne sanitarije v jedru Štanjela, obnavlja Ferrarijev vrt, raziskuje določene predele obzidja, pripravlja na gradnjo parkirišč itd.

Letos smo otvorili igrišče ob osnovni šoli v Štanjelu, v priho-

dnjem letu je na vrsti pridobitev gradbenega dovoljenja za obnovo igrišč v Komnu.

Komen bo prihodnje leto deležen izgradnje Malega trga, saj čakamo le razpis Las, ki naj bi bil objavljen še letos. Smo v pridobivanju idejne zasnove za obnovo Zadrúžnega doma v Komnu, čemur bo sledilo gradbeno dovoljenje.

Rušitev 'Stare šule' v Komnu je bila potrebna, saj so ruševine ogrožale varnost občanov.

Po novem letu sta predvideni predstavitev in javna razgrnitev idejne zasnove komenskega jedra. Tu želimo, da se boste občani konstruktivno odzvali z različnimi predlogi in pobudami.

Velik dosežek je bil nedvomno participativni proračun. V veselje in ponos nam je, da smo uresničili vse predvidene projekte za leto 2017 in že predlagali v proračunu ostale projekte za leto 2018. Resnično si želim, da nam bo po letu 2019 uspelo zagotoviti še višjo vrednost soodločanja v proračunu, da boste lahko sami občani deležni pri odločanju tako pomembnih projektov za boljše življenje v vašem domačem kraju.

Naj vam še omenim, da so se začela dela pri obnovi zadrúžnih domov, in sicer v Kobjeglavi, Svetem in Ivanjem Gradu. Pričakujemo še gradbeno dovoljenje za Brje. Ti domovi, ki so nujno potrebni za druženje in za organizacijo razvedrilnih dogodkov po naših vaseh, bodo dobili popolno preobliko v prihodnjem letu. V kolikor ne bomo načrtovanega zaključili v letu 2018, se bodo dela nadaljevala v letu 2019.

Zelo sem zadovoljen in vesel glede gradnje novega vaškega središča v Brestovici, kjer smo tudi tik pred realizacijo širokopasovnega omrežja, tako pričakovanega iz strani domačinov.

Kmetijstvo, vinogradništvo, tobak, industrijska konoplja, oljkarstvo so ključnega pomena za Komenski Kras. Moj namen je v prihodnjih letih povečati interes in namenska sredstva za obnovo degradiranih površin z uvedbo novih trajnih nasadov.

Naj iskreno povem, da sem na občini uspel vzpostaviti nekoliko drugačen način dela in pristopa in prav zaradi tega lahko pohvalim učinkovitost večine zaposlenih, predvsem pa njihovo uspešnost.

Ob tej priliki vam, spoštovane občanke in spoštovani občani občine Komen, želim srečno in uspešno novo leto 2018, polno zadovoljstva, naj bo vaš korak odmeven, vaša beseda pogumna, vaše življenje iskriko in polno toplih trenutkov.

Vaš župan,
Marko Bandelli, mag. posl. ved

Nov zakon o športu

24. junija 2017 je v veljavo stopil nov Zakon o športu (ZŠpo-1), ki je nadomestil prejšnjega iz leta 1998. Med ključnimi cilji novega zakona je povečanje dostopnosti državljanom do gibalnih dejavnosti, saj zakon predvideva možnost brezplačnih športnih programov in brezplačne uporabe športnih objektov oziroma površin za šport v naravi. Ključne novosti, ki jih zakon

prinaša, so:

- povečanje preglednosti nad porabo in namensko rabo javnih sredstev,
- izboljšanje kvalitete strokovnega dela v športu,
- ureditev in zaščita pravic športnikov,
- ureditev posebnosti opravljanja dela v športu,

- povečanje prepoznavnosti Republike Slovenije v tujini,
- povečanje pooblastil inšpekcije v športu.

Zakon določa javni interes na področju športa, mehanizme za njegovo uresničevanje, organe, ki so zanj pristojni, in pogoje za opravljanje strokovnega dela v športu. V novem zakonu je zato enotno urejen način doseganja ciljev nacionalnega programa z določbami, ki nalagajo, da morajo vsi javni financerji na področju športa slediti strukturi in prednostnim nalogam, ki jih opredeljuje Nacionalni program športa v Republiki Sloveniji. Javni interes v športu v lokalni skupnosti se določi z občinskimi letnimi programi športa, ki morajo biti v skladu z nacionalnim programom. Lokalna skupnost uresničuje javni interes v športu z zagotavljanjem sredstev za izvedbo letnega programa športa na lokalni ravni, načrtovanjem, gradnjo in vzdrževanjem lokalno pomembnih športnih objektov in površin za šport v naravi v lasti lokalne skupnosti ter s spodbujanjem in zagotavljanjem pogojev za opravljanje iz razvoj športnih dejavnosti. Zakon uvaža možnost aktivnega sodelovanja občinskih športnih zvez pri sprejemanju občinskega letnega programa športa, s tem ko v 13. členu zakona določa, da mora lokalna skupnost predhodno pridobiti mnenje občinske športne zveze, če ta obstaja.

Nov zakon uradno uvaža varuha športnikovih pravic, ki sicer že deluje. Nova določila, ki urejajo to področje, so umestili v zakon v želji, da bi imeli otroci in tudi aktivni športniki možnost nadaljevanja ukvarjanja s športom brez dodatnih finančnih bremen za starše, zato se do 15. leta ne bodo smeli zaračunavati prestopi in tudi ne za amaterske športnike, na predlog kolektivnih športnih panog pa je ostalo zaračunavanje za poklicne športnike, vendar morata vprašanje rešiti kluba in to tako ne bo breme staršev.

Izvajalci športnih programov, ki bodo izbrani za izvajanje letnega programa športa na državni ali lokalni ravni ali letnega programa športa Fundacije za šport, bodo dolžni objaviti izračun cene športnega programa. Podrobnejši način in obliko izračuna programov bo predpisal minister s podzakonskim predpisom. Z globo od 1.000 do 2.000 evrov bo za prekršek kaznovan izvajalec športnega programa, ki bo izbran za sofinanciranje programa iz javnih sredstev, in ne bo objavil izračuna cene športnega programa, za katerega izvajanje bo prejel javna sredstva.

Športni programi, ki bodo v celoti financirani iz javnih sredstev, bodo za uporabnike brezplačni. V primeru delnega sofinanciranja športnih programov iz javnih sredstev pa bo moral izvajalec letnega programa športa stroške, ki jih krijejo vadeči, sorazmerno zmanjšati. Z globo od 2.000 do 4.000 evrov bo za prekršek kaznovan izvajalec športnega programa, ki bo uporabniku zaračunal udeležbo v posameznem športnem programu, ki bo v celoti financiran ali delno financiran iz javnih sredstev.

Finančna sredstva, ki jih bodo izvajalci letnega programa športa prejeli za izvedbo posameznega športnega programa, se bodo morala porabiti samo za stroške izvedbe športnega programa, za katerega bodo namenjena.

Zakon natančno opredeljuje, kdo se šteje kot športnik. Športnik je posameznik, če je star najmanj 12 let, je član športnega društva, ki je včlanjeno v NPŠZ ali ZŠIS-POK, in ima s strani OKS-ZŠZ potrjen nastop na tekmovanju uradnega tekmovalnega sistema ter je vpisan v evidenco registriranih in kategoriziranih športnikov.

Zakon uvaža komisijo za akreditacijo programov usposabljanja strokovnih delavcev v športu ter podrobno ureja to področje. V 46. členu določa, da strokovno delo v športu predstavlja delo na področju športnih programov in obsega načrtovanje, organiziranje, izvajanje, spremljanje in vrednotenje procesa športne vadbe. V nadaljevanju določa, da strokovno delo opravlja stro-

kovni delavec, ki ima ustrezno izobrazbo ali usposobljenost v skladu z zakonom, je vpisan v razvid strokovno izobraženih in strokovno usposobljenih delavcev v športu. Z globo od 2.000 do 4.000 evrov se za prekršek kaznuje pravna oseba ali samostojni podjetnik posameznik, kadar omogoči opravljanje strokovnega dela v športu osebi brez ustrezne izobrazbe ali strokovne usposobljenosti v skladu z zakonom.

Zakon prinaša še precej drugih novosti, v tem prispevku pa so zajete le tiste najpomembnejše, ki se dotikajo delovanja športnih društev ter javnega sofinanciranja programov. Na podlagi zakonskih določb bo občinska uprava pripravila predlog odloka o (so)financiranju športnih programov v občini Komen, ki bo predvidoma v obravnavi v prvem branju na seji občinskega sveta v decembru 2017.

Soraja Balantič, občinska uprava

Dobro je vedeti

Občinska uprava Občine Komen

Telefon: 05 73 10 450
 Fax: 05 73 10 460
 Spletna stran: www.komen.si
 E-pošta: obcina@komen.si
 Uradne ure: ponedeljek in petek od 8.00 do 12.00
 sreda od 8.00 do 12.00 in od 15.00 do 17.00

Medobčinski inšpektorat in redarstvo občin Divača, Hrpelje – Kozina, Komen in Sežana

Telefon: 05 73 10 141
 E-pošta: soou@sezana.si
 Uradne ure: ponedeljek in petek od 7.30 do 11.00
 sreda od 7.30 do 11.00 in od 12.00 do 16.00

Krajevni urad Komen

Telefon: 030 720 220
 Uradne ure: vsak četrti torek v mesecu od 8.00 do 11.00 in od 12.00 do 14.00,
 Za nujne primere se obrnite na sedež Upravne enote v Sežani,
 tel. št.: 05 73 12 700.

Policijska pisarna Komen

(v prostorih Krajevnega urada Komen, Komen 86)
 Telefon: 05 70 71 500
 Uradne ure: sreda od 14.00 do 17.00.

Knjižnica Komen

Komen 118, 6223 Komen
 Telefon: 05 76 68 580
 E-pošta: knjiznica.komen@siol.net
 Delovni čas: torek in petek od 11.00 do 18.00
 sreda od 8.00 do 14. ure

Zdravstvena postaja Komen / Splošna ambulanta Komen

Telefon: 05 73 11 460

Lekarna Komen

Telefon: 05 73 11 790
 Delovni čas: ponedeljek od 12.00 do 19.00 ure
 torek, četrtek in petek od 8.00 do 15. ure
 sreda od 9.00 do 18. ure

Zbirni center Komen

torek: od 9. do 13.00
 četrtek: od 14. do 17.00
 sobota: od 9. do 13.00

Zavetišče Oskar Vitovlje

Telefon: 05 30 78 570
 Najdba zapuščene (brez skrbnika) ali izgubljene živali

JAVNA BLAGAJNA OBČINE KOMEN obratuje v poslovalnici Deželne banke Slovenije, d. d., v Komnu 118 c (pri pošti), odprta je od ponedeljka do petka od 8.00 do 12.00 ter od 13.00 do 16.00.

Preprečevanje vlomov v hiše – priporočila policije

Dne 29. oktobra se je ura ponovno prestavila na zimski čas, kar posledično prinese tudi zgodnejši mrak oziroma noč. Navedeno spremembo s pridom zadnja leta na območju Krasa izkoriščajo storilci, ki vlamljajo v stanovanjske hiše. V zvezi s tem vas želimo ponovno obvestiti oziroma opozoriti na določena samozaščitna ravnanja. Potrebno je poudariti vlogo ustreznega zavarovanja doma pred vlomilci, vsak izmed ukrepov, ki bodo vpisani v nadaljevanju, zmanjša možnost vloma v objekt, hišo, stanovanje. Stoodstotne zaščite praktično ni, lahko pa se zelo zmanjša verjetnost vloma z vsakim dodatnim ukrepom. Posebej storilcu olajšamo vlom skozi okno takrat, kadar je le-to odprto oziroma zaprto na ventus (škarje). Vlom storilci izvedejo tudi s pomočjo določenega orodja na vzvod in silo telesa ali z razbijanjem. Takih vlomov, ko so storilci v objekt vstopili skozi balkonska vrata ali okno, beležimo največ. Ta vrata oziroma okna so po konstrukciji precej šibkejša od glavnih vhodnih vrat, katerih se vlomilci ne dotikajo.

Zelo pomemben dejavnik zaščite je, da objekt oziroma stanovanjska hiša ne daje videza, da je prazna, kar dosežemo s tem, da je katero izmed svetlobnih teles v objektu pustimo ročno prižgano ali s pomočjo časovnih stikal – luči se prižigajo ob eni uri, radio ali TV pa ob drugi uri. To storilca zmede. Enako velja za premikanje rolet, če imamo le-te na električni pogon. Poskrbimo, da nam nekdo redno prazni poštni nabiralnik, če smo od doma za več dni.

Prav tako je pomembna dobra zunanja osvetlitev objekta, pri čemer svetujemo uporabo senzorskih luči. Namestitev osvetlitve mora biti na takšnem mestu, da ni dosegljiva in da jo storilec ne more zlahka onesposobiti.

Zelo priporočljive so tudi alarmne naprave. Pomembno je, da so alarmne naprave kvalitetne. Lahko se pa poslužujemo samo zvočnih alarmov, ki morajo biti nameščeni na takšnem mestu, da jih storilec ne more predhodno onesposobiti. Če alarmna sirena ni na pravem mestu, jo storilci predhodno onesposobijo, in sicer tako, da jo zvočno izolirajo (npr. posprejajo s purpen peno) in na tak način zadušijo zvok sirene. Pomembno je tudi, da so

nameščeni kvalitetni senzorji gibanja. Pri hišah je pomembno, da pazimo, da so senzorji na takih mestih, da alarma ne sproži vsak ptič ali celo muha, pajek.

Gotovine in vrednih predmetov na hranimo doma. Zlatnino, ki se jo potrebuje vsak dan, pa se shrani v sefih, vgrajenih na skritih mestih, kot na primer, da je privit v omari z dovolj močnimi vijaki, pritrjenimi v steno in tla. Pomembno je, da ga storilec ne more kar vzeti in odnesti. Najbolje pa je, da se vrednejši predmeti hranijo v sefih v bankah, pri varnostnih službah in podobno. Priporočeno je, da se zlatnina položi na temnejšo podlago in se jo fotografira. Fotografijo se pokaže kriminalistom, če pride do vloma in je ta odtujena. Zelo pomembno je, da ne razlagamo oziroma se hvalimo, da smo si vgradili sef, oziroma kje smo ga vgradili. Če smo sef dali vgraditi, je pomembno, da ga vgradi oseba, ki ji zaupate in veste, da ne bo razlagala, da je pri vas vgradila sef, ker vlomilci znajo izkoristiti vsako informacijo, da bi prišli do vašega sefa oziroma do stvari v njem, lahko tudi tako, da vas prisilijo, da ga odprete.

Na koncu bi še poudarili, kako pomembno je stalno oziroma sproti opazovanje, kaj se dogaja v okolici doma, pri tem smo pozorni predvsem na neznane osebe v okolici, ki si ogledujejo stanovanjske hiše, in jim damo vedeti, da smo jih opazili (na primer razni akviziterji). Pri tem si zabeležimo registrsko številko vozila, podatke pa posredujemo policijski postaji.

Na koncu vas prosimo, da nas lahko o vsakem podatku, ki bi nam lahko pripomogel k izsleditvi storilcev vlomov, takoj obvestite na številko 113, dosegljivi smo tudi vse ure dnevna na telefonski številki policijske postaje Sežana 05 7071 500.

Želimo vam, da živite varno in naj vam nepridipravi ne pokvarijo zadnjih dni v letu in bližajočih se praznikov.

Besedilo:
Matjaž Žerjal, pomočnik
komandirja
Jožef Muhič, komandir
policijski inšpektor I

Projekt »ZA KRAS« bo reševal najbolj ogrožene vrste

18. avgusta 2017 je Služba Vlade RS za razvoj in kohezijsko politiko izdala odločitev o finančni podpori prvega okoljskega projekta v Sloveniji financiranega iz Evropskih strukturnih in investicijskih skladov z imenom »Zagotavljanje primerne rabe kraških travšč in ostenij za ohranjanje izbranih habitatnih tipov in vrst na območju Nature 2000 - Kras« na kratko »ZA KRAS«. Z mesecem septembrom smo pričeli z izvajanjem štiriletnega naravovarstvenega projekta v skupni višini skoraj 3 milijone evrov, s katerim bomo vodilni partner Regijski Park Škocjanske jame, Slovenija skupaj s projektnimi partnerji, Zavodom Republike Slovenije za varstvo narave, Društvom za opazovanje in proučevanje

ptic Slovenije, Elektro Primorsko, d. d., Kmetijsko gozdarskim zavodom Nova Gorica Kmetijsko gozdarsko zbornico Slovenije in Občino Divača v naslednjih štirih letih izboljšali stanje treh najbolj ogroženih habitatnih tipov in s tem pripomogli pri ohranjanju 27 ogroženih rastlinskih in živalskih vrst na območju Natura 2000 Kras. Območje izvajanja projekta se razteza po celotnem Krasu, od Hrastovelj na južnem kraškem robu do Štanjela na severnem.

Med večjimi investicijami projekta so izgradnja kanalizacijskega omrežja v vaseh Betanja, Škocjan in Matavun s priključitvijo na obstoječo oz. novo čistilno napravo. S tem ukrepom se

bo bistveno zmanjšalo možnost pronicanja fekalnih odpadnih vod v podzemlje in s tem izboljšalo življenjski prostor jamskega hrošča drobnovratnika, človeške ribice in drugih jamskih živali. K varstvu drobnovratnika bo imelo znaten učinek tudi čiščenje Divaške jame. V okviru projekta bomo očistili drugi, trenutno neočiščen del Divaške jame, uredili pohodne poti, da les ne bo več kontaminiral jamske okolice. Izvedli bomo tudi serijo izobraževalnih delavnic za jamarje o ukrepanju ob odkritju nelegalnih pasti za lov jamskih živali v jamah in fizično zaprli vhod v jamo Polina peč, ki velja za z jamskimi živalmi zelo bogato jamo in je bila v zadnjem času večkrat tarča lovcev na jamske hrošče.

V parku Škocjanske jame bomo za ureditev treh mirnih con odkupili zemljišča na območju udornice Lisična, ostenja ob ponoru reke Reke pod Škocjanom in ruševine gradu Školj. V mirnih conah bodo s poostrenim naravovarstvenim nadzorom in pre-povedjo vsakršnih posegov na teh območjih omogočena mirna gnezdišča za veliko uha-

harico, sokola selca in druge ujede, svoja zatočišča v teh conah pa bodo lahko našli tudi netopirji. Zaradi odsotnosti vsakršnih posegov se bo na teh območjih povečeval delež starih dreves in odmrle lesne mase, kar bo omogočalo razmnoževanje hroščev hrastovega kozlička, bukovega kozlička in rogača.

Obnovili bomo dva trenutno izsušena kala na območju Parka Škocjanske jame in v bližini Rodika. Z vsakoletno namestitvijo mobilne ograje za usmerjanje dvoživk in čiščenjem prepustov ob cesti Vreme – Ribnica pa bomo bistveno povečali možnost preživetja dvoživk, predvsem hribskega urha, navadne kra-

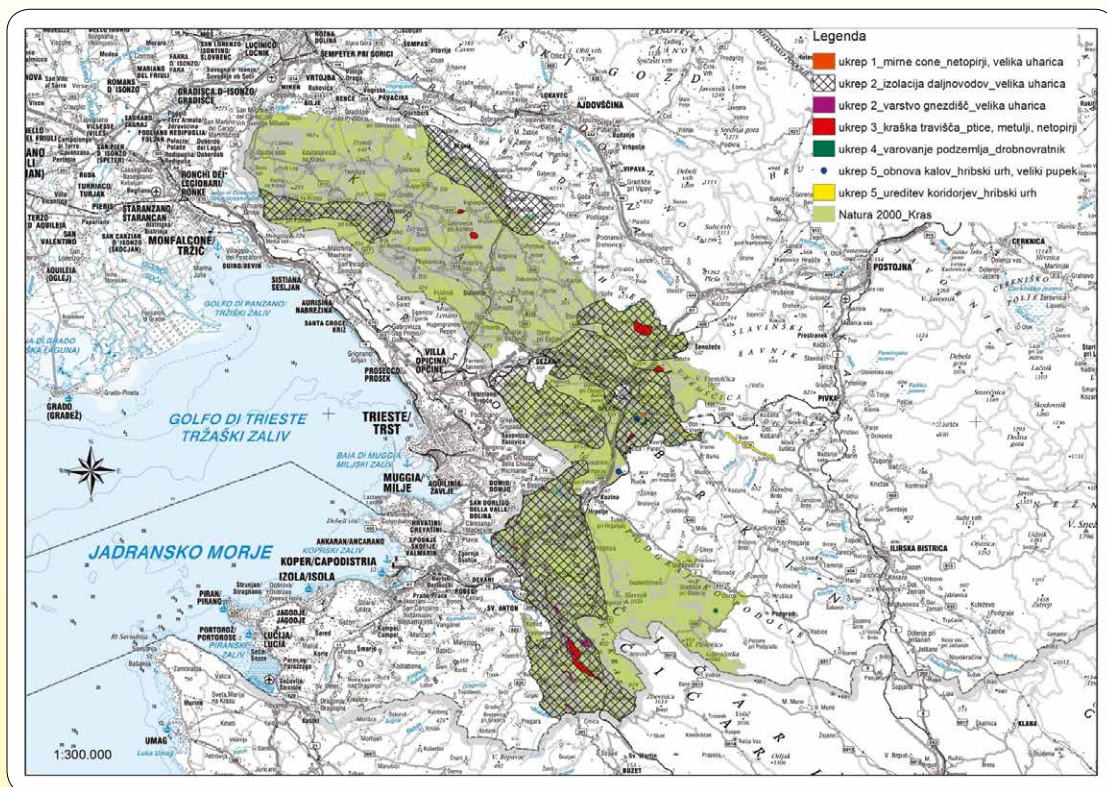
stače, rosnice, sekulje, zelene žabe, debeloglavke, pisane žabe in velikega pupka na selitvi iz prezimovališč na mrestišča.

Največja grožnja biotski pestrosti Krasa pa je zaraščanje kraške kulturne krajine – kraške gmajne. Mnoge predvsem ptičje vrste za preživetje potrebujejo suhe kraške travnike, ki se mešajo z območji grmiščnih mejic in posameznimi večjimi drevesi. Mozaična krajina jim edina nudi hrano, gnezdišča in skrivališča. Brez tega so obsojene na iztrebljenje. S kmeti na različnih koncih Krasa bomo na skupaj 180 ha zemljišč očistili zaraščajočo se krajino in vzpostavili pilotne pašnike, na katerih bodo kmetje kmetovali na za Kras prilagojen način, ki bo zadostoval tako naravovarstvenim zahtevam kot ekonomiki kmetovanja. S tem ukrepom bomo izboljšali možnosti preživetja tako pticam rjavi cipi, hribskemu škrjancu, kotorni, vrtnemu strnadu, metuljem travniškemu postavnežu, barjanskemu okarčku, hromemu volnoritcu in kraškemu zmrzlikarju kot tudi izjemno ogroženi cve-tlici raznolistni mačini.

Precej pozornosti bo namenjene tudi monitoringu in varstvu 6 vrst netopirjev, dolgokrilemu, dolgonogemu, ostrouhemu, navadnemu ter malemu in velikemu podkovnjaku.

Med večje projektne aktivnosti spada izolacija srednje napetostnih daljnovodov v širši okolici gnezdišč velike uharice. Stik z električno napetostjo na teh daljnovodih je glavni vzrok smrtnosti velike uharice. Z izolacijo vpetišč na stebrih teh daljnovodov bo omogočeno bistveno večje preživetje naše največje sove, ki ima razpon kril blizu dveh metrov.

O vseh v projektu doseženih naravovarstvenih ciljih in novih spoznanjih pridobljenih tekom projekta bo izdana tudi monografija in posnet izobraževalni dokumentarni film. Ozaveščenju in izobraževanju o pomenu ohranjanja narave pa bo služila nova sodobna naravoslovna muzejska zbirka v Parku Škocjanske jame in Informacijski center Nature 2000 Kras z veliko, osrednjo prirodoslovno muzejsko zbirko Krasa na več kot

Prikaz območja izvajanja projekta in posameznih ukrepov

400 m² v prenovljenem zahodnem palaciju gradu Štanjel ter učni poligoni v naravi. Informacijski center Nature 2000 Kras v Štanjelskem gradu bo financiran iz komplementarnega projekta iz kohezijskih sredstev namenjenih kulturi. V uspešnem sodelovanju z Občino Komen nam je uspelo združiti kohezijska sredstva namenjena naravovarstvu ter kohezijska sredstva namenjena kulturi in s tem močno povečati učinke in rezultate teh dveh komplementarnih projektov. Bogastvo enega najbolj pestrih življenjskih prostorov Evrope, Krasa, bo predstavljeno v najbolj reprezentativnem objektu na Krasu, eni redkih ohranjenih grajskih stavb območja in enem turistično najbolj prepoznavnih krajev Krasa.

S projektnimi aktivnostmi bomo izboljšali stanje habitatov in vrst na Krasu in vzpostavili pogoje in smernice za trajnostno in nepotrošno rabo le-teh v turistične namene. Zaradi številnih

učinkov turizma na biotsko raznovrstnost je pomembno, da so turistične dejavnosti nadzorovane in razvite tako, da si prizadevajo zmanjšati negativne učinke na našo naravno dediščino in povečati pozitivne učinke na biotsko raznovrstnost in lokalno skupnost. Danes je najbolj podprt pristop k zagotavljanju uspešnega obstoja tako turizma kot biotske raznovrstnosti t. i. »ekosistemski pristop«. Ta pristop vključuje celostno upravljanje z zemljo, vodo in živimi viri, spodbuja njihovo ohranitev in pravično trajnostno rabo ter sprejema, da je turizem odvisen od vitalnih, delujočih ekosistemov. K uresničevanju tega cilja s projektom »ZA KRAS« močno prispevamo.

Borut Kokalj, Regijski Park Škocjanske jame, Slovenija,
vodja projekta ZA KRAS – ESRR
Foto: arhiv »ZA KRAS« in Borut Kokalj

Društveno

Pohod po sledih soške fronte – dvajseti po vrsti

Naš pohod se vsako leto zgodi zadnjo nedeljo v mesecu oktobru. Tako je že dvajset let. Skozi vsa ta leta si je pridobil nekakšen poseben sloves med obiskovalci. Nekateri zvesti pohodniki se ga udeležijo vsako leto. Turistično društvo Brest je organizacijo pohoda prevzelo pred enajstimi leti. Skozi vsa ta leta se je izmenjalo precej sodelujočih društev, klubov in posameznikov. Pobudo za pohod in prve izvedbe so izpeljali jamarji iz Jamarskega društva Sežana – sekcija Komen. Ideja je bila, da predstavijo na novo odkrito Grofovo jamo. Žal jih je vnema minila in naš pohod gre že drugo leto mimo Grofove jame. Ne kaže izpustiti Foto kluba Ljubljana, katerega člani so kar nekaj let zapored dokumentirali naše in vaše prigode ter na ogled postavili tako nastale fotografije v vaški šoli. Le-te jo krasijo še danes. Društvu Soška fronta iz Šempetra pri Novi Gorici gre zahvala za kopije fotografij v vojni porušene Brestovice. Slednje predstavljajo stalno razstavo v prej omenjeni šoli. Tu so še sosednja zamejska društva: Cerovlje-Mavhinje, Timava-Medja vas in Kremenjak-Jamlje.

Brez njih bi bil naš pohod manj atraktiven, predvsem pa so mu dodala čezmejni pridih in tisti nacionalni zanos in ponos, ki se nam na tej strani meje zdi samoumeven, a se ga morda prav zato ne zavedamo povsem. Seveda so tu še številni drugi, ki naj mi oprostijo, če se jih v tem trenutku ne spomnim.

Prava inflacija pohodov, ki raste iz leta v leto, ni dobra za turistično ponudbo Krasa. Dogaja se namreč, da na isti dan potekata dva ali celo več pohodov precej blizu. Žal je to odraz medsebojne neinformiranosti, nepovezovanja in nesodelovanja. Morda bo v prihodnje bolje. Prvi znaki medobčinske koordinacije so se že pojavili. 20. jubilejni pohod je privabil nekoliko manj ljudi kot prejšnja leta. Vreme je bilo lepo, pot enaka kot lani, ponudba pa še nekoliko boljša. Ker je že bila okrogla številka, smo v ta namen pripravili priložnostno majico, ki jo je prejel vsak pohodnik. Čaj, jabolka, sladki prigrizki in kakšna kapljica žganja so bili našim pohodnikom na voljo na treh postankih, ki so za 14,5 km pot skoraj nujni, medtem ko so za 17 km pot obvezni. Prvi postanek je bil

pri naših zamejskih prijateljih iz društva Cerovlje-Mavhinje, ki so se postavili pod vznožje Grmade, ki je s 323 m višine najvišja točka pohoda. Drugi postanek je bil na Koišču, kjer so kmetje pred pol stoletja še pasli živino in tam tudi prebivali. Danes so tam le še ostanki nekdanjega zaselka. Območje je pred kratkim odkupilo podjetje Posestvo Koišče. Znova so pripeljali živino in imajo namen obnoviti nekaj poslopij.

Tretji postanek je bil takoj za Medjo vasjo na državni meji. Od tu se je pot nadaljevala mimo Klaričev, posestva s konji in po trasi vodovoda nazaj v Brestovico. Utrujeni pohodniki so na cilju

dobili tradicionalno joto s klobaso in kozarec terana. Ostalo je še nekaj časa za izmenjavo vtisov s pohoda in druženje s prijatelji in novimi znanci. Ker pa so se v noči iz sobote na nedeljo urini kazalci pomaknili za uro nazaj, je sonce zašlo prej in treba je bilo oditi domov v bližnje in bolj oddaljene kraje.

ln še napoved: 21. pohod bo znova prihodnje leto ob istem času in ob isti uri.

Besedilo: Stane Švigelj

Foto: Jaša Krošelj

Pogostitev pri družini Omerzu

V mirni vasi Gorjansko se uporabniki Društva »Vezi« čutijo precej prijetno. Lepo smo integrirani in občasno s sosedi malo poklepeta. Nekateri sovaščani nas ob različnih praznikih ali ob dnevu odprtih vrat tudi obiščejo. Tako sta nas obiskala zakonca Omerzu in izrazila željo po pogostitvi tukajšnjih stanovalcev na njunem domu. Nad povabilom smo bili zelo presenečeni, ker je ga. Jana z možem Brankom pripravljena sprejeti širši krog naših uporabnikov. Povezali smo se z bližnjimi obiskovalci Dnevnega centra Štanjel, sledila so različna usklajevanja in na koncu določili, da bo srečanje 30. avgusta. Tistega dne se je naša skupinica odpravila na obisk. Na svojem borjaču nas je pristrčno sprejela družina Omerzu. Predvsem velika toplina, dobrosrčnost, prijaznost, z veseljem pri-

pravljene in postrežene različne jedi – vse skupaj je preseglo naša pričakovanja. Za večurno, prijetno druženje z eno besedo lahko rečemo le: »ISKRENO, HVALA!«

Foto in besedilo: Mara Borac, strok. del.

Kraški kotichek – trgovinca s prav posebnim namenom v Sežani

Duševno zdravje – področje, ki je do nedavnega diskriminiralo človeka in ga postavljalo na socialni in družbeni rob, kamor ljudje ne sodimo.

Zdravje je predpogoj vsakega človeka, je osnovna človekova pravica in potreba – da ljudje lahko živimo, delamo, delimo z drugimi, skrbimo zase in za svojo družino, da lahko ustvarjamo svojo sedanost, da sploh lahko živimo. Ko socialno delo in socialno podjetništvo dobivata nove obraze, so možne nove zgodbe, ki se ne le pišejo, ampak se živijo, tako da se soustvarjajo nove priložnosti za vse tiste, ki so morda v trenutku ostali brez njih.

Kraški kotichek je prav posebna trgovinca, ki je zaživela v stari vratarnici Bolnišnice Sežana, ki je dolgo samevala. Vratarnica je bila prenovljena prav z namenom, da bo v njej mogoče opraviti več kot le vsakdanje nakupe.

Najpomembnejše sporočilo ni, da boste za razliko v ceni dobili slovensko ekološko zelenjavo, sveže zmleto ekološko moko, ampak da boste s prav vsakim nakupom prispevali k ustvarjanju in ohranjanju delovnih mest za tiste ljudi, ki bi sicer živeli za štirimi stenami svojega doma ali morda še hujše, za štirimi stenami psihiatričnih in drugih bolnišnic, skriti za svojimi sencami.

Zagotovo poznate tisti občutek, ko je nekaj, kar ste doživeli oziroma dosegli, preseglo vsa vaša pričakovanja, ko je bilo doživeto veliko boljše, kot ste si zamislili, da bo. Tako je bilo tudi na otvoritvi Kraškega Koticheka 10. oktobra letos na svetovni dan duševnega zdravja, kjer se nam je pridružilo veliko ljudi, uporabnikov, njihovih svojcev, naših sodelavcev in prijateljev, strank ter

poslovnih partnerjev. Med obiskovalci je bilo tudi veliko takih, ki z nami tako ali drugače sodelujete, nas usmerjate, da ne delamo večjih napak, nekaj pa tudi takih, ki delujete na sorodnih področjih dela: Bivalna enota SVZ Dutovlje Sežana, VDC – enota Sežana, VDC – enota Postojna, ustvarjate in ste nas, s svojimi unikatnimi izdelki, pospremili na novi poti. Hvala vsem. Lepo se zahvaljujemo tudi nastopajočim Glasbene šole Sežana in njihovim učiteljem ter ravnatelju, g. Ivo Bašiču, ki so prispevali svoje vsebine v otvoritvenem programu.

Vsaka dobra ideja lahko ostane zgolj iluzija brez podpore ljudi, ki ideji lahko dajo priložnost. Zato iskrena hvala direktorici Bolnišnice Sežana, mag. Silvani Šonc, in njenemu strokovnemu osebju, kakor tudi županjam in županom kraško-brkinskih občin: ge. Saši Likavec-Svetelšek, županji Občine Hrpelje-Kozina, ge. Alenki Štrucl Dovgan, županji Občine Divača, g. Davorinu Terčonu, županu Občine Sežana, ter g. Marku Bandelli, županu Občine Komen (op. ki je bil opravičeno odsoten), ki so Kraški Kotichek tudi finančno podprli. Podporo nam je prišel izkazati tudi župan Občine Postojna, g. Igor Marentič. Hvala.

Kako zmoči delati na področju, ki je tako psihično zahtevno, ter usklajevati zasebno in službeno sta med najpogostejšimi dilemami in težavami strokovnih delavcev. Nekateri na omenjenem področju delamo že skoraj petnajst let, vendar se zdi, kot bi začeli včeraj.

Odgovor na vsa ta vprašanja je dokaj preprost, skupnostnega socialnega dela in socialnega podjetništva se ni mogoče naučiti, ampak ga je potrebno imeti radi – potrebno ga je živeti, tako

kot živijo zgodbe naših uporabnikov in naših podjetij, ki sledijo dobremu namenu.

Hvala tudi celotni ekipi, ki je v projekt vložila veselje, znanje, ljubezen in čas. Gre za ljudi, ki ne verjamemo v nazive, ampak v preprostost, ki nam omogoča odkrivati očem skrito ali včasih nevidno, ko delujemo takrat, ko so drugi že obupali. Verjamemo, da

je v vsakem človeku iskra življenja, ki čaka na svojo priložnost, da začne ponovno svetiti. Veseli smo, da naše iskre svetijo in da smo soustvarjalci uspešnih zgodb, ki se ne le pišejo, ampak živijo v prostoru in času – tukaj in sedaj. Kraški

Kotiček je, kot vidite, skupna zgodba nas ljudi.

Želimo si, da bo ne le doprinos stroki socialnega dela in podjetništva, ampak doprinos skupnosti in regiji, ter da se bodo po njem zgledovali tudi drugi.

Kraški Kotiček združuje najboljši del vseh nas, ki smo vanj prispevali. Želimo si, da postane tudi del vseh vas – da postane prijeten korak na vaši vsakdanji poti. Dragi bralci, lepo vabljeni po nakupe in na obisk v Kraški Kotiček. Poleg dnevno sveže ekološke zelenjave, moke, žit, unikatnih izdelkov je v ponudbi tudi My – zabojček je osebni zabojček, na katerega vam napišemo vaše osebno sporočilo, ki odraža vas ali vaše želje, namen ali cilje, ki vam ne samo polepšajo dan, ampak vas napolnijo z motivacijo in popeljejo k zdravemu načinu življenja in razmišljanja.

Za več informacij ali naročila nas pokličite na gsm: 051 231 060 ali pošljite e-mail na: kraski.koticsek@gmail.com.

Besedilo: mag. Katarina Tomažič

Večer dveh zgodb

V sredo, 29. 11. 2017, je Društvo za duševno zdravje in kreativno preživljanje prostega časa »Vezi«, v Kosovelovi knjižnici enota Komen priredilo Večer dveh zgodb.

Najprej smo prisluhnili zgodbi mlade zdravnice Urše Može, ki se je lani v tem času skupaj s tremi zdravniki odpravila na medicinsko odpravo na Papuo Novo Gvinejo, deželo skodranih las. Po uspešnem potopisnem predavanju konec meseca septembra 2017 v Dnevnomu centru Štanjel, smo jo ponovno želeli slišati in zopet smo v njeni pripovedi zelo uživali. Zunaj se je vreme pripravljalo na sneg, mi pa smo se brez slabe vesti odpravili v tropsko deželo na 35 °C.

Drugo zgodbo z naslovom »Pobarvajmo otroka v sebi« pa so nam pripovedovala umetniška dela, ki so v mesecu juniju nastala na Likovni koloniji Štanjel 2017 in ki bodo Knjižnico Komen krasila do konca meseca decembra 2017. Likovna kolonija je skupnostni projekt Društva »Vezi«, ki že vrsto let poteka v Štanjelu – letos smo tam ustvarjali v času od 12. do 16. junija. Projekt je namenjen enakim možnostim in izražanju svojih notranjih občutij pri likovnem ustvarjanju.

Letošnje Likovne kolonije se je v vseh dneh skupaj udeležilo 80 obiskovalcev. Mnogi se nam pridružijo zaradi pozitivnih vibracij, zaradi želje po druženju ali pa zaradi želje po pridobitvi novega znanja, kako pričarati umetnino na prazno platno. Dogajanje na Likovni koloniji Štanjel 2017 je bilo pestro in zanimivo. Besede to težko opišejo, bo pa to dogajanje za vedno ostalo shranjeno v naših spominih in tudi v razstavljenih likovnih delih. Vabljeni k ogledu v Knjižnico Komen!

Večer dveh zgodb sta s krajšim kulturnim programom popestrila uporabnika Dru-

štva »Vezi«: Simon Knez nam je pel in zaigral na klaviature, Bojan Slabe pa nam je predstavil svoji dve osebnoizpovedni pesmi.

Hvala Knjižnici Komen za sodelovanje, za prostor in pomoč pri razstavljanju naših likovnih del, Urši (in Martini, drugi članici medicinske odprave, ki se nam je tudi pozneje pridružila) za ponovno, izredno zanimivo potopisno predavanje in vsem obiskovalcem, da ste nam dali priložnost in se odločili z nami preživeti novembrski večer!

Besedilo: Ana Jelušič

... Zato izkoristimo barve, se z njimi objemimo in uživamo v tej lepoti.

Bolj bomo srečni, bolj ljubili in na svet gledali drugače.

Bolj pozitivno.

Naj živijo barve!

(iz pesmi Barve, avtor Bojan Slabe)

Po treh desetletjih bo Društvo diabetikov Sežana prenehalo z delom konec leta

Društvo diabetikov Sežana bo konec leta po treh desetletjih uspešnega dela na Krasu in Brkinih, bilo pa je tudi zgled dobrega delovanja na državni ravni, prenehalo z delovanjem zaradi kadrovskih in finančnih težav. Tak sklep so sprejeli na izrednem zboru članov, ki se je 4. novembra odvijal v veliki sejni dvorani Občine Sežana.

Ugotavljajo, da se članstvo društva iz leta v leto stara in da se v društvu ne vključujejo mlajši, ki bi prevzeli aktivno vodenje humanitarnega društva, ki izvaja tudi socialne programe in si je že pred leti pridobilo status društva, ki deluje v javnem interesu. Prav tako so se na izrednem zboru članov, ki se ga je udeležilo 31 članov, seznanili s problematiko ne samo domačega društva diabetikov, ki pokriva delovanje vseh štirih kraških občin (Komen, Sežana, Divača in Hrpelje-Kozina), ampak tudi s podobnimi problemi, s katerimi se srečujejo sosednja in preostala društva v Sloveniji.

Društvo diabetikov Sežana je bilo ustanovljeno 10. oktobra 1987 za potrebe združevanja in aktivnosti kraških in brkinskih bolnikov s sladkorno boleznijo na območju takratne velike sežanske občine. Na ustanovnem občnem zboru je prisostvovalo 67 članov. V najboljših letih, ko je društvo dva mandata in pol vodil sedaj že pokojni predsednik Vladimir Janjič, tudi dobitnik najvišjih priznanj Občine Sežana in Zveze društev diabetikov Slovenije, je društvo združevalo več kot 360 članov. Aktivnosti društva so bile usmerjene predvsem v ozaveščanje o tej zahrbtni bolezni, zdravem življenjskem slogu ter izmenjavi izkušenj med obolelimi. Društvo je po dolgih letih dobilo tudi svoje društvene prostore, ki jih bodo morali konec leta zapustiti. S svojim delovanjem je postalo uspešno in prepoznavno društvo, ki nudi podporo v boju proti sladkorni bolezni. Sedaj pa se je življenjski krog sklenil. V letošnjem letu so po besedah predsednika Vojka Turka opravili vse zastavljene aktivnosti društva, ki je pred leti dobilo status humanitarnega društva, ki deluje v javnem interesu. Seveda pa

bodo strokovne službe še vedno delovale. Sladkorni bolniki pa bodo najbolj pogrešali glasilo Sladkorna, ki ga izdaja Zveza društev diabetikov Slovenije. Zato svetujejo, da se člani društva kot tudi preostali diabetiki vključijo v sosednja društva (Nova Gorica, Ajdovščina, Vipava, Postojna, Ilirska Bistrica in Koper), v katerih naj bodo aktivni in bodo seveda ob plačani članarini tudi prejeli strokovno glasilo.

Zbrani člani na zadnjem uradnem zboru članstva so se toplo zahvalili vsem dosedanjim predsednikom: še posebej pobudniku in ustanovitelju društva Jožetu Volovcu, ki je še do pred dvema letoma kar 27 let opravljal zahtevno funkcijo tajnika in blagajnika društva (in je leta 2015 prejel občinsko priznanje Sežana), zadnjemu in aktualnemu predsedniku Vojku Turku in vsem trem že umrlim predsednikom Francu Hotešu, Lucjanu Furlanu in Vladimirju Janjiču.

Po "pogrebu" društva pa so z žalostjo v srcu po dobri stari kraški navadi šli na kozarček terana v bližnjo gostilno Pri Dragici.

Besedilo in foto: Olga Knez

Prireditve Za zdrava srca Krasa letos triindvajsetič v Brkinih v izvedbi petih društev

Kraška podružnica Društva za zdravje srca in ožilja Slovenije, ki deluje že 25 let, od tega jo po treh mandatnih obdobjih dr. Vesne Vodopivec že 13 let uspešno vodi predsednica, dr. Ljubislava Škibin, je v sodelovanju s še štirimi društvi (Klubom Kraški dren, Društvom diabetikov, Medobčinskim društvom invalidov in Območnim združenjem RK Sežana) organiziralo že 23. tradicionalno prireditev z naslovom Z razumom, pesmijo in plesom za zdrava srca Krasa in Brkinov. Dvajset let je prireditev gostil Kosovelov dom Sežana, a so se organizatorji zaradi previsoke cene najema dvorane odločili, da z dosedaj zelo odmevno prireditvijo obiščejo tudi preostale tri občine. Do sedaj so gostovali že v Senožečah in Kobjeglavi, letos pa so prireditev 20. novembra prvič organizirali v Kulturnem domu v Hrpeljah. Pokroviteljica letošnjega dogodka, ki se ga je udeležilo veliko prostovoljcev in vseh, ki cenijo zdravje in jim je mar kvaliteta

življenja sočloveka, je bila hrpeljsko-kozinska županja Saša Likavec Svetelšek. V slavnostnem nagovoru je poudarila pomen društvene vloge, ki jo imajo na področju krepitve in varovanja zdravja, predvsem o boleznih srca in ožilja ter nesebične pomoči soljudem.

Letošnja prireditev je potekala v okviru svetovnega dneva srca pod sloganom Skupaj za moč srca, ki so ga sicer s številnimi prireditvami na Sežanskem obeležili že 29. septembra, a je osrednja prireditev na Krasu vedno v novembru. Prireditev, ki jo je kot vsa dosedanja leta z veliko mero prisrčnosti in vedrine povezovala Ana Godnik, je poudarjala pomene okrepitve in prebuditve naših src, predvsem pa ljubezni do njega, ki se kaže tudi v zdravem življenjskem slogu. Vse to je poudarjala tudi letošnja prireditev, ki so jo gostili v Brkinih.

Prostovoljci društva so izvedli več kot sto brezplačnih meritev

sladkorja in maščob v krvi ter gleženjskega indeksa. Pri meritvah so poleg društvenih prostovoljcev sodelovali tudi dijaki 4. letnika Srednje zdravstvene šole iz Postojne. Ekipa prve pomoči pa je predstavila oživiljanje s pomočjo avtomatskega defibrilatorja.

V skoraj dvorunem kulturnem programu je prav tako brezplačno sodelovalo okrog sto nastopajočih pevcev, glasbenikov, plesalcev, folkloristov, igralcev in telovadcev. Predstavili so se: flvtistka Ana Marinković, pevski zbor Kraški slavček Društva Sožitje Sežana pod vodstvom zborovodkinje Milojke Hreščak, članice Gimnastičnega društva Divača pod vodstvom Maje Lah, skupina Brkinska godba 2000 v odsotnosti dirigenta Tomaža Škamperleta, Kulturno društvo Srebrna iz Senožec, kjer prepeva in pleše tudi predsednica sežanskih srčnikov dr. Škibinova in je uprizorilo tudi skeč, Vokalna skupina Karina in Moški pevski zbor Slavnik Hrpelje Kozina pod vodstvom zborovodkinje Andreje Tomažič Hrvatin.

Kraška podružnica Društva za zdravje srca in ožilja deluje na območju Krasa, Brkinov, postojnske in bistrške občine in je ena izmed podružnic Društva za zdravje srca in ožilja s sedežem v Ljubljani, ki skrbi za preprečevanje bolezni srca in ožilja ter deluje v preventivne namene. V društvo so tokrat včlanili 12 novih članov. A ker je društvo odprto, vabijo v svoje vrste vse starostne skupine. Ob stojnicah, ki so promovirale zdravo prehrano in

zdrav življenjski slog, so zbirali tudi prostovoljne prispevke, ki jih bodo namenili za nakup merilnih naprav. Vsi organizatorji se zahvaljujejo vsem prostovoljcem, nastopajočim, sponzorjem in donatorjem ter darovalcem. V kraški podružnici društva za zdravje srca in ožilja vabijo vse ljubitelje narave in take, ki hočejo kaj narediti za svoje zdravje, na redne mesečne pohode, ki se odvijajo vsako tretjo nedeljo v mesecu. Več informacij na tel. 040 900 021 (dr. Ljubislava Škibin, po 16. uri).

Besedilo in foto: Olga Knez

Krajevna organizacija Društvo izgnancev KOMEN v letu 2017

V letošnjem letu smo v društvu, skupaj z društvom Komenski Kras 91, VS Komen, Mali Dol in Tomačevica, OŠ Antona Šibelja Stjenka Komen ter PGD Komen organizirali že tradicionalni pohod Po poteh požganih vasi na Komenskem Krasu. Pohod smo organizirali 11. junija 2017 – v mesecu, ko se obeležuje dan izgnancev. Pred začetkom pohoda sta prisotne pozdravila predsednica društva, Sabina Godnič, in vodja pohoda, Franko Zadnik. Letos nas je pot vodila iz Komna po vinogradih do cerkve Marije Obršljanske, kjer je zbrane nagovorila in predstavila zgodovino cerkve Silvestra Ščuka. Naprej nas je pot vodila do Tomačevice, kjer nas je pričakal in pogostil predsednik vaše skupnosti Tomačevica, Dejan Jančar. Na poti do Malega Dola nas je o zgodovinskih zanimivostih področja seznanil Jaka Jančar. Tam nas so nas pričakali predsednica vaše skupnosti, Alenka Kafol, in vaščani s pijačo. Pot smo nadaljevali preko Divč in pohod zaključili na dvorišču komenskega gasilskega doma. Pred gasilskim domom je sledilo družabno srečanje, kjer so naši člani odbora pripravili prostor, da smo se lahko posedli in okrepčali z joto. Sledil je kul-

turni program. Na harmoniko nam je zaigral Jani Novak, za smeh pa je poskrbel nepogrešljivi Gasilec Pepi – Erna Stantič. Na srečanje smo povabili tudi naše najstarejše člane društva – 90 let in več (zahvala svojcem, ki so jih pripeljali), jim podarili nageljne in

pogostili s torto. Na koncu smo vsi skupaj nazdravili, da se naslednje leto spet srečamo. Seveda, če bo vsem zdravje to dovolilo. V mesecu juliju smo za člane društva in preostale organizirali izlet po Kanalski dolini in Gornjem Posočju. Vodil nas je za nas nepogrešljivi Andrej Bandelj. Z izleta smo se vrnili polni prijetnih in novih vtisov.

Ob 1. novembru smo se spomnili vseh naših umrlih izgnancev, beguncev iz žrtev vojnega nasilja. Položili smo jim cvetje in prižgali svečo.

Praznični december je čas, ko doma in v varstvenih domovih obiščemo vse naše člane, stare nad 85 let, jih obdarimo, zaželi-mo veliko zdravja in prijetne praznike.

Besedilo: Sabina Godnič
Foto: Martina Godnič

Voščilo

Leto je naokoli, bližajo se božično-novoletni prazniki. Vsem članicam in članom društva ter vsem občankam in občanom želimo veliko zadovoljstva, posebej zdravja, in naj vsak dan v letu 2018 prinese nekaj lepega.

UO in NO KO DIS 1941–1945 KOMEN

Predsednica: Sabina Godnič

Najboljše zdravilo so vnuki in konji

Člani Kraškega kluba za bolnike po možganski kapi dobro vedo, zakaj pomeni besedna zveza »biti na konju« nekaj pozitivnega. Že vrsto let se vsaj enkrat na leto skupaj s fizioterapevtko Klavdijo Krušec iz Centra za izobraževanje, rehabilitacijo in usposabljanje Vipava odpravijo na ranč na Brjah na Vipavskem, kjer preizkušajo pozitivne učinke, ki jih prinaša stik s konji. Tokrat so v svojo sredino povabili tudi svoje vnučke.

Člani kluba sami sebe ljubkovalno imenujejo tudi »kapniki«. »Naš napredek je počasen, v šali ga primerjamo z rastjo kapnikov, a če delamo na zdravju, so pozitivne posledice vidne. Klub se osredotoča predvsem na druženje, ki je pomembno ne le za bolnike, temveč tudi za svojce. Enkrat na leto se s fizioterapevtko Klavdijo, s katero se sicer tedensko dobivamo na terapiji v bazenu, povzpemo na konja. Tokrat smo že drugič medse povabili tudi naše vnuke, ker nam pomenijo spodbudo in se želimo z njimi zabavati. Le kaj je bolj zabavno kot jahanje konj?« je povedal Severin Mezinec, predsednik kluba, ki mu je bolezen pred dvajsetimi leti povsem spremenila življenje. Če bi mu takrat v prvih mesecih in celo

letih nekdo rekel, da bo некоč lahko jahal konja, mu ne bi verjel.

»Vemo, da imajo jahanje, stik s konjem in druženje pozitivne učinke tako na psihični kot fizični del človeka. Ježa vzpodbuja dobro počutje, pokončno držo, zmehča mišice, medenica se giblje neodvisno od ostalega dela telesa, zmanjšajo se bolečine in spastičnost,« je pojasnila Klavdija Krušec.

Konj pravzaprav opravi večino dela. Ljudje spregovorijo o svojih težavah in o poti, ki so jo zaradi bolezni prehodili. Nič drugače ni s svojci, za katere je proces velikokrat prav tako boleč kot za same obolele. Konju, na katerem so jahali člani kluba, je ime Salim. Njegov lastnik Dušan Vetrih iz Vitovelj, ki sam sebi pravi stari kavboj, je pojasnil, da ima Salim prijaznost in mirnost v krvi. »Je konj z dušo, že njegova mama je bila taka. S centrom v Vipavi sodelujem že več kot 20 let, z bolniki po možganski kapi pa smo se spoznali lani. Veste, človek nikoli ne ve, kdaj ga lahko doleti kaj podobnega,« je povedal Dušan.

Besedilo in foto: Petra Mezinec

Pohod po graničarski stezi od karavle Gorjansko do karavle Klariči

Društvo Komenski Kras 91 je letos že tretjič organiziralo in izpeljalo pohod po poteh graničarske steze od karavle Gorjansko do karavle na Klaričih.

Pohod smo izvedli na nedeljo, 22. oktobra, saj smo se z našim

pohodom hoteli spomniti na tri pomembne dogodke in obletnice;

- 11. november 1918 ob 11.00 uri je Nemško cesarstvo kot zadnje podpisalo pogoje za premirje in konec 1. svetovne

vojne;

- 18. oktober 1991 so bila zaključena pogajanja in sprejet je bil dogovor o vseh podrobnostih umika Jugoslovanske armade iz Slovenije;
- 25. oktober, Dan suverenosti, državni praznik, s katerim obeležujemo enega ključnih dogodkov v procesu osamosvojitve Slovenije, dan ko je zadnji vojak jugoslovanske vojske zapustil slovensko ozemlje.

Kljub slabi vremenski napovedi, ki se je tudi uresničila, se nas je na startu pohoda pri nekdanji karavli Gorjansko zbralo nekaj čez 20 pohodnikov. Kljub dežju smo se podali na 12 km dolg pohod po graničarski stezi. Med potjo smo se zaustavili pri suhozidni pastirski hiški v bližini nekdanjega mejnega prehoda Mavhinje, pri kaverni Moritz in pri Grofovi jami. Ob prihodu na cilj so člani društva poskrbeli, da smo se okrepčali in odžejali. Čeprav malo premočeni

smo se še kar nekaj časa zadržali v prijetnem druženju.

Prihodnje leto se ponovno vidimo, vendar bomo takrat pohod izvedli v obratni smeri.

Besedilo in foto: Franko Zadnik

Veteransko-častniško srečanje ob zaključku leta

Kobjeglava, dvorana združnega doma je 24. novembra letos že petič gostila veterane in častnike iz območja Krasa in Brkinov. Prednovoletnega srečanja članov Policijskega veteranskega Združenja Sever – območni odbor Krasa in Brkinov; članov Območnega združenja veteranov vojne za Slovenije Krasa in Brkinov in članov Območnega združenja Slovenskih Častnikov Sežana, se je tokrat udeležilo preko 300 članov.

Srečanja veteranov in častnikov so se udeležili tudi župani kraških občin: Komen, Sežana, Divača in Hrpelje-Kozina. Vse navzoče je pozdravil župan občine Komen, mag. Marko Bandelli, ki je izrazil željo, da dvorana Zadružnega doma v Kobjeglavi tudi v bodoče

gosti veterane in častnike Krasa in Brkinov. Predsednik Policijskega veteranskega združenja SEVER, dr. Tomaž Čas, je v svojem pozdravnem nagovoru poudaril, nekatere pomembne mejnike in dogodke iz obdobja osamosvojitve in sedanje aktivnosti obeh veteranskih organizacij.

Predsednik Policijskega veteranskega združenja SEVER za Primorsko in Notranjsko Fabio Steffe' je županu občine Sežana Davorinu Terčonu predal zlati znak združenja v zahvalo za njegovo pomoč in podporo pri uresničevanju aktivnosti društva.

V nadaljevanju srečanja je podpredsednik Zveze vojnih veteranov Slovenije Danijel Božič predal bronasto priznanje združenja veteranu Sergeju Jeriču.

Za dobro razpoloženje in ples je poskrbela Marjetna Popovski in domači ansambel Na eks.

Besedilo in foto: Franko Zadnik

Vsi otroci si zaslužijo lepe počitnice

Misel na počitnice je vedno lepa, pa naj gre za spomin na preživete pustolovščine ali načrtovanje prihodnjih doživetij v družbi vrstnikov in skrbnih vzgojiteljev.

V poletnih mesecih smo člani Medobčinskega društva prijateljev mladine Sežana izvedli številne aktivnosti in letovanja v hribih in na morju za otroke Krasa in Brkinov. Kdor je poletje preživel v domačem okolju, se je lahko vključil v brezplačno, celodnevno varstvo ali aktivne počitnice v Sežani, Komnu, Divači in Hrpeljah. Še dober mesec in naše misli bodo ponovno pri organizaciji letovanja za otroke Vrtca Sežana z enotami, ki bodo s svojimi vzgojiteljicami letovali junija v Kranjski Gori.

Ko zacvetijo zvončki in trobentice, pa se bodo pričele že priprave na letovanja osnovnošolcev in srednješolcev, ki bodo v letu

2018 počitnikovali v Seči, Piranu in Izoli. Da bi programi lahko potekali nemoteno, vse starše pozivamo, da otroke v naše programe prijavite v roku, ki je vedno označen na prijavnicah, saj je vsaka zapozneta prijava lahko vprašljiva. Počitnice na morju so namenjene tudi tistim otrokom in mladostnikom do 18. leta, ki lahko uveljavljajo zdravstveni regres ZZZS, če imajo v zdravstveni dokumentaciji zavedeno, da so bili v tekočem letu dvakrat zaradi bolezni pri zdravniku ali hospitalizirani. V juniju je obisk pri zdravniku lahko zelo otežen, zaradi koriščenja dopustov zdravniške preglede opravlja zmanjšano število pediatrov in je obisk najbolj primeren do konca meseca maja, saj se tako izognemo gnečam v ambulantah.

In še nasvet! Pravočasna prijava v predpisanem roku omogoča

boljšo organizacijo in je dobrodošla tudi za to, da lahko otroke namestimo v skupine s prijatelji. Nekateri malčki se veselijo predvsem druženja z vrstniki in naj so vsebine programa še tako privlačne, radi postavijo pogoj, da gredo na počitnice le v primeru, če bodo skupaj z najboljšimi prijatelji. Zanje je to pomembnejše od vseh atrakcij in pustolovščin. Tisti starši, ki na vpis čakate do zadnje minute, tvegajte, da ne bo več razpoložljivih prostih postelj ali pa so otrokovi prijatelji že razporejeni po skupinah glede na njihove želje. Upoštevanje individualnih želja pri organizaciji je za naknadno prijavljene otroke skoraj nemogoče. In vendar je pomembno in zaželeno, da vsi otroci doživijo nepozabne počitnice in v družbi svojih prijateljev.

Medobčinsko društvo prijateljev mladine Sežana v poletnih počitnicah organizira tudi celodnevno počitniško varstvo ali dopoldanske aktivne delavnice za osnovnošolce do 10. leta v Sežani, Komnu, Divači in Hrpeljah. Termin za naslednje leto bodo znani v mesecu maju 2018. Vse starše, ki potrebujete varstvo za svoje otroke, prosimo, da nam na elektronski naslov: drustvo.prijateljev@siol.net sporočite vaše potrebe in želje glede terminov in urnikov najkasneje do konca aprila.

V času poletnih počitnic 2018 bodo otroci letovali:

- mali šolarji in osnovnošolci do 10. leta starosti v SEČI PRI PORTOROŽU, v juliju 2018
- otroci in mladostniki od 11. leta do polnoletnosti v IZOLI, v juliju 2018
- mali šolarji in osnovnošolci do 10. leta starosti v PIRANU, v avgustu 2018.

Nekateri otroci zaradi pomanjkanja finančnih sredstev v družini svoje počitnice preživljajo brez ustreznega nadzora odraslih, na ulici, prepuščeni sami sebi.

Člani društva si prizadevamo, da bi bilo čim manj otrok in mladostnikov iz socialno šibkejših družin, ki si ne morejo privoščiti letovanja na morju, zato v te namene zbiramo donatorska sredstva. Vabimo vas, da po svojih močeh pomagajte tudi vi.

Sredstva za letovanje na morju zbiramo celo leto na TRR našega društva št. 03179-10002015 z navedbo sklicne številke: 76052

V imenu otrok se vsem zahvaljujemo za pomoč in sodelovanje!

Besedilo: Ana Pangos,

Medobčinsko društvo prijateljev mladine Sežana

Foto: arhiv društva

Dobrodelni koncert z Modrijani

Podjetje Vinakras, z. o. o., Sežana je 10. oktobra 2017 v Sežani organiziralo martinovanje s koncertom ansambla Modrijani. Poleg veselega druženja za vse generacije, plesa, glasbenih užitkov in spektakla glasbenikov je bil večer posvečen tudi dobrodelnosti in pomoči mladim. Vinakras, z. o. o., Sežana je namreč del izkupička od prodanih vstopnic namenilo Medobčinskemu društvu prijateljev mladine Sežana za letovanje otrok in mladostnikov. Bon v višini 2.500 € je iz rok direktorja, g. Marijana Colje, prevzela sekretarka društva, ga. Ana Pangos. Finančne pomoči za letovanje na slovenski obali bodo v naslednjem letu deležni otroci z zdravstvenimi in socialnimi težavami iz občin Sežana, Komen, Divača, Hrpelje-Kozina, Vipava in Miren-Kostanjevica.

Veseli nas, da je skrb za dobrobit otrok naš skupni cilj, zato se člani društva MDPM Sežana zadrugi Vinakras, z. o. o., Sežana za darovano pomoč in izkazano podporo prisrčno zahvaljujemo. Za veselo vzdušje se zahvaljujemo tudi članom ansambla Modrijani in obiskovalcem, ki so s svojo prisotnostjo izkazali svojo dobrosrčnost in pripomogli k zbiranju sredstev za cenejše letovanje otrok, kar dokazuje, da s skupnimi močmi zmoremo več. Zahvaljujemo se vsem, ki ste bili del tega večera!

Člani Medobčinskega društva prijateljev mladine Sežana
Foto: Din Hajdarpasich

Želimo vam,
da bi vas v novem letu glas srca
še naprej vodil pri iskanju tistega,
kar se z besedami ne da povedati.

Želimo vam,
da bi imeli srečo vedno s seboj,
da bi jo lahko podarili tudi tistim,
ki jo potrebujejo.

*Člani Medobčinskega društva prijateljev mladine
Sežana vam želimo vesele praznike in
srečno 2018!*

Srečanje nogometnih veteranov NK Komen in FK Policajac Beograd

Tretji novembrski vikend sta se na nogometnem igrišču Grofovskva v Komnu v prijateljski tekmi pomerili ekipi veteranov NK Komen in njihovih vrstnikov iz Beograda FK Policajac. Srečanje bi lahko označili za tradicionalno, saj je potekalo že četrtrič, drugič v Komnu. Dvakrat pa smo bili veterani NK Komen gostje v Beogradu.

Gostje iz Beograda so prispeli v Komen v petkovih večernih urah. Pričakali smo jih na kmetiji Peloz-Frankič, kjer smo jih ob prijetnem druženju pogostili s tradicionalnimi kraškimi dobrotami, kot sta pršut in teran. V soboto smo se prebudili v sončen dopoldan, kjer smo se skupaj z gosti odpeljali na ogled Nove Gorice. Pod strokovnim vodstvom smo si ogledali igralnico v hotelu Perla, ki velja za eno največjih v tem delu Evrope. Po končanem ogledu smo se odpravili na sprehod po mestu, kjer smo v centru popili kavico. Sledil je odhod na tekmo. Na Grofovski smo se zbrali ob 14:00 uri, kjer smo se po skupinskem slikanju počasi pripravili na tekmo. V prelepem sončnem vremenu smo v prvem polčasu imeli rahlo pobudo ve-

terani Komna, ki smo jo kronali z zadetkom ob koncu polčasa. V drugem polčasu smo ekipo osvežili z nekaj kvalitetnimi menjavami in nadaljevali z dobro igro, ki je prinesla povišanje vodstva. Zaradi pomanjkanja moči je sledil padec v igri, kar so izkoristili gostje iz Beograda in do konca tekme rezultat izenačili. Po tekmi smo naše goste odpeljali na večerjo, ki smo jo organizirali na osmici v Selah na Krasu. Ob tradicionalni hrani in pijači, ki jo ponujajo na osmicah lokalni kmetje, smo se prijetno zabavali. Bistvo takih srečanj je bilo doseženo s krepitvijo prijateljstva in novih poznanstev. Gostom iz Beograda smo lepo predstavili naš tipičen način življenja in vsakdana, ki so ga z navdušenjem sprejeli in obljubili, da se v bodoče še srečamo.

Besedilo: Adrijan Spačal
Foto: Mojca Senegačnik

Uspešna jesen 2017/2018 mladinske nogometne šole Komen in NK Komen

Zaključen je jesenski del sezone 2017/2018, pod katero lahko potegnemo črto in ugotovimo, da je bila uspešna in vzpodbudna. Tokrat bomo nekoliko več napisali o naših najmlajših selekcijah, ki so se izkazale v prvenstvu in na mini turnirjih. Selekcija U11, ki nastopa v ligi MNZ Koper, je beležila zelo dobre rezultate, kljub

dejstvu da nastopa večinoma z vhodnimi letniki. Z vztrajnostjo, ki so jo pokazali, lahko rečemo, da je to perspektivna ekipa, ki veliko obeta. V prihajajočih mesecih se bodo najmlajši udeležili nekaj turnirjev Rad igram nogomet, ki jih organizira NZS. Vsega tega pa ne bi bilo brez vztrajnosti staršev in prizadevnosti trenerjev.

Članska ekipa je jesenski del sezone 2017/2018 končala na skromnem sedmem mestu. Kljub dopadljivim predstavam ji je sreča velikokrat obrnila hrbet. Cela ekipa se je srčno borila, za kar so bili nagrajeni z izjemnim navijanjem s strani zvestih navijačev Green boys – Tribuna Jablinc, ki so jih spremljali na vseh tekmah. Pravi spektakel pa so pripravili na martinovo nedeljo na tekmi proti Koprju. Vabilu na ogled tekme se je odzval tudi župan mestne občine Koper, g. Boris Popović. S strani g. Popovića smo bili deležni veliko pohval tako navijači kot delavci v klubu. Pomoč pri izvedbi spektakla sta dodala tudi novo ustanovljena Športna zveza Komen in njen predsednik Rajko Kralj. Med polčasoma so se predstavile plesalke plesnega društva Be Funky.

Treningi se bodo nadaljevali tudi v zimskem času. Dokler bo vreme dopuščalo, bo vadba potekala na nogometnem igrišču Grofovskva ob torkih, sredah in petkih. Ob tej priložnosti vas vabimo, da se nam pridružite in skupaj doživimo lepe trenutke, ki nam jih ponuja druženje ob nogometu. Prijave in informacije

lahko dobite na elektronskem naslovu: mladi.nkkomen@gmail.com in pri trenerjih v dneh, ko potekajo treningi. Lahko pa nas pokličete na telefonsko številko 031 569 970 – Peter ali 041 394 347 – Adrijan. Omenimo naj še, da je v zaključni fazi dokončanje

namakalnega sistema. Več o namakalnem sistemu napišemo v prihodnji izdaji Burje.

Besedilo: Adrijan Spačal
Foto: Matej Grmek

Na Grofovski je živahno tudi jeseni

V jesenskem delu sezone 2017/18 primorske članske nogometne lige so se igralci NK Komen vztrajno borili na domačem in gostujočih igriščih, pri tem pa smo jih neutrudno podpirali navijači Green Boys – Tribuna Jablnc. V začetku sezone smo nabavili enotne zelene navijaške majice, transparent in zastavo in tako opremljeni podpirali našo člansko ekipo skozi vse tekme. Prava evforija nas je zajela, ko smo izvedeli, da bodo naši igrali z nekdanjim prvoligašem, ekipo FC Koper B na Bonifiki v Kopru. Tega gostovanja seveda nismo želeli zamuditi in kaj kmalu se nas je nabralo dovolj za poln navijaški avtobus, s katerim smo se 9. septembra 2017 odpeljali »v napad na Bonifiko«. Brez donatorjev ne bi šlo, zato se vsem, ki so nam to omogočili, lepo zahvaljujemo! V Kopru smo, kljub porazu, zmagali! Na čudoviti Areni Bonifika je odsevala zelena barva naših majic in so odmevale naše navijaške pesmi v čast NK Komen. Naš »napad« na Bonifiko se je obrestoval, saj so nam za predstavo čestitali tudi domači navijači. Obljubili smo si, da priredimo lep navijaški sprejem močnejšim Koprčanom, ko pridejo na gostovanje na naš domači teren. To se je zgodilo že 12. novembra 2017. Velik dan za šport v Komnu! Na nogometnem igrišču Grofovsko smo se v velikem številu zbrali ljubitelji in podporniki nogometa in športa nasploh, da s skupnimi močmi navijamo za naše v zadnji tekmi jesenskega dela sezone na domačem terenu. Zbrani navijači Green Boys – Tribuna Jablnc, povabljeni predstavniki športnih društev, zbranih v Športni zvezi Komen z Rajkom Kraljem na čelu, naši sponzorji in donatorji smo uživali v tekmi med našo domačo člansko ekipo NK Komen in gosti FC Koper B. Prijetno presenečenje za vse je bil obisk župana MO Koper Borisa Popoviča, ki je s prijatelji prišel podpret ekipo svojega mesta.

Ob polčasu so navijačem na tribuni na pomoč priskočile izvrstne plesalke – navijačice, članice Plesnega društva Be Funky, ki jih vodi Mateja Terčon Knap, in kot vedno navdušile z nastopom. Mateji in njenim dekletom se za pripravljenost za sodelovanje

Green Boys navijaški praznik
Grofovsko Komen, 12. 11. 2017

ob tej priložnosti lepo zahvaljujemo!

Tekma se je končala z rezultatom 0 : 3, navijači pa smo obe ekipi nagradili z velikim aplavzom in zaščitnim znakom Tribune Jablnc – zelenimi dimnimi raketami. Vrhunec dogajanja je nastopil po koncu tekme.

Na naši »tribuni brez betona« smo postavili temeljni kamen, ki napoveduje nove korake – ureditev prave tribune, ki jo bomo navijači in zanesenjaki uredili prostovoljno. Temeljni kamen je izklesal domačin, akademski kipar Radivoj Mulič, za kar se mu iskreno zahvaljujemo!

Čast prvega, ki je za temeljni kamen prispeval lopato betona, je pripadla prisotnemu županu MO Koper, Borisu Popoviču. Sledili so mu predsednik NK Komen Branimir Urdih, prisotna predstavnika Občine Komen, občinska svetnika David Zega in Marjan Mržek, delo pa je dokončal najzaslužnejši za organizacijo celega dogodka, naš navijaški kapetan, Patrick Kosmina – Bibitka. Sledilo je družabno srečanje ob prigrizku in pečenem kostanju, ki so ga pripravili veterani NK Komen.

Iskrena hvala vsem, ki ste v tako velikem številu prišli na Grofovsko. Hvala Nejcju Rogelji za vodenje prireditve in izposojno ozvočenja MD ŠUZ Komen.

Hvala vsem, ki ste ta dogodek omogočili in vedno srčno podpirate naše delovanje – veterani NK Komen in Endo Bar Grofovsko, donatorji Optika Tom, Gradbeništvo Štolfa, d. o. o., Urdih Transport, Stopa, d. o. o., Martin Škerlj, s. p., Boštjan Frančeskin, s. p., Vahta, d. o. o., Makovec, d. o. o., Kavarna Atos, KA70 prašno barvanje, Grafika Terčon, Matjaž Štolfa – Nanoplus, d. o. o., DA-BI zavarovalno zastopništvo Triglav Davorin Adamič, Okrepčevalnica Skala, Pekarna Kukaj Komen, Yuliya Kshop, Tjaša Abram in seveda naši »glasbeniki«, ki so na Tribuni Jablnc skrbeli za to, da nas je bilo slišati daleč naokoli.

Na novo srečanje pa vse občane, ki imate radi šport, vabimo že ob koncu leta, ko se bomo na stojnici na Praznični tržnici Vaške skupnosti Komen predstavili navijači Green Boys in vas ogreli z

Green Boys na Bonifiki, 9. 9. 2017

navijaškim šalom in kozarčkom kuhanega vina. Srečno, zdravo in uspehov polno novo leto 2018 želimo vsem športnikom občine Komen, društvom, ki v športnem duhu vzgajajo našo mladino, staršem otrok, ki nesebično prispevajo

svoj čas in prevoze na treninge in nastope, podpornikom NK Komen in vsem ljudem dobre volje in športnega duha!

Besedilo in foto: Navijači Green Boys – Tribuna Jablnc

INTERVENCIJE PGD Komen od 25. 5. 2017 do 29. 11. 2017 PROSTOVOLJNO GASILSKO DRUŠTVO KOMEN

KOMEN 96, 6223 KOMEN, Gsm: 041/906-570, gasilcikomen@gmail.com, www.pgdkomen.si

V obdobju od 25. maja do 29. novembra je Prostovoljno gasilsko društvo Komen imelo 34 intervencij, in sicer:

Požari v naravnem okolju – 14 intervencij:

Na 14 intervencijah smo posredovali ob požarih v naravnem okolju. Najodmevnejša sta bila v Divači in pri Komnu. Ostale intervencije so bile na hribu Zajčevac pri Tomačevici, na Kregolišču, v Tupelčah, med Tomačevico in Kobjeglavo, trikrat v Divači, trikrat v Komnu – Jablanec, v Tomačevici, na Volčjem Gradu in med Kregoliščem in Velikim Dolom.

Prometne nesreče – 5 intervencij:

Posredovali smo skupaj s poklicnimi kolegi iz ZGRS Sežana med Štanjekom in Branikom, in sicer pri padcu motorista v Komnu, pri prevrnitvi vozila iz cestišča med

Tomačevico in Komnom, pri padcu padalca v Brestovici, ter pri padcu motorista med Gorjanskim in Brjami.

Požari v objektih – 2 intervenciji:

Nudili smo našo pomoč pri požaru v letni kuhinji v Kobilju ter po-

žaru vagona, ki je služil kot priročno skladišče na Brjah pri Komnu.

Odklepanja avtomobila – 1 intervencija:

Nudili smo pomoč pri odpiranju avtomobila pri trgovini Tuš v Komnu, ker je oseba zaklenila ključ v vozilo.

Iskanje pogrešane osebe – 2 intervenciji:

Dvakrat smo nudili pomoč pri iskanju pogrešane osebe v Gorjanskem.

Odstranjevanje sršenov – 8 intervencij:

Na 8 intervencijah smo našim občanom nudili pomoč pri odstranjevanju sršenov.

Puščanje vode – 1 intervencija:

Enkrat smo bili zaproseni pri posredovanju ob puščanju vode v stanovanju v Svetem.

Pomoč pri iskanju živali – 1 intervencija:

Enkrat pa smo nudili pomoč skupaj z gasilci ZGRS Sežana z dvizno ploščadjo pri lovljenju iz drevesa eksotične živali – papagaja v Tupelčah.

Več o naših intervencijah in o našem aktivnem delovanju pa si lahko preberete na naši novi spletni strani <https://pgdkomen.si/> in na facebook strani.

Prostovoljno gasilsko društvo Komen

Priznanje našemu članu

V Dobropolju – v dvorani Jakličevega doma – je bila v torek, 28. novembra 2017, slovesnost ob 120-letnici izhajanja Gasilca, glasila slovenskih gasilcev.

Na slovesnosti so bila podeljena priložnostna priznanja – med njimi tudi članu našega društva, Borisu Budalu, vsem zvestim dopisnikom, stalnim oglaševalcem, tistim, ki skrbijo za kvaliteten tisk revije, neumornemu uredništvu revije in vodilnim krovne organizacije ter najzaslužnejšim v resornem ministrstvu z ministrico na čelu, ki se trudijo in pripomorejo, da revija Gasilec skozi vse leto s strokovnimi ter povezovalnimi

vsebinami nagovarja zveste bralce in širšo slovensko javnost. Priložnostne slovesnosti so se poleg številnih gasilcev iz vse Slovenije udeležili visoki gostje: Andreja Katič, ministrica za obrambo, Darko But, generalni direktor Uprave RS za zaščito in reševanje, Srečko Šestan, poveljnik Civilne zaščite RS, Milivoj Dolšček, glavni inšpektor Inšpektorata RS za varstvo pred naravnimi in drugimi nesrečami, Janko Cerkenik in Franci Petek, v. d. predsednika in poveljnik Gasilske zveze Slovenije, Janez Pavlin, župan Občine Dobropolje, člani organov Gasilske zveze Slovenije, člani uredništva Gasilca in drugi.

PGD Komen

*Če premorete vse: modrost preteklosti,
izkušnje sedanjosti in izziv prihodnosti
potem vam želimo le, da bo izziv
prihodnost vreden modrosti in izkušenj.
Blagoslovljene božične praznike,
ter srečno, zdravo in uspešno v letu 2018*

Gasilci PGD KOMEN

S prostovoljnim delom obnavljajo suhi zid v Gorjanskem

Univerza za tretje življenjsko obdobje Kras že pet let zapored obnavlja suhozidne pastirske oziroma poljske hišice v zaledju Gorjanskega. Letos je v sodelovanju z vaško skupnostjo in RK-TŠD Gorjansko ter Konzorcijem za suhozidno gradnjo in obnovo izvedla dve delavnici v septembru. Prvo so izvedli v zaledju Gorjanskega (Kovčiči), kjer so udeleženci obnovili suhozidno pastirsko oz. poljsko Slamčevo hiško. Hiška je bila pred leti že ogledana, vendar je tokrat nanjo opozoril domačin Jožef Terčon, okolico pa očistil mentor Vojko Ražem iz Bazovice. Delovnega popoldneva

se je poleg dveh mentorjev, Ivana Pavlina in Vojka Ražma, udeležilo še osem prostovoljcev, od domačinov do posameznikov od drugod: Amalija Buda s hčerjo, Bogdan Gerželj, Nadja Mislej Božič, Alenka Murovec, Toni Pečar, Borut Suban in Jožef Terčon. Hiška je bila obnovljena v enem popoldnevu, 22. 9. 2017.

Že čez poletje pa so potekale večdnevne priprave domačih prostovoljcev za obnovo suhega zida na parkirišču ob vežici in pokopališču v Gorjanskem. Domačini so parcelo očistili, z gramozom utrdili podlago, razdrli zid in pripeljali več tovrstnih materiala (večjih in manjših kamnov, gramoz in peska).

Delavnice se je 30. septembra 2017 udeležilo kar 27 prostovoljcev, večini iz prejšnje delavnice so se pridružili še drugi odrasli in otroci, moški in ženske, dela je bilo za vse. Zid so gradili ob mentorskem vodenju Mitje Kobala, Ivana Pavlina in Vojka Ražma. Obnovili so 14,70 m ali četrtno suhega zida, tako da se bo obnova z domačini še nadaljevala.

Besedilo: Nadja Mislej Božič

Foto: David Terčon

Spoznavanje svetov in drugih kultur z Marjanom Olenikom

Univerza za tretje življenjsko obdobje Kras je z letošnjim letom pričela z organizacijo potopisnih predavanj svojega člana Marjana Olenika. V občinski sejni sobi v Hrpeljah, Knjižnici Komen, Vaškem domu Gorjansko in Vaškem domu Tomaj so se zvrstila naslednja predavanja ob računalniški sliki in glasbi: Ekvador in Galapagos, Pakistan, Patagonija in Egipt – Mojzesova gora. Navedenih krajev ali dežel ni obiskal kot turist, ampak kot človek, ki uporabi zdravo radovednost za pravi namen, da si ogleda, preuči in razižče posamezno deželo ter naveže stike z domačini. Do meseca maja 2018 se bo zvrstilo še šest potopisnih predavanj. Vsako od predavanj je prijazno in pristno, enkratno doživetje iz

zakladnice številnih potovanj, ki ostajajo z avtorskimi fotografijami in pripovedjo, nepozabna. Preko spoznavanja drugih kultur pa spoznavamo predvsem sebe. Vabljeni.

Besedilo: Nadja Mislej Božič

Tudi Gabrovico in Coljavo imamo radi urejeni

V vaški skupnosti Gabrovca-Coljava potekajo čistilne akcije – rabute, odkar pomnimo. Ker je že v starih časih procesija za sv. Petra potekala skozi vas, je bilo potrebno pot počistiti in okrasiti. To navado ohranjamo še danes.

Marca 2012 je bila prva Vseslovenska čistilna akcija. Takrat smo se pridružili tudi mi in ta pomladni termin obdržali.

Letos pa smo dodali še enega, in sicer pred 1. novembrom. V tem času vas obišče več ljudi kot običajno, zato je lepo, da je Brce urejeno. Tudi okolico pokopališča smo temeljito očistili, ker nekateri ljudje pokopališke odpadke še vedno mečejo kar čez zid. Ali ti ljudje pomislijo, da sveče ne razpadejo in kako bi bilo, če bi vsi metali cvetje na kup? Mogoče pa bo poravnana zemlja na drugi strani zidu koga odvrnila od takšnih dejanj.

Seveda pa se na rabutah ne ureja le v Gabrovici, temveč tudi v Coljavi in na poti, ki ju povezuje.

TE DELOVNE AKCIJE so postale nekakšna druženja med vaščani, kakor tudi medgeneracijska srečanja, saj na njih sodelujejo starejši, pa tudi otroci primejo za metlo.

S sodelovanjem na teh akcijah kažemo pripadnost svoji vasi.

Besedilo in foto: Vaška skupnost Gabrovica-Coljava

Društvo kraški slavček Kobjeglava-Tupelče

Decembrska burja vam prinaša tudi utrinke dogodkov iz Kobjeglave in Tupelč iz preteklega jeseni.

Skupaj z vaško skupnostjo je predvsem aktivna skupina članov društva poskrbela, da sta bili vasi čisti in urejeni tudi poleti ter v jeseni. Uspešno delo se kdaj zabeli z likofom.

Septembra nam je za vaški praznik v večnamenskem prostoru kobjeglavske stare šole vaščanka, ga. Vanda Mržek, postavila zanimivo razstavo več kot 800 različnih podob, starih tudi več kot 100 let.

V sklopu dogodkov vaškega praznovanja smo gostili potopisno predavanje o poti Camino de Santiago. Prisluhnili smo Amadeju in Ljubislavi Škibin o njunih doživetjih, ki sta jih izkusila na tej poti.

V začetku oktobra pa sta nas člana dramske skupine PD Štandrež Božidar Tabaj in Majda Zavadlav nasmejala s komedijo enodejanko Gremo v teater.

V nedeljo, 15. oktobra, smo tudi s pomočjo prekrasnega vremena sedmič izpeljali voden pohod po Učni poti devetih kalov. Sončen jesenski dan je v naše konce privabil okrog 200 pohodnikov, katere je letos prvič uspešno vodil Urban Grmek Masič.

Na poti so poleg barvite narave spoznali tudi kraško vaško tradicijo in staro arhitekturo, ki je še danes lepo ohranjena. Ob koncu pohoda smo imeli pohodniki možnost ogleda manjše galerije pri Poknih, ki nam jo je predstavila lastnica, ga. Vanda Mržek, po ogledu pa smo se v kulturnem domu okrepčali s kraško joto in teranom.

Besedilo: Ana Rojc
Foto: arhiv društva

S'čani smo se končno spuntali

Leto, ki se poslavlja, je bilo za mlado društvo, kot smo S'čanski puntarji, izjemno plodno. Poleg že tradicionalnih dogodkov, kot so pust, Maherjev pohod, dvig mlaja in kres ter nogometni turnir, smo v sodelovanju z mag. Andrejem Jazbecem organizirali tudi zanimivo predavanje o s'čanskem gradišču Martinišče, za katerega mnogi sovaščani sploh niso vedeli. Prvič pa smo vaški praznik Svetega Tilha namesto na tradicionalni lokaciji, torej brjarju, organizirali v s'čanski stari šoli. Na tej očarljivi kamniti stavbi je bila s pomočjo občinskih sredstev izvedena delna in najnunejša sanacija in po dolgih letih prošenj smo končno dobili vaše prostore s stranišči. Deževno vreme, ki je vztrajalo tisto prvo nedeljo v septembru, nam nikakor ni pokvarilo prazničnega vzdušja. Ob dobri hrani, pijači in glasbi ter ponudbi na »štantih« smo se lepo zabavali.

S sredstvi občinskega participatornega proračuna je namreč vaški skupnosti uspelo pridobiti kar zajetna sredstva za številne prepotrebne projekte (Sveto je za razliko od mnogih drugih kraških vasi zadnja leta razvojno močno stagniralo). Med drugim za preselitev brjarja k stari šoli, kjer je nastalo večnamensko, predvsem pa ograjeno in varno igrišče za nogomet in košarko, otrokom je na voljo tudi nekaj igral. Tudi skrbi s parkiranjem ob vaškem pokopališču je konec, saj smo ob pokopališču uredili prostorno parkirišče, kjer je sedaj tudi ekološki otok, ki tam ne

kazi videza naše čudovite vasi. Na mestu, kjer je igri in plesom dolga leta služil naš ljubi brjar, pa želimo v prihodnje urediti manjši park, morda tudi s kakšnim napotkom za turiste, ki bi si želeli ogledati naše znamenitosti ali kreniti po kakšni ustaljeni peš- ali kolesarski poti.

Ja, po vsem tem bi res lahko rekli, da smo se S'čani končno spuntali in da je bilo letos za vas marsikaj narejenega ... Za to gre še posebna zahvala izjemno angažiranim in požrtvovalnim vaščanom, ki so se radi odzvali vabilu na organizirane delovne akcije. A ker december ni le mesec bilanc, pač pa tudi zaobljub, si drznemo reči, da bomo delovanje društva v prihodnjem letu še nadgradili. V decembru društvo organizira delavnico izdelovanja novoletnih voščilnic in dišečih sveč za popestritev prazničnih miz. V prihajajočem letu pa se želimo povezati s še kakšnim društvom, morda organizirati kak večji dogodek odprtega tipa (česar si do sedaj zaradi neizkušenosti morda nismo upali), denimo potopisna predavanja, razne delavnice, tečaje, vadbe in druge aktivnosti.

Skratka, možnosti, idej in želja je veliko. In vsekakor bomo stremeli k temu, da zadane cilje tudi uresničimo. Eno puntarsko leto 2018 vsem!

Besedilo in foto: Društvo S'čanski puntarji

Martinov pohod

Kot vsako leto ob prazniku sv. Martina smo se tudi letos podali na sv. Martin z Rubinci. Zbralo se nas je skoraj dvajset pohodnikov, ki smo se na pot podali iz Rubij, kljub ne prav lepemu vremenu. Pot nas je vodila mimo kala v Rubijah. Na razpotju poti smo zavili na težjo pot in se na polovici proti vrhu že dodobra nadihali svežega zraka. Tam nas je presenetil napis 'Sedaj pa bo hudol'; saj se nam je že prva polovica poti zdela utrudljiva. Tik pred vrhom smo vsi pohodniki prikimali napisu 'Večkrat pridi, boljše bo!' in že smo bili na vrhu, kjer je bilo prijetnih 9 °C. Zato smo se okrepčali s toplim čajem in nazdravili sv. Martinu. Nazaj nas je pot vodila po gozdni stezi do makadamske ceste, ki nas je pripeljala nazaj do Rubij, kjer smo se pohodniki okrepčali in podružili ter si obljubili, da se naslednje leto spet zberemo.

Besedilo in foto: Društvo VRT Škrbina

Fotografska razstava Odsevi sežanskega fotografa Rafaela Vončine

Igra svetlobe daje fotografiji življenje. Odbita svetloba, posneta na fotografiji, je bolj prefinjena kot sam vir svetlobe. Ne samo, da riše zanimive svetlobne točke in učinke, povezane z njimi, ampak tudi odseve. Prav odsevi so kot zanimiv fotografski motiv pritegnili tudi upokojenega dr. veterine Rafaela Vončino iz Sežane, ki je letos dopolnil 70 let in ga je fotografija pritegnila že v mladosti.

Vončina je član sežanskega Foto kluba Žarek, ki deluje že več kot 20 let, vodstvo pa je v letošnjem letu prevzel Igor Petaros, kot tudi Študijskega krožka Digitalna fotografija, ki deluje v okviru Društva Univerze za tretje življenjsko obdobje Kras, ki jo že osmo leto od vsega začetka vodi predsednica Nadja Mislej Božič. Fotograf Vončina ima za sabo številne skupinske in samostojne razstave. Njegove fotografije si je mogoče trenutno ogledati na skupinskih razstavah v Zdravstvenemu domu in trgovini Spar v Sežani, v Knjižnici v Komnu pa so 4. oktobra odprli njegovo samostojno fotografsko razstavo Odsevi.

Po uvodnih besedah vodje komenske knjižnice Marije Umek, ki avtorja srečuje kot rednega bralca in je bil tudi nekaj časa njen sodelavec sežanske Kosovelove knjižnice, in kratki predstavitvi predsednika sežanskih fotografov Igorja Petarosa je o avtorjevem delu s pogledom slikarke spregovorila domača slikarka

Mojca Senegačnik: »Rafaelove fotografije so podobne dnevniskim zapisom neutrudnega iskalca, sprehajalca po vsakdanjih poteh, ki so vsak dan drugačne. Iz preprostih prizorov uličnega življenja, izložb, vhodov v stavbe, luž na cestah ali jezera v naravi nam pomaga pričarati prave zgodbe. Na razstavi vidimo dva sklopa fotografij: fotografije, posnete v naravi, in druge v urbani okolju. Za fotografijo radi rečemo, da je zamrznjen odsev trenutkov realnosti,« je poudarila Senegačnikova.

V odsevih, ki so rdeča nit njegovih razstavljenih fotografij in tudi naslov pričujoče razstave, se zrcali še marsikaj drugega. Pozorni opazovalec bo v odsevih v šipah izložb marsikje opazil avtoportret fotografa, morda mimoidoče, ki se radovedno ozirajo proti njemu, pa tudi tiste, ki v drugem planu hitijo po svojih opravkih. »Navdušila me je ta igra ugibanja, kaj je znotraj in kaj zunaj, kaj je resničnost in kaj njen odsev. Zanimive umestitve dogajanja za objektivom v sceno, ki stoji pred fotografom, pa ni nujno, da je najzanimivejša točka posamezne kompozicije, me spominjajo na pristop, ki ga najbolj poznamo pri slavnem španskem slikarju Velasquezu, pa tudi v flamskem slikarstvu preteklih stoletij. Tam je umetnik na inteligen, velikokrat duhovit način, v naročni portret družine aristokratov ali drugih imenitnejšev umestil tudi svojo podobo. Slikarjeva podoba se nam pokaže v odsevu v ogledalu na steni, kot odsev v zloščeni posodi, kozarcu vode in tako se umetnik zapiše v zgodovino tudi s svojo lastno podobo in ne zgolj s podpisom na sliki. Nekaj podobnega opazimo na Rafaelovih malih mojstrovinah,« pravi o Vončinovih delih Senegačnikova.

Da je avtor fotografij našel odseve povsod okrog nas in iz tega ustvaril zanimivo študijo in zbirko fotografij, je poudaril tudi Petaros. Čestitkam fotografu so se poleg Umekove pridružili še bivša predsednika FK Žarek Jadran Čeh in Stojan Gorup ter predsednik FK Trst 80 Marko Civardi. V kulturnem programu je nastopil kantavtor Igor Fabjan na kitaro. Razstava Rafaelovih fotografij je bila v Komnu na ogled do konca oktobra.

Besedilo in foto: Olga Knez

V življenju je vse odločitev

V oktobru smo v knjižnici gostili gospo Minko Gantar, nasmejana, iskreno, toplo, odprto in čutečo žensko, ki se je odločila sebe postaviti na prvo mesto. Življenje je polno izzivov, naša naloga pa je, da se z njimi čim bolj uspešno spopademo. Za to so potrebne spremembe, za spremembe pa trdne odločitve. O vsem tem, pa tudi o čustvih, samopodobi, prehrani in hormonih piše v svoji knjigi z naslovom Ko imajo hormoni žur. Na predavanju, ki je bila že bolj delavnica, je iz lastnih izkušenj odgovarjala na vprašanja obiskovalcev, ki so jo zadržali več kot tri ure. Svoja prepričanja o življenju in vsem, kar je z njim povezano, je zaokrožila z mislijo, da človek ni samo telo, nanj in na vse z njim povezano vplivajo čustva, misli, okolje, kjer smo odraščali, podzavestni programi, dediščina družine, ki jo v samostojno življenje prinesemo s sabo. Kako se bomo z vsem tem spopa-

dali, pa je v veliki meri odvisno od nas samih.

Besedilo:

Marija Umek

Foto:

Arhiv Knjižnica

Komen

S knjižnim nahrbtnikom potujejo tudi mladi

Potopisna predavanja so v naši knjižnici zelo obiskana. Letos smo se odločili, da v to dejavnost vključimo še mlade, pa ne kot obiskovalce, ker to že so, ampak kot predavatelje. Prva je svoje potepanje po ZDA predstavila osmošolka Veronika Žvanut. S svojo mladostniško razposajenostjo se je izpostavila z nastopom v javnosti in predstavila delček Amerike skozi njene oči, se pravi tako, kot to obljubljeno deželo presežkov vidijo mladi. Obiskovalci so pozdravili možnost, da se tudi mladim omogoči pridobivanje izkušenj tudi izven šolskega okoliša, saj to pozitivno vpliva tudi na njihovo samozavest. Veronika se je več kot izkazala in vse, ki Amerike še nismo videli, potolažila, saj je povedala, da ji je bilo potovanje sicer všeč, a ji je lepše doma.

Besedilo: Marija Umek
Foto: Arhiv Knjižnica Komen

Spomin na primorske padalce z zgodovinarjem Marjanom Linassijem

Že drugo leto je literarni del spomina ob dnevu spomina na primorske padalce potekal v komenski knjižnici. Letos so se obiskovalci srečali s kustosom Koroškega pokrajinskega muzeja v Slovenj Gradcu, z zgodovinarjem, dr. Marjanom Linassijem. V okviru predavanja z naslovom Partizani, padalci in zavezniške misije na Koroškem je gost večera predstavil svojo novo knjigo Koroške vojne zgodbe. V pogovoru, ki ga je vodil časnikar Ivo Jevnikar iz Trsta, so obiskovalci lahko začutili, kako pomemben je vsak posameznik, vsaka življenjska zgodba, da so dejansko leti tisti del zgodovine, ki je žal večkrat zapostavljen. Mogoče smo obiskovalci med uradno predstavitev malo pogrešali povezave s primorskimi padalci in našimi kraji nasploh, vendar so tisti, ki so ostali, prišli na svoj račun, saj se je pozneje razvila debata tudi o tem.

Besedilo: Marija Umek
Foto: Arhiv Knjižnice Komen

Pravljčna joga skozi srce

Pravljčna joga skozi srce je igrivo, radostno in ljubeče zasnovan program, ki pri otrocih spodbuja kreativnost v sprejemanju in raziskovanju življenja, pomaga najti njim lasten izraz ter spodbuja otroško domišljijo in zavedanje darov, ki jih nosijo v sebi. Velik poudarek je na gibanju in zdravi razgibanosti celega telesa, spoznavanju živali, narave in njenih zakladov, izkušnja sama pa omogoča otroku, da razvija svoj pogled na svet, dragoceno naravnost na lepe stvari ter se nauči varno in sproščeno izraziti svoje občutke in čustva. Pravljčno potovanje v osnovi vsebuje: igriv uvod, gibalno-domišljjsko potovanje skozi pravljico oziroma izbrano temo in se zaključuje s preprostim sproščanjem. Pravljčno je zato, ker ima vsaka prava pravljica čarovnijo, s katero navdušuje otroke in prinese toplino v srce. Gibanje in pravljice se srečujeta vsako tretjo sredo v mesecu pod vodstvom akademske plesalke in učiteljice joge, Sare Stropnik. Več pa boste izvedeli, če se nam pridružite.

Besedilo: Marija Umek
Foto: arhiv Knjižnica Komen

Burja

Študijski krožki komenske knjižnice za dobrobit družbe

Inovativno in sodelovalno učenje v skupini, kjer ni hierarhičnih odnosov, kjer starostna, statusna in poklicna mešanost niso ovire, predstavlja izziv. Taka oblika izobraževanja je študijski krožek, ki odraslim doprinese znanja, veščine in izkušnje, ki jih v formalnih oblikah niso pridobili. Deluje v okviru ustanove, organizacije, društva in ima tako več možnosti in virov za razvijanje in delovanje. Odnosi v krožku so enakopravni, sproščeni in prijateljski. Delo je ustvarjalno, sodelovalno in načrtovano. Pričneta in ženeta ga potreba in zanimanje posameznika, ki se po svojih močeh in volji dejavno vključuje v učenje in delo krožka. Krožek vodi za vodenje posebej usposobljen mentor, ki pa nikakor ni avtoriteta v skupini, ampak enakopraven akter.

V naši knjižnici že vrsto let poteka potopisni študijski krožek, v okviru katerega smo obiskali že velik del sveta ob fotografijah in posnetkih. Najlepši del pa so izleti ob koncu leta, s katerimi smo obiskali kar lep del Slovenije, tudi zamejstva.

Svoje potrebe po likovnem izpopolnjevanju lahko zadovoljite v Likovnem krožku, ki je prav tako že vrsto let doma v komenski knjižnici. Pod mentorstvom akademske slikarke Mojce Senegačnik potekajo srečanja ob torkih od 18. do 20. ure.

Od lanskega leta dalje pa se v knjižnici srečujejo tudi ljubiteljice ročnih del v okviru študijskega krožka Petlje, zanke in šivanke. Članice se srečujejo vsak petek od 16. do 18. ure in se učijo. Tako je, izmenjujejo si znanja in izkušnje, ne samo iz področja kvačkanja. Letos smo se članice odločile, da v tem študijskem letu izdelamo drobna darila za novorojenčke, ki bodo v naši občini prišli na svet v letu 2018. Za darila bodo embalažo izdelale članice Likovnega krožka, izdelke bo srečnim staršem razdelila Občina Komen. Majhna pozornost in droben spomin za nekatere, za druge pa vložen trud z mislijo, da nekomu polepšamo čaroben trenutek, kot je rojstvo.

Besedilo: Marija Umek

V knjižnico po pravljico

Kje so pravljice doma?

Pod streho male knjižnice domujejo Pedenjped, Rdeča kapica, Mala sončica ... Ko je preveč trušča in hrušča, se celo Zvezdica Zaspanka prebudi. In Muca Copatarica knjige spet na police uredi.

Drugošolci smo se na kulturni dan Naj bo branje moje veselje podali v Kosovelovo knjižnico v Komnu. Knjižničarka Marija Umek nam je knjižnico predstavila kot zgodbo male knjižnice, ki si želi novih, večjih prostorov. Skozi pravljico nas je popeljala v skrivnosten svet knjižničnih prostorov in vsakodnevnega dogajanja. Dogaja pa se marsikaj. V tišini lahko beremo, na knjižnih policah si poiščemo željene knjige, poslušamo pravljice, si ogledamo različne razstave ... Med našim obiskom so bili predstavljeni planeti našega osončja. Tako smo lahko preverili znanje o imenih, velikosti in oddaljenosti le-teh od našega planeta.

Seznani smo se, kako najhitreje dobimo in tudi pospravimo izbrano knjigo v otroškem koticu. Dan smo zaključili s kvizom o poznavanju naslovov pravljic.

In zakaj radi beremo?

Če bomo znali brati, bomo postali bralci. Beremo, da bomo živeli dlje. Ob branju se učimo o svetu okrog nas. Beremo zanimive zgodbe, pesmice, debele knjige in enciklopedije. Branje nas sprošča.

Kaj najraje beremo?

Beremo različne knjige: slikanice, pravljice, otroške knjige in knjige, ki nas nasmejejo. Prebiramo že Pet prijateljev, Lov na pošasti, knjige za Bralno značko in Bralno hišico, knjige o gasilcih, o dinozavrih, stripe, atlase, tehnične knjige...

Kaj nam pomeni branje?

Branje nam pomeni širjenje znanja, veselje, zdravje in zabavo.

Zakaj zahajamo v knjižnico?

Knjižnico pogosto obiskujemo, ker radi beremo. V njej si izposojamo zanimive, poučne in smešne knjige. Radi listamo po knjigah z zanimivimi ilustracijami. Vedno nas sprejme prijazna in nasmejana knjižničarka Marija.

Po pripovedovanju in zapisih drugošolcev zapisali učiteljici 2. a in 2. b razreda.

Od kod si, kruhek?

Navajanje na branje je proces, v katerega so v prvi vrsti vključeni otrokovi starši in ostalo sorodstvo, vzgojitelji in učitelji, delček pa tudi mi, knjižničarji. Zato se trudimo otrokom čim bolj približati knjigo in knjižnico čim bolj zgodaj, da jim kasneje ne bo nerodno kadarkoli vstopiti vanje.

Skupaj z vrtcem si prizadevamo, da bi se otroci pogostejše srečevali s slikanicami, zato predšolske otroke povabimo v knjižnico, kjer se skupaj s starši srečajo z Bralnim palčkom, ki vsako leto za

njih pripravi seznam slikanic, ki jih skupaj prebirajo. Na uvodni prireditvi so nas letos presenetili mladi igralci podmladka Gledališke skupine Brce, ki so nam pod vodstvom Ines Poplašen prikazali gledališko predstavo z naslovom *Od kod si, kruhek?*. Obisk je bil kot vedno velik, pridni pek je tudi spekel dovolj kruha za vse.

Besedilo: Marija Umek

Foto: arhiv Knjižnica Komen

Kako pri bralnih in drugih težavah pomagajo barve

V sredini novembra je komenska knjižnica gostila doc. dr. Polono Kelava, ki je strokovna sodelavka na Inštitutu za disleksijo in certificirana presojevalka skotopičnega sindroma z veliko predavateljskimi izkušnjami. Predavanje je bilo namenjeno staršem, učiteljem, šolskim svetovalnim delavcem, izobraževalcem odraslih in vsem posameznikom, ki čutijo, da z njihovim branjem nekaj ni, kot bi moralo biti. Predavateljica je zelo izčrpno predstavila disleksijo, predvsem pa skotopični sindrom, ki je manj poznan, pogosto spregledan. Izvedeli smo, kako ga prepoznavamo, kako si pri tem pomagamo ali ga celo popolnoma odpravimo. Svoj pečat so predavanju dodala tudi pričevanja in izkušnje posameznikov, ki so se izpostavili in s prisotnimi delili svojo zgodbo. Hvala.

In kaj sploh skotopični sindrom je?

»Skotopični ali Irlen sindrom se v praksi pogosto, a ne vedno, kaže v obliki težav, ki so zelo podobne težavam oseb z disleksijo. Pri osebah z disleksijo je pogosto prisoten, vendar z njo ni pogojen. Še pogostejši je pri osebah z drugimi učnimi težavami, pogost pa je tudi pri osebah z ADHD, pri osebah s težavami avtističnega spektra, ter pri tistih, ki so občutljivi na svetlobo ter jih mučijo glavoboli ali migrene.

Po njegovi utemeljiteljici Helen Irlen je v svetu imenovan tudi Irlen sindrom in pomeni drugačnost v vidnem zaznavanju. Vizualni korteks v možganih ne zmore zaznati ene izmed barv,

zaradi tega vse vidne informacije, ki do možganov pridejo skozi oči, zaznava drugače. Pogosto povzroča največ težav pri branju črnih črk na belem papirju oziroma jih zaradi težav z branjem tu najpogostejše opazimo. Možgani vidnih informacij ne obdelajo, kot jih vidijo oči. To povzroča popačenje slike in s tem težave pri branju. Črke in besede se lahko prekrivajo, se premikajo po listu ali se dvigajo z njega, zaradi bleščavosti podlage so slabo vidne, nejasne, vrstice se prepletejo med seboj in valovijo, v naporu, da

Iz brošure *Oh, ne morem brati: mali vodnik o skotopičnem sindromu*, Ljubica Kosmač, Ljubljana 2016

bi prebral napisano, bralca začne boleti glava, pojavljajo pa se lahko tudi drugi simptomi kot na primer pikajoč in žgoč občutek v očeh, utrujene oči, intenzivno zehanje, motnje koncentracije, slabost, omotičnost in druge.

Skotopični sindrom lahko povzroča manjše težave, kot je npr. problem dolgotrajnega koncentriranega branja, lahko pa že ob prvem pogledu na list papirja zaradi najrazličnejših simptomov nastopijo hude težave z branjem.

Ne gre za optični problem, zato nam pregled pri okulistu ne bo prinesel rešitve.»

(Iz vabila na predavanje, dr. Polona Kelava)

Predavanje je v celoti omogočilo podjetje Elter, d. o. o., iz Komna, ki se mu še enkrat javno zahvaljujem.

Besedilo: Marija Umek

Foto: arhiv Knjižnica Komen

S knjižnico v gledališče

Letos je v sodelovanju s Slovenskim stalnim gledališčem iz Trsta komenska knjižnica dobila nove razsežnosti: branju smo dodali gledališče. Z organiziranim prevozom smo se odpravili v Trst odkrivat resnico. Takšen je bil namreč naslov prve predstave (Resnica, Florian Zeller), ki smo si jo ogledali. Odlična igralska zasedba (Vladimir Jurc, Tina Gunzek, Daniel Dan Malalan in Lučka Počkaj) je skozi prikazane partnerske odnose v gledalcih vzbujala vprašanje nujnosti resnicoljubja. Je lagati res nujna človeška lastnost? Je pojem resnice samo utopija? Je resnica res vedno samo delna, samo naša, osebna, videna iz enega zornega kota? Je laž vedno škodljiva? In kaj sploh je resnica? S takimi in podobnimi vprašanji smo se vračali iz prvega nedeljskega gledališkega popoldneva vidno zadovoljni. Zaradi predstave same? Zaradi dobre družbe? Ker nam v Trstu ni bilo potrebno iskati parkirišča? Verjetno zaradi vsega tega, mogoče pa tudi zato, ker smo odkrili resnico J.

Besedilo: Marija Umek

Foto: arhiv Knjižnice Komen

Primorci beremo 2017

Letos se je že enajstič zapored zaključila bralna akcija Primorci beremo, v katero je vključenih deset primorskih knjižnic. Trajala je od 24. aprila do 11. novembra. Kosovelova knjižnica Sežana v prebiranju slovenskih avtorjev sodeluje deset let. Letos je v akciji sodelovalo 85 članov Kosovelove

knjižnice, ki si je iz seznama 62 proznih del in 13 zbirk poezije lahko izbralo pet proznih del in eno pesniško zbirko. 66 bralcev, starejših od 15 let je prejelo priznanje Primorci beremo: iz sežanske knjižnice je priznanje prejelo 27 bralcev, iz divaške 12, iz komenske 16, iz kozinske pa 11 bralcev. Skupaj so letos prebrali 783 knjig. V vseh desetih knjižnicah pa je priznanje prejelo 799 bralcev, ki so skupaj prebrali 8.670 knjig.

Med najbolj branimi knjigami v naši knjižnici so bile naslednje: Jezero (Tadej Golob), Prvi polčas (Barbara Pešut), Hiša (Ivana Džilas) in Na tesnobi (Damjana Bakarič).

V sodelovanju z Narodno in študijsko knjižnico Trst pa smo letošnje branje v okviru projekta zaključili v Kosovelovi knjižnici Sežana z gostjo Mojco Kumerdej, ki nam je predstavila svoj roman Kronosova žetev.

Z veseljem se pripravljamo na novo sezono akcije Primorci beremo v upanju, da se nam pridruži še kakšen bralec.

Besedilo: Magdalena Svetina Terčon

Foto: arhiv Kosovelove knjižnice

Kaj prinaša Krasu znak odličnosti EDEN

Letošnje poletje smo v sodelovanju z ostalimi partnerji znotraj turistične koordinacije Kras in Brkini pripravili kandidaturo na razpis Slovenske turistične organizacije za Evropsko destinacijo odličnost – EDEN. S kandidaturo smo bili uspešni, saj smo dosegli zavidljivo 2. mesto, ter tako pridobili naziv EDEN finalista za kulturni turizem.

Kaj si lahko obetamo od znaka EDEN finalisti 2017?

- Pravico do uporabe logotipa odličnosti, ki ga podeljuje Evropska komisija
- Uvrstitev med zaupanja vredne destinacije, predvsem v očeh tujih gostov
- Organizirane študijske ture na destinaciji za turistične novinarje in priznane blogerje
- Strokovna izobraževanja za zaposlene v turističnih organizacijah
- Tesnejše sodelovanje s Slovensko turistično organizacijo
- Dodatna izpostavljenost destinacije na portalu Slovenske turistične organizacije

- Predstavitev v katalogu EDEN destinacij v Sloveniji

Besedilo: Tom Ločniškar, Foto: STO

Podelitev nagrade na Gradu Jablje v družbi Maje Pak, direktorice STO, Eve Štravs Podlogar, sekretarke na MGRT in predsednika komisije, etnologa prof. dr. Janeza Bogataja.

Tuji novinarji so spoznavali odličnost Slovenskih EDEN destinacij

V novembru je Slovenska turistična organizacija pripravila študijsko turo za tuje novinarje, ki se je udeležilo 7 novinarjev iz petih različnih držav. Na Krasu so bili kar dva dni. Prvi dan so spoznavali svet kraške kulinarike, obiskali pa so tudi Škocjanske jame, potem pa še srednjeveško vasico Štanjel. Podobno študijsko turo smo pripravili tudi v oktobru, ko smo gostili dva novinarja iz Avstrije.

Besedilo: Tom Ločniškar, Foto: Urban Grmek Masič

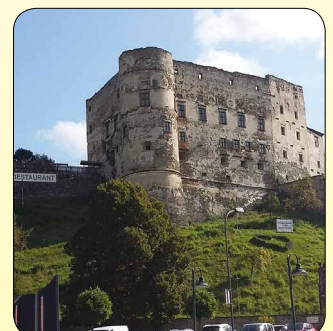
Tuji novinarji na vodenem ogledu Kobjeglave

Predstavniki finalistov projekta EDEN tokrat v avstrijski Gmünd

Projekt EDEN se je s pomočjo Slovenske turistične organizacije (STO) za en dan preselil v Avstrijo, in sicer v čezmejno mesto Gmünd – vzoren primer dobre prakse z vidika oživitve starega mestnega jedra. Predstavniki finalistov EDEN letošnjega leta smo bili konec septembra povabljeni, da se podamo v kraj, kjer so že pred leti začutili priložnost prav v kulturni dediščini, ki je bila tema za pridobitev znaka odličnosti iztekajočega se leta. Ob prihodu nas je sprejel navdušen lokalni turistični vodnik, kasneje pa člani neodvisne kulturne organizacije, ki bdi nad celoletnim programom dogodkov v Gmündu – in to kar 365 dni! Poleg predstavnikov STO-ja se je primera dobre prakse udeležil tudi znani etnolog, prof. dr. Janez Bogataj, obenem član ocenjevalne skupine, ki nas je s svojimi izkušnjami in pogledom na razvoj mesteca podučil in predstavil prednosti za posamezne slovenske kraje, ki bi se lah-

ko zgledovali po avstrijskem mestecu. Pozitivno presenečeni in polni vtisov smo se ob koncu dneva odpeljali vsak proti svojemu koščku Slovenije, osredotočeni na eno samo misel: da bomo nepozabno izkušnjo znali unovčiti in izkoristiti tudi v svojem biseru, ki ga, tako kot prebivalci mesta Gmünd, vsak na svoj način želi, vselej pa z prizadevnostjo in učinkovitostjo, dodatno razvijati in nadgraditi tudi v smeri kulturnega in kreativnega turizma.

Besedilo in foto:
Urban Grmek Masič

Burja

Martinovanje, kot ga na Komenskem Krasu še ni bilo!

Več kot 20 odličnih vinarjev Krasa, letos prvič predstavniki Istre in Vipavske doline, gostinski ponudniki, polne odprte kleti, organizirani vodeni ogledi po Štanjelu, številni ponudniki martinove in umetniške tržnice, otroške delavnice, prvič tudi muzejski vlak iz Nove Gorice v Štanjel, kulturni program in blagoslov mošta, koncert Slovenskega okteta v Kulturnem domu Štanjel ... vse to in še mnogo več je bil sestavni del letošnjega Martinovanja na Krasu!

Celostni izkupiček dogajanja ob prireditvah martinovanja je bil več koz izjemen in prav dogodek Štanjel in vino je presegel vsa pričakovanja! Skupaj z Zavodom ŠTIP iz Sežane je bila tudi tokrat organizirana prava martinova izkušnja po celem Krasu. Po ocenah organizatorjev ga je ob celodnevem pestrem dogajanju

na grajskem dvorišču in drugih, manjših vaških središčih, obiskalo več kot 5000 obiskovalcev! Ob degustaciji vrhunskih vin in pokušnji mamljivih dobrot se je Štanjel prelevil v izjemno martinovo prizorišče, ki ni pustilo ravnodušnega nikogar! Za nemoten potek prireditve je javni zavod v organizacijsko ekipo vključil kar 15 mladih, ki so s svojo vnemo in navdušenjem pripomogli k fantastičnem vzdušju.

Z izkupičkom smo v javnem zavodu več kot zadovoljni. Ponovno se je izkazalo, da je martinovanje »tisti« dogodek, ki privablja, združuje in širi sloves Krasa kot izjemne vinsko-kulinarične destinacije.

Besedilo: Urban Grmek Masič

Foto:
Ana Rojc,
arhiv ZKK

K letošnjemu uspehu Martinovanja 2017 na Komenskem Krasu so prispevali:

- Občina Komen z županom, občinsko upravo in režijskim obratom
- Bistro Grad Štanjel z dodatno ponudbo
- Gasilska enota Komen in Medobčinsko redarstvo s skrbjo za varnost in promet
- Pihalni orkester Komen z glasbeno poživitevjo programa
- številni zunanji sodelavci, študentje in podporniki
- predvsem pa vinarji, gostinci, ponudniki na stojnicah in domačini, ki so soustvarjali nepozabno družabno vzdušje

Zaradi hackathona polni novih idej

Zaposleni v Javnem zavodu Komenski Kras so se ob Dnevih slovenskega turizma 18. in 19. novembra udeležili prvega

vu pripravijo inovativen in atraktiven produkt za nadgradnjo že obstoječe turistične ponudbe iz lastnega kraja oz. občine. Ekipa Komenskega Krasa je svoj predlog glasbenega oživljanja Štanjela z vidika kreativnega turizma predstavila pred žirijo Slovenske turistične organizacije in ostalimi udeleženci, pri tem pa si je pomagala tudi z videom Klemna Gorupa, ki je v kranjskogorsko predavalnico prinesel vzdušje barvite kraške jeseni.

vseslovenskega turističnega hackathona »Slovenija za 5-zvezdična doživetja« v Kranjski Gori. Ekipe iz številnih koncev in različnih slovenskih regij so imele nalogo, da v dobrem dne-

Besedilo in foto: Urban Grmek Masič

V prihodnjem letu prenova vodniške službe

Štanjelski vodniki in vodnice so tisti dragoceni sodelavci, ki v Štanjelu in na celotni Komenski Kras prinašajo življenje tudi takrat, ko zaradi slabega vremena, nevšečnosti na poti ali zaprtih gostišč ni ravno pravega vzdušja. S svojim pripovedovanjem oživljajo zgodbe teh krajev. Znamenitosti, ki bi sicer ostale skrite, dobijo svojo prepoznavno vrednost. Marsikateri ponudniki, h katerim usmerjajo svoje skupino, se jim morajo zahvaliti za dober izkupiček. Zanimanje za vodenja je v letošnjem letu skokovito naraslo, tudi

zato, ker so bili vodniki na voljo med večjimi prireditvami, ko se številni obiskovalci še posebej z veseljem prepustijo skupinskemu ogledu Štanjela, pa tudi drugih vasi po Komenskem Krasu. Strategija razvoja kraškega turizma se odmika od masovnega turizma, o katerem beremo, da napolnjuje vse več slovenskih destinacij in prinaša s seboj vrsto stranskih učinkov. Želimo si nagovoriti obiskovalca, ki je kulturno in naravovarstveno razgledan, ki ga zanimajo navade in vrednote domačinov in ki bo za vse, kar mu nudimo, pripravljen odšteti tudi kaj več.

Zavod Komenski Kras bo v naslednjem letu s predavanji in dodatnimi usposabljanji namenil več pozornosti izboljšanju tovrstne ponudbe, ne samo v Štanjelu, tudi po drugih vaseh. Vodniki so večinoma naši sokrajani, ki jim to delo prinaša dodaten zaslužek in priložnost, da pokažejo svoje bogato znanje – prav zaradi njih ima vlaganje v razvoj dobre vodniške službe še toliko večjo vrednost.

Besedilo: Polona Abram
Foto: Ana Rojč, arhiv ZKK

Lokalni turistični vodniki Javnega zavoda Komenski Kras so v letu 2017 v Štanjelu izvedli 103 vodene ogleda, ki se jih je do konca novembra udeležilo 3147 obiskovalcev.

Kras na svetovni regati Barkovljanka 2017

Kraško-brkinske občine smo tudi letos zasedle enega od paviljonov Slovenske turistične organizacije. Od srede, 4. 10., do nedelje, 8. 10., smo vsak dan po en ali dva informatorja skupaj s ponudniki nudili informacije o dogajanju na našem koncu, predstavljali in vabili v naše kraje. Barkovljanko obišče izredno velika množica ljudi, razdelili smo nemalo prospektov. Navkljub burji, ki nam je v noči s četrтка na petek povsem razmetala paviljon. V petek zvečer so se naši župani srečali z župani obmejnih občin in si pogledali dogajanje. Tega dne so se nam pridružili člani Kraške harmonike in Kraškega šopka. Vse dni sta bili z nami tudi Lipica in Škocjanske jame, od ponudnikov pa se jih je 12 odločilo za promocijo.

Besedilo: Ester Mihalič, Občina Hrpelje – Kozina
Foto: Urban Grmek Masič

Predstavitev na Festivalu za tretje življenjsko obdobje

Konec septembra je Javni zavod Komenski Kras, v soorganizaciji z ostalimi občinami s Krasa in Parkom Škocjanske jame, sodeloval na sejmu za tretje življenjsko obdobje, kjer smo predstavljali predvsem Martinovanje na Krasu 2017 ter ponudbo vodenih ogledov Štanjela. Obisk festivala je bil zelo dober, enako kot tudi zanimanje za martinovanje in vodene ogleda Štanjela.

Festivala se bomo udeleževali tudi v prihodnje, saj smo letos pridobili številne skupine, ki so v svoje ekskurzije vključile tudi ogled z lokalnim vodnikom.

Besedilo: Tom Ločniškar

Pot vode in kamišibaj

Javni zavod Komenski Kras in Grajžarjeva domačija sta v začetku meseca avgusta v Štanjelu organizirala seminar kamišibaj gledališča. Potekal je prva dva avgustovska vikenda pod mentorstvom začetnika kamišibaja Igorja Cvetka in Jelene Sitar Cvetko iz Društva Zapik.

Udeleženci izobraževanja so na praznični dan, 15. avgusta, javno predstavili rezultate delavnice, svoje prve kamišibaje. Program so obogatili tudi bolj izkušeni kamišibajkarji s področja Primorske.

Ulično kamišibaj gledališče pa je v Štanjelu ponovno oživel na ulici pri Kraški hiši ob Dnevih evropske kulturne dediščine, zadnja dva septembrska sobotna popoldneva. V organizaciji Društva likovnih pedagogov Primorja, Grajžarjeve galerije in Javnega zavoda Komenski Kras, je na prireditvah nastopilo petnajst avtorjev, med katerimi so bili likovni pedagogi in drugi ustvarjalci. Zgodbe, bajke, mite in legende o vodi na Krasu in v Primorju so predstavili množici gledalcev različnih starostnih skupin. V

Grajžarjevi galeriji je bila razstavljena serija avtorskih podob, ki so jih pripovedovalci uporabili pri svoji pripovedi. Dogajanje je bilo uvrščeno med dogodke Festivala kraške gmajne.

Vsi trije organizatorji so ob Dnevih evropske kulturne dediščine pripravili Pot vode po Štanjelu. Obiskovalci so na igriv način spoznavali prizorišča kulturne dediščine Štanjela, povezane z vodo. Posamezni obiskovalci in tudi manjše skupinice so z dobrim opazovanjem odkrili marsikateri Štanjelski zaklad ter razrešili uganke vodne poti. Dogodki ob dnevih evropske kulturne dediščine ter Festivalu kraške gmajne so v jesenski Štanjel privabili poleg sonca tudi ljubitelje uličnega gledališča in občudovalce kraške dediščine.

Besedilo in foto: Vlasta Markočič

Enajsta šola o antiki

Univerza za tretje življenjsko obdobje Kras je v sodelovanju z Zavodom Komenski Kras organizirala ENAJSTO ŠOLO O ANTIKI. V jesenskem, natančno novembrskem, ciklu treh predavanj je arheologinja in izjemna poznavalka antike, ddr. Verena Vidrih Perko, predstavila antične teme: *O svetilkah, ko še ni bilo žarnic ter o oljki in olju, s katerima je kraljična Psiho opekla svojega ljubega, O vinski trti in vinu, o bogu Dionizu, ki je navdihnil grške dramatike in o slovenskem kurentu, ki je človeštvu omračil um* ter o tem, *Kako se je boginja Venera spozabila s trojanskim princem Anhizesom in kako je njun sin Enej ustanovil stari Rim*. Antične teme je zaokrožila mag. Breda Podbrežnik Vukmir z mitološkima pripovedma o *Erosu in Psihi, o Remu in Romulu* ter s slovensko pravljico o *Kurentu*. Šola je bila namenjena vsem, ki ste si želeli osvežiti znanje in razširiti pogled na kulturo antičnega sveta skozi zgodovino, arheologijo in pripovedovanje zgodb. Predavanja so se zvrstila 2. in 9. novembra ter 14. decembra v Kvdratnem stolpu v Štanjelu.

Ddr. Verena Vidrih Perko

Ddr. Verena Vidrih Perko izhaja iz kraškega prostora, obiskovala je osnovno šolo v Štanjelu. Je doktorica arheologije in muzeologije, publicistka, pesnica, muzejska svetnica Gorenjskega muzeja. Je avtorica

več kot 150 znanstvenih in strokovnih prispevkov z omenjenih področij. Dediščino preteklosti umešča v današnji čas s pogledom v prihodnost. Mag. Breda Podbrežnik Vukmir je direktorica kamniške splošne knjižnice, prejemnica stanovske-knjižničarske Čopove diplome za leto 2016, vodila je Sekcijo za splošne knjižnice, delavnico javnega nastopanja, je sourednica in soavtorica knjige pripovedi Čudež prečudež iz Kamnika in okoliških vasi, Veronike z malega gradu oziroma pripovedk iz Štrekljeve zapuščine itd. Gostji združujeta spoznanja muzejske in knjižnične dejavnosti na način, ki je udeležencem predavanj blizu.

Besedilo: Nadja Mislej Božič

Foto: Olga Knez, UTŽO Kras

Odprtje Meseca kraške kuhinje 2017 v slikah

Foto: Ana Rojc, arhiv ZKK

Ponovno kulturni

22. septembra 2017 je na OŠ Louisa Adamiča v Grosuplju potekala zaključna prireditev ob letošnji podelitvi naziva Kulturna šola. Šola gostiteljica, ki je bila nosilka laskavega naslova Naj kulturna šola 2016, je pripravila celodnevno dogajanje za vse šole, dobitnice priznanja Kulturna šola 2017.

Učenci in mentorji so si najprej ogledali gledališko predstavo grosupeljskih učencev, učenci so bili nato vključeni v različne kulturno-ustvarjalne delavnice, mentorji pa so si ogledali mestno knjižnico in bili deležni gostoljubnega sprejema pri grosupeljskem županu.

Vrhunec prireditve je bil zagotovo sam kulturni dogodek ob podelitvi priznanj, ki mu je poseben pomen s svojo prisotnostjo

dala tudi ministrica za izobraževanje, znanost in šport, gospa Maja Makovec Brenčič.

Med 70 osnovnimi šolami, ki jim je JSKD podelil priznanje, je bila tudi naša šola. Laskavi naziv, ki ga bo šola nosila do 31. avgusta 2022, smo si prislužili z izkazano nadpovprečnim aktivnim udejstvovanjem učencev, staršev, starih staršev in mentorjev na obšolskih dejavnostih kulturnega področja.

Slovesne podelitve priznanja sta se poleg ravnateljice udeležila tudi Urh Melan Mozetič in Amadej Kobal, na prireditve pa jih je radovoljno popeljal kar šolski hišnik, gospod Evgen Suban.

Besedilo: Nives Cek, ravnateljica

Tekmovanje iz logike

Na OŠ Komen lahko učenci že od leta 1994 tekmujejo tudi v znanju iz logike. V ta namen se pripravljajo in urijo svoje možganske celice pri dodatnih urah. Njihovo delo se obrestuje in prejeli so že veliko srebrnih, pa tudi nekaj zlatih priznanj. Veliko naših uspešnih učencev se tudi kasneje udeležuje tekmovanj in tako kot dijaki dosegajo dobre rezultate.

Včasih so tekmovali samo učenci višje stopnje, zadnja leta pa je šolsko tekmovanje organizirano za učence od 3. do 9. razreda. Najboljši učenci od 7. do 9. razreda se nato udeležijo državnega tekmovanja.

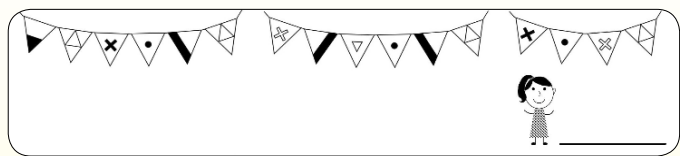
Tako je letos na šolskem tekmovanju, ki je bilo 28. septembra 2017, sodelovalo 22 učencev od 3. do 5. razreda in 29 učencev od 6. do 9. razreda. Kar 20 učencev je prejelo bronasta priznanja. Na državno tekmovanje, ki je bilo 21. oktobra 2017 v Postojni, so se uvrstili Tia Turk iz 7. razreda, Sinja Spasenič Likar in Jure Bratina Lozej iz 8.b ter Anej Žerjal iz 9. razreda. Sinja Spasenič

Likar je že drugo leto zapored dosegla zlato priznanje, za kar ji iskreno čestitamo.

Pa še naloga, s katero so se letos pozabavali naši učenci 3. razreda. Dajte se še vi!

Trije prijatelji skupaj praznujejo rojstni dan. Svoja imena so skrivno pisavo zapisali na zastavice. Ugotovi, kdo je tretja slavljenka, če veš, da sta njena prijatelja Sofija in Matija. Njeno ime zapiši na črto.

Besedilo: Barbka Mahnič, mentorica logike

Voda piše zgodbe na Krasu

Zaradi slabih vremenskih razmer smo septembra planirani dan dejavnosti, namenjen spoznavanju vodnih virov in pomena le-teh za življenje Kraševcev, na OŠ Komen izvedli 13. oktobra 2017. Dan dejavnosti je tako predstavljal uvod v aktivnosti v celoletnem projektu Voda piše zgodbe na Krasu, ki ga bomo zaključili aprila.

Učenci 1. triletja obeh šol ter učenci 2. triletja podružnice v Štanjelu so se podali v Kobjeglavo, kjer sta jih prijazna domačina, g. Edo Mržek in Marjan Mržek, popeljala po Tematski poti devetih kalov. Učenci so spoznali pot, ki povezuje devet starodavnih vodnih virov (imenovanih kali), ki so bili izrednega pomena za življenje ljudi na Krasu. Kale so domačini zgradili z namenom zajetja vode, saj deževnica na področju Krasa zaradi propustnosti apnenčastega površja hitro pronica v zemljo. S pomočjo kalov so vodo zadržali in jo večinoma uporabljali za napajanje živine, ki je predstavljala pomemben vir prehrane. Pot je

večinoma speljana po borovem gozdu, manjši del pa po cestah v vasici.

Učenci 2. triletja iz Komna so spoznavali tehnično dediščino vodne oskrbe na Komenskem in širše na Krasu.

Na Volčjem Gradu so si ogledali ostanke vodnega rezervoarja iz 1. svetovne vojne. Od tu je bila voda napeljana mimo vasi Volčji Grad vse do vasi Nadrožica in vasi Brje. Ogledali so si vaški vodnjak, mrtvi kal, korito za napajanje živine, odvodne kanale in jaške za kontrolo pretoka vode. Pot jih je vodila po stari trasi vodovoda iz 1. sv. vojne ter novi trasi, ki je bila skopana l. 1972, in jih v Nadrožici pripeljala do drugega zbiralnika vode. Ta vodohran hrani vodo iz novega brestoviškega vodovoda, ki pošilja vodo proti Sežani.

Učenci 3. triletja so si za cilj postavili ogled vodnega črpališča v Podlasih, ki trenutno neslavno propada.

Črpališče je bilo dograjeno leta 1906 za potrebe avstrijskih železnic. Takrat je bila vzpostavljena povezava med Prago in Trstom, po tako imenovani Transalpinski ali Bohinjski progi. Vodo iz črpališča so po ceveh pošiljali v rezervoar pri železniški postaji v Štanjelu. Ob črpališču so zgradili velik zbirni bazen, v stavbi pa je bil nameščen parni stroj. Voda je morala premagati dvestometrsko višinsko razliko. Pozneje so črpališče elektrificirali, leta 1973 pa opustili. Učenci so z zanimanjem prisluhnili razlagi gospoda Valterja Ščuke, informacije pa bodo v razrednih projektih še nadgradili.

Zbrala in uredila: Nives Cek, ravnateljica

Astronomski vikend

Merkur, Venera, Zemlja, Neptun.... Ne, ne..... Merkur, Zemlja, Saturn... Ne, to tudi ni prav... Kako je že? No... Takšna in malo zahtevnejša vprašanja smo postavljali učenci osnovne šole v Komnu na astronomskem vikendu od 13. do 15. oktobra 2017 v domu Kavka na Livških Ravnah.

Na šoli smo že preteklo leto organizirali opazovanja in predavanja o astronomiji, letos pa sta nas mentorja Lucija Filipčič Križaj in Tomaž Mavrič odpeljala na Livške Ravne nad Kobaridom, kjer smo zvečer opazovali zvezde in planete, čez dan pa prisluhnili zanimivim predavanjem o orientaciji, nebesnih telesih, teleskopih, svetlobi itd.

Petek, 13. 10. 2017

Po končanem šolskem pohodu smo se posedli na avtobus in odpeljali novim spoznanjem naproti. Po razdelitvi sob sta se Katarina in Sinja preizkusili v vlogi predavateljic in nas poučili o osnovah orientacije na Zemlji in na nebu. Preizkusili smo še igrišče za košarko, povečevalni in podrobneje spoznali zvezdno karto. Ko se je stemnilo, smo se najprej pogovorili o tem, kaj si bomo ogledali, potem pa akcija. Jasno, temno nebo, polno zvezd in vsega nas je vabilo, da ga raziščemo.

Sobota, 14. 10. 2017

Zgodaj smo vstali, pripravili teleskop in si pobježje ogledali Luno. Sledila so zelo zanimiva predavanja o astronomiji na splošno, fizikalnih formulah... Reševali smo tudi naloge, stara tekmovalna ... Med odmori smo igrali nogomet ali košarko, brali ... Ob vsaki polni uri pa smo izmerili dolžino sence kovinske palice, ki smo jo postavili na cesti. Narisali smo graf in ugotovili, da je bila senca najkrajša točno opoldne. Po kosilu smo reševali še več

nalog, poslušali predavanja o teleskopih, svetlobi ... Zvečer smo spet raziskovali nočno nebo, saj se nam je pridružil še amaterski astronom Mitja Klančič.

Nedelja, 15. 10. 2017

Vstali smo še bolj zgodaj kot v soboto, si ogledali še nekaj meglic in pričakali vzhod Marsa in Venere. Pospravili smo sobe, rešili še nekaj nalog in se ob 11.00 odpeljali proti domu.

Vikend je bil čudovit. Naučili smo se marsikaj novega, za kar gre zahvala tudi zunanjim predavateljem Eriku Plešku, Boru Križaju in Staši Vodopivec, videli smo veliko planetov, ozvezdij, meglic... Najlepša hvala in se še priporočamo.

Besedilo: Sinja Spasenić Likar
Foto: Erik Plešku

Ekскурzija 8. razred

O Vrba! srečna, draga vas domača, kjer hiša mojega stoji očeta; /.../ je pisal največji slovenski pesnik France Prešeren. Tudi mi, učenci 8. razreda OŠ v Komnu, smo pokukali v umetnikovo rojstno hišo, še prej pa kovali žebelje v Kropi in se posladkali z Blejsko kremno rezino.

Prišli smo v Kropo, kjer smo si najprej ogledali vigenjc. Kaj je vigenjc? Vigenjc je deloma kamnita, deloma lesena stavba, v kateri so kovači in kovačice v Kropi, Kamni Gorici in Kolnici kovali prek 120 različnih vrst žebeljev. Edina v celoti ohranjena kovačni-

ca za ročno kovanje žebeljev, s temačno notranjostjo, preprosto vigenjsko opremo in zvokom udarjanja kladiva po nakovalu, ki pričarajo občutek kovaškega poklica.

Gospod kovač nam je povedal nekaj več o hiši, delu in življenju teh obrtnikov. Preizkusili smo se tudi v kovanju žebeljev, kar pa ni bilo preprosto. Ljudje so res težko garali. Obiskali smo tudi muzej. Ogledali smo si maketo kraja, spoznali veliko vrst žebeljev ... Za konec pa nam je gospa pokazala še glasbeno omaro, ki je kot nekakšen orkester. V tej precej veliki shrambi zvokov, so različna

glasbila, ki sicer malce razglašeno zaigrajo manj znano melodijo. Naša naslednja postaja je bil Bled. Nekateri so se sprehodili okoli jezera, drugi so si privoščili kremno rezino, spet tretji so se odpravili na grad. Bilo je prav prijetno.

Pot smo nadaljevali v Vrbo. Obiskali smo hišo Franceta Prešerna. Romantični pesnik in šolani pravnik, je na svet privekal 3. decembra 1800. Dom je zapustil s 7 leti, ko je začel šolanje pri stricu na Kopanju, nadaljeval ga je v Ribnici, potem v Ljubljani in nazadnje na Dunaju. Bil je odličnjak in zapisan je bil v zlato knjigo. Večkrat je bil nesrečno zaljubljen, ob tem pa so nastali krasni zapisi, kot so na primer Povodni mož, Sonetni venec... Ob smrti najboljšega prijatelja je nastala pesnitev Krst pri Savi. Kot poklicni pravnik je pomagal revnim in bil zelo dobrega srca. Okoli 37. leta se je zapletel v ljubezensko razmerje z Ano Jelovšek in rodili so se jima trije otroci. Umrli je v Kranju 8. februarja 1849.

Mi smo najprej prisluhnili zgodbam pesnikovega življenja, kustos nam je bolj podrobno opisal prostore in predmete v hiši.

Po ogledu smo posedeli na dvorišču in se sprehodili do drevesa, pod katerim je Prešeren dobival navdih.

Še zadnji postanek v Doslovčah. Ogledali smo si rojstno hišo slovenskega pesnika, dramatika in prevajalca Frana Saleškega Finžgarja.

Podrobno smo spoznali njegovo življenje in se razgledali po umetnikovem domu. Poskusili smo tudi gorenjsko črno grozdje, ki pa ni tako dobro kot kraško.

Gorenjsko smo zapustili polni lepih vtisov, spoznanj, zgodb in doživetij.

Besedilo: Sinja Spasenić Likar

Foto: Irena Rustja

Najlepše izrezljane buče

Konec meseca oktobra, pred jesenskimi počitnicami, je šolska skupnost OŠ Komen razpisala že skoraj tradicionalni oktobrski natečaj za najlepše izrezljano bučo, na katerega se je odzvalo veliko število učencev. Učenci na matični in podružnični šoli so znova dokazali, da ustvarjalnost in domišljija ne poznata meja, saj so bile buče izrezljane in okrašene na najrazličnejše načine. Komisiji

otrok in učitelj je bila dodeljena zelo zahtevna naloga, saj je med zbranimi bučami morala izbrati najlepše. Tisti, ki so se najbolj

potrudili in prepričali komisijo s svojo izvirnostjo, so bili tudi nagajeni. Učenci so vsako leto nad natečajem zelo navdušeni, saj sodelujejo v zelo velikem številu.

Besedilo in foto: Anja Humar Korečič

Sodelovanje na mednarodnem likovnem ekstemporu v Kopru ter na grafičnem ekstemporu v Parku Škocjanske jame

V ponedeljek, 9. oktobra 2017, je v organizaciji Gimnazije Koper v Kopru potekal 8. mednarodni likovni ekstempore, na katerem so sodelovali osnovnošolci in srednješolci iz Slovenije, zamejstva in hrvaške Istre. Skupaj se je srečalo več kot 120 osnovnošolcev in dijakov. Maia Franco, Domen Mulič in Anej Peras so dobili slikarske podlage in akrilne barve ter v spremstvu dijakov koprške gimnazije odšli slikat na obalo.

Tema in hkrati tudi naslov letošnjega ekstempora je bilo OBALNO MESTO PRIHODNOSTI. Kreativno srečanje mladih je bilo naravnano v smeri razmišljanja o sodobnem mestu prihodnosti, kjer so ustvarjalci pustili svoji domišljiji prosto pot. V kakšnem mestu ob morju, na morju, nad morjem ali pod njim bi si želeli mladi živeti, so pokazale njihove likovne rešitve. V lepem, sončnem Kopru so se Maia, Anej in Domen imeli prav lepo, prav tako

pa so zanimive njihove slike, ki so trenutno na razstavi v Kopru. V sredo, 8. novembra 2017, je v Parku Škocjanske jame pod okriljem OŠ Divača in Društva likovnih pedagogov Primorja potekal grafični ekstempore, na katerem so sodelovali osnovnošolci iz obalno-kraških šol. Ekstemporu so se pridružili trije naši učenci: Lara Bandelj, Maia Franco, Domen Mulič in mentorica, Tanja Samec.

Tema in hkrati tudi naslov letošnjega ekstempora je bil RAZGLADNICA. V lepem Škocjanu so Maia, Anej in Domen najprej poskusi motive, jih narisali, izrezali matrico v linoleju in jo odtisnili. Brez podpisa seveda ne gre, zato so se še podpisali. Zunaj se je že temnilo, ko so se poslovili od novih prijateljev in se zapeljali proti domu.

Besedilo: Tanja Samec

Foto: Vlasta Markočič in Tanja Samec

Ljubljana, Komen

V četrtek, 23. novembra 2017, so učenci 3. b iz Štanjela ob izvrstni harmonikarski spremljavi našega učenca Staša Hočevarja nastopili na odru ljubljanskega Cankarjevega doma z izvedbo slovenske ljudske pesmi Izidor ovčice pasel. Nastop je bil del projekta Pesmi babic in dedkov, ki ga je v okviru Slovenskega knjižnega sejma organizirala založba Rokus Klett z namenom spodbuditi otroke k ohranjanju naše bogate ljudske glasbene zapuščine. Sodelovalo je kar 998 učencev iz 35 slovenskih osnovnih šol. Slišati je bilo bogat nabor ljudskih pesmic, ki so bile izvedene na zelo raznolike in zanimive načine. Učenci so imeli možnost doživeti tudi čar samega sejma, videti od blizu slovenske pisateljice in pesnike, si ogledati ponudbo različnih založb, se udeležiti delavnic ... Pisateljica Polonca Kovač pa jim je dala v spomin tudi svoj avtogram.

Učence sta v Ljubljano spremljali zborovodkinja Andreja Rustja in razredničarka Ana Valečič.

Besedilo in foto: Andreja Rustja

Dutovski devetošolci na Volčjem Gradu

Z učenci 9. razreda Osnovne šole Dutovlje smo v okviru tehniškega dneva spoznavali kamnoseško dediščino Krasa preko prijetnega sprehoda in pripovedovanja kamnoseka in domačina Mateja Štolfe.

Matej Štolfa na dutovski osnovni šoli že četrto leto vodi kamnoseški krožek. Delo mu gre odlično od rok, saj se interes za tovrstno interesno dejavnost vsako leto povečuje. Letos obdelavo kamna prenaša že na 16 učencev.

Učno pot, Pot kamna, smo začeli na začetku vasi, natančneje, pri pilu. Tam smo izvedeli več o pomenu kamna na Krasu, izdelavi kamnitih izdelkov, kamniti gradnji in o nepravilnem renoviranju izdelkov naših prednikov. Ob poti smo videli ostanke apnenice – japnce. Izvedeli smo, kako se je apno včasih pridelovalo, za kaj so ga uporabljali, kako so ga hranili, kako ga danes pridelujejo ... Pot nas je vodila do Debele griže. Utrjeno naselje, poseljeno že v bronasti in železni dobi, ki pa arheološko še ni celovito raziskano, je bilo učencem zelo všeč. Med vzponom na kamnito obzidje in skupinskim fotografiranjem so nas od daleč opazovale koze. Pot nas je vodila mimo več kot stoletje stare pastirske hiške, prečkali smo avstro-ogrske vodovod iz 1. svetovne vojne in ob poti naleteli na številne manjše jave, kjer so lomili kamen. Za čarobno vzdušje med potjo so poskrbeli skrbno zloženi suhozidi in obarvan ruj.

Prispeli smo do cerkve sv. Janeza Krstnika z vzdanim rimskim nagrobnikom. Po malici smo se seznanili z izvorom imena vasi

in izvedeli, da za cerkvijo stoji Rožančeva domačija, kjer je živel in ustvarjal slovenski pisatelj Marjan Rožanc.

Vas je nekoč živela od kamnoseštva, ki je bil ugleden in dobro plačan poklic. Kamen je do danes obdržal svojo vrednost, vas pa s pečatom, ki so ga v njej pustili številni kamnoseki, velja za pomemben spomenik kulturne dediščine.

Z učenci bomo obisk gotovo še ponovili, saj sta nas vas in okolica navdušila.

Besedilo in foto: Neža Pahor

Postojmo za hip.

Ozrimo se nazaj in prisluhnimo srcu.

Kar je lepega, dobrega, prijaznega, si oprtajmo na ramena,
kar je slabega, žalostnega in nesrečnega, pustimo za seboj.

Od teh stvari vzemimo le izkušnjo, ostalo zavržimo.

(NN)

Leto, ki se izteka, je bilo v znamenju uspehov in zaupanja, bilo je v znamenju sodelovanja in nas je le še utrdilo v zavedanju, da smelo izpolnujemo visoko zastavljeno vizijo šole.

Bilo je predvsem v znamenju veselja ob spoznanju, koliko znamo in zmoremo – skupaj!

Hvala vsem, ki cenite naše delo in nas iskreno podpirate.

SRČNO in SREČNO – z zdravjem v telesu in optimizmom v srcu.

Učenci in delavci OŠ Komen z ravnateljico Nives Cek

Burjica

Povabimo sonce v vrtec ob Tednu otroka

Ste že kdaj slišali za mamko Bršljanko? Še ne? Skriva se v pravljicah in povsod tam, kjer je veliko bršljana.

Letos je otroke v Vrtcu Komen obiskala ob tednu otroka. Najprej je otrokom pripravila presenečenje v Dragi. Draga je čudovit gozd, ki skriva veliko naravnih kotičkov in, če vam jih pomaga

odkriti mamka Bršljanka, ki jim doda zvrhan koš domišljije in malo čarovnije, potem vam v Dragi čas še hitreje mine.

Čajanka z mamko Bršljanko je bila nekaj posebnega. V vrtcu je dišalo po zeliščnih čajih in piškotih. S čisto malo pomoči so si otroci pripravili čaj in ga z navdušenjem popili.

Ob tednu otroka so nas v vrtcu obiskali otroci iz prvega razreda. Skupaj z nami so ob diaprojekciji ilustracij prisluhnili pravljici Ježeva hišica (avtor: Bramko Čopič). Ostalo je čisto malo časa tudi za igro in druženje.

Ob koncu tedna pa smo naše dvorišče spremenili v Fit telovadnico. To pomeni veliko gibalnih izzivov, sprostitve in druženje z otroki iz vrtca.

Tako smo si v Vrtcu Komen priklicali sonce in doživeli veliko pri-

jetnih trenutkov.

Besedilo:
Mirjam
Rener

Misija uspela! Nagajivi duhec Puhec ... je med nami

Letošnji prvošolci, otroci lanskoletne vrtčevske skupine Žabic (generacija 2011), so pravi ustvarjalci. Na letošnji 1. uri pravljic v Knjižnici Komen je luč sveta ugledala njihova slikanica z naslovom Nagajivi duhec Puhec.

Te otroke s sodelavko pozna tako rekoč od njihovega vstopa v vrtec. Skozi vsa leta sva spremljali njihov razvoj in njihova domišljija je včasih bila tako neskončna, da sva si drznili skupaj z njimi zastaviti tako velik projekt, kot je izdelava slikanice.

K samemu projektu smo pristopili postopoma. Kot prvo z rednimi obiski knjižnice, kjer si je vsak otrok izbral slikanico za naš

vrtčevski knjižni kotiček. Te smo v vrtcu prebirali in se tako srečevali z različnimi besedili, z g o d b a m i oziroma vsebinami slikanice.

Sledil je drugi

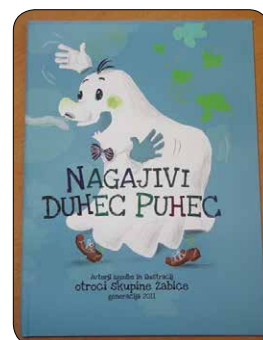
korak projekta – ustvariti smo želeli lastno zgodbo za svojo slikanico. Po prvem neuspelem poizkusu (zapletli smo se pri ustvarjanju vsebine z živalmi) nam je le uspelo ustvariti zanimivo in hudomušno vsebino o duhcu Puhcu, ki je rad jedel fižol.

Kot tretje pa smo medse povabili čisto pravo ilustratorko Ano Zavadlav.

Ta nam je predstavila, kako slikanica sploh nastane in z otroki upodobila našega duhca Puhca. Otroci pa so skupaj z njo ustvarili še nekaj ilustracij (detajlov zgodbe), ki jih je nato Ana dopolnila in jih spremenila v knjižno obliko.

Svojo slikanico so iz rok Ane otroci prejeli ravno v Tednu otroka, na uri pravljic, kjer so jo z mojo pomočjo in ob njeni prisotnosti tudi predstavili širši javnosti.

Pa še namig: če v vaši bližini kaj čudno diši, si duhec Puhec gotovo tudi vaše družbe želi. Zato obiščite knjižnico v Komnu, kjer si slikanico lahko izposodite.

Besedilo: Agata Masten

Pozdrav Ježkov

Smo skupina Ježkov – najmlajša in hkrati tudi najmanjša skupina v Vrtcu Komen. Večina nas je prag vrtca pogumno prvič prestopila šele 1. septembra. Prav kmalu pa so se nam pridružili še novi prijatelji.

Hitro smo se navadili na vrtec in ga vzeli za svojega, saj nam tu nikoli ni dolgčas. Za nami so tako že trije meseci, polni dogodivščin, ustvarjanja, raziskovanja, spoznavanja ... Najraje pa se seveda igramo, kar je naša glavna dejavnost. Tu imamo na razpolago veliko različnih igrac, med katerimi čas hitro mine in kot bi mignil, mama in tata potrkata na vrata.

Pozdrav Ježkov iz Vrtca Komen.

Besedilo:
Agata
Masten in
Karmen
Antonič

Lovec in gozdar na obisku

V sklopu Eko projekta Zgodnje naravoslovje smo se v skupini Zmajčki pogovarjali o gozdu, kot življenjskem prostoru za rastline in živali. Naredili smo načrt dela in se dogovorili, kako bomo posamezne naloge izpeljali, koga bomo povabili, kje bomo raziskovali ...

Tako nas je na naše povabilo v vrtcu obiskal lovec Stane Gaspari, ki nam je povedal veliko zanimivih in hudomušnih zgodbic o živalih in lovcih. Na zanimiv način nam je opisal nekatere živali in nas povabil na ogled lovske preže.

Vtisi otrok:

»Lepa mi je bila lovška preža.«

»Zanimivi so bili jelenovi rogovi.«

»Smešne zgodbe o živalih, obleka od lovca – zelena, zanimivo je bilo, ko je lisica skopala luknjo.«

Tudi gozdar Bogdan Magajna nas je razveselil s svojim obiskom. Povedal nam je pravljico Mojca Pokrajculja in na zanimiv način predstavil rast drevesa, delo gozdarja, oblike listov in gozdni bonton.

Vtisi otrok: »Všeč mi je bilo, ko smo se igrali z gozdarjem drevesni spomin, ko smo poslušali zgodbicco, delo gozdarja, ko so podirali drevesa in smo slišali motorko, ko smo gledali listke, kako raste drevo, kaj je prav in česa ne smemo delati v gozdu.«

»Naučili smo se, kako moramo sami skrbeti za gozd in ne uničevati rastlin, ker je gozd dom za živali in koristen za vse ljudi.«

Besedilo: Marija Saksida in Denis Lemut

Foto: Marija Saksida

Ohrani čebelo in smreko – eko projekt v Vrtcu Štanjel

V Vrtcu Štanjel smo se v skupini Veveričke odločili izvesti projekt Ohrani čebelo in smreko. Otroci so bili navdušeni nad smreko iz lepenke, ki smo jo prejeli po pošti ob vključitvi v projekt. Otroci so predlagali način okrasitve, in sicer želeli so izdelati rožice in čebelice iz odpadnih materialov. Uporabili smo odpadni papir, tulce računov, pak papir in tempera barvo. Smreko smo pobarvali z zeleno tempera barvo in jo okrasili.

V našo enoto smo povabile tudi čebelarja, g. Jožeta Švaglja, ki nam je spregovoril o delu čebelarja in o čebelah. Ogledali smo si tudi video film, ki ga je prinesla mama deklice iz skupine.

Projekt nosi v sebi sporočilo za otroke in odrasle, naj skrbimo za naravo okrog sebe in ohranjamo živi svet (v našem primeru so to čebele in smreke).

Želimo si še takega sodelovanja.

Besedilo in foto: strokovni delavki Silvana Lozej in Monika Turk

Mini olimpijada v Štanjelu

Konec septembra smo se udeležili olimpijade. K sodelovanju nas je povabil organizator olimpijade Športno društvo Komen. Prireditev je potekala na igrišču za šolo in igrišču pred vrtcem. Najprej smo se predstavili z znakom skupine, nato je sledil mimohod z olimpijsko zastavo in baklo, sledila je olimpijska prisega in prava olimpijska himna. Navdušeni smo pozdravili maskoto iger – lisičko. Otrokom smo ponudili aktivnost, ki jim je omogočila možnost skupnega sodelovanja, druženja in spoznavanja ter osvajanja osnovnih prvin različnih športnih disciplin. Tekmovalci so tekmovali v osmih disciplinah: metanju žoge v tarče, podajanje žoge skozi obroč in metanje na koš, vodenje žoge z nogo, plezanje na plezalni steni, premagovanje ovir, vlečenje vrvi, balinanje in vaje na poligonu.

Vsi tekmovalci so bili za sodelovanje nagrajeni s priznanji. Čestitamo! Obljubili smo, da se prihodnje leto zopet vidimo.

Besedilo: Marija Saksida in Denis Lemut

Foto: Marija Saksida

Teden otroka in jesenske zanimivosti v Vrtcu Štanjel

V letošnjem šolskem letu v našem vrtcu uresničujemo načrtovalno nalogo – z gibanjem v nov letni čas. Za nas je pomembno, da otroci čim več časa preživijo na prostem, si utrjujejo zdravje in spoznavajo koristnost gibanja na svežem zraku.

Na prvi jesenski dan nas je prijazno pozdravilo sonce. Veseli in razigrani smo se zbrali na igrišču, kjer nas je čakala košara in pismo tetke jeseni. Ko smo prebrali pismo, smo odkrivali, kaj se skriva v košari. Zapeli smo jesensko pesmico in se pripravili na športno dejavnost – FIT igrišče.

Razdelili smo se v skupine in telovadili po postajah. Najbolj smo uživali v spuščanju po hribčku v vrečah in vožnji žog s samokolnicami. Všeč in zanimive so nam bile tudi druge postaje, saj nam je čas zelo hitro tekkel in že smo morali na kosilo.

Kot vsako leto smo tudi letos prvi teden v oktobru obeležili Teden otroka. V tem tednu so se pri nas vsak dan odvijale zanimive dejavnosti. Na obisku smo imeli glasbenika, ki sta nas popeljala v svet tolkal; ogledali smo si predstavo s senčnimi lutkami Mali in veliki zajec in imeli piknik na terasi. Zadnji dan pa smo posvetili

igri s svojimi najljubšimi igračkami in tako zaključili letošnji Teden otroka.

Besedilo: Marija Saksida in Denis Lemut

Foto: Silvana Lozej

Ekošola kot način življenja – Vrtec Sežana

Vrtec Sežana je že pred 10 leti za svoje delovanje na področju varovanja okolja pridobil zeleno zastavo, certifikat

ekovrta. Za ohranitev in ozaveščanje pomena področja ekologije se bomo v šolskem letu 2017–2018 v Vrtcu Sežana preko sprehodov in pohodov osredotočili na raziskovanje gozda. Naši gozdovi so naravna dobrina, ki jo moramo ceniti in varovati za prihodnje generacije, idejo, ki jo že desetletja zanemarjamo, medtem ko naša drevesa spodbujajo gospodarsko rast in nam izboljšujejo življenjski slog. Otrokom lahko predstavimo nešteto načinov, s katerimi gozdovi kažejo pozitiven vpliv na naše življenje. Prvi korak, ki ga moramo storiti, pa je, da otroke čim bolj pogosto odpeljemo v gozd, kjer se iz lastnih izkušenj lahko učijo in cenijo vse čudovite stvari, ki nam jih gozd daje. Gozd je odličen prostor za igro, raziskovanje in bivanje v njem.

Iskali bomo koticke v gozdu, ki še posebej omogočajo posebno gibalno doživetje ter hkrati sprostitev, umiritev. Prav tako bomo hkrati ugotavljali, koliko smo skrbni z ravnanjem odpadkov v naravi, hkrati pa raziskovali, s katerimi sadovi – plodovi nas obdarjajo bližnji gozdovi.

Otroci naj bi si skozi izkušnje, odkritja in doživetja v gozdu do njega izoblikovali osebni odnos. V ospredju je učenje preko igre ter neposredno pridobivanje izkušenj iz dogajanj v naravi. Otrokom mora biti omogočeno dožemanje gozda s čutili. Otroci naj bi vohali, tipali, okušali in poslušali. To jim omogoča, opazovanje, raziskovanje in spoznavanje.

Šele takrat, ko otrok vzpostavi odnos z gozdom, ga tudi začne zanimati njegova spoznavna plat.

Pri projektu krožno gospodarstvo – odpadki bomo odgovorno ravnali z odpadki. Odgovorno ravnanje z odpadki je eden ključ-

nih dejavnikov varovanja in ohranjanja okolja – ločevanje odpadkov v igralnicah, odlaganje odpadkov na ekološke otoke, koristna izraba odpadkov, upoštevali bomo predloge otrok, zakaj vse lahko uporabimo odpadni material. Otroci ločujejo odpadke sami ali ob pomoči odraslih, naučijo se razlikovati med papirjem, plastiko in ostalimi odpadki. V sodelovanju s starši bomo tudi letos zbirali star papir in plastične zamaške.

Z ugašanjem luči, pravilnim prezračevanjem, zamenjavo navadnih svetilk z varčnimi sijalkami in podobnimi dejanji prispevamo svoj delež pri varčevanju z energijo in s tem k zmanjševanju onesnaževanja okolja. Na enak način lahko otroci v sodelovanju s starši pripomorejo tudi k znižanju izdatkov za energijo pri sebi doma. V današnjem času raznovrstnih informacijsko-komunikacijskih tehnologij je ohranjanje odnosa do knjige še posebej nujno in pomembno. Projekt Ekobranje za ekoživljenje popestrimo z obiskom Zmajčka Jurčka v sodelovanju z Medobčinskim društvom prijateljev mladine Sežana, ki pohajkuje po Krasu in Brkinih in v zelenem nahrbtniku nosi zahtevne, vendar zabavne naloge iz okoljske vzgoje, s katerimi otroke ozavešča o pomembnosti poznavanja narave. Otrokom Zmajček Jurček pripoveduje pravljico.

Besedilo in foto: Melita Švagelj, pomočnica ravnateljice
Vrtec Sežana

Cominum

Leto je skorajda pri koncu, vse že diši po božično novoletnih praznikih in tudi v Mešanem pevskem zboru Cominum je skrajni čas za inventuro preteklega leta. Dela je zopet veliko, saj je bil zbor aktiven celo leto z nastopi tako doma kot tudi v tujini.

Pevci svoja leta štejemo nekoliko drugače – raje jim rečemo pevске sezone, ki nekako sovpadajo s pričetkom in koncem novega šolskega leta. Včasih se sezone malce zavlečejo ter zlijejo ena z drugo in sezona 2016/17 je bila ena takih z nekaj nastopi tudi v juliju in avgustu. Ni kaj, mi pevci svoje počitnice preživljamo aktivno. Zvesto domače poslušalstvo smo januarja razveselili z božičnim koncertom v cerkvi sv. Tilna v Svetem, kjer smo z gostujočimi zbori pripravili prijetno praznično vzdušje, februarja pa smo s svojim petjem počastili komenske izgnance na njihovi proslavi v dvorani. Naše petje se je v naslednjih mesecih razlegalo čez cel Kras. Tako ste nas lahko videli in slišali na tradicionalni reviji Primorska poje na Občinah, pa v objemu sivke na praznovanju občinskega praznika na Ivanjem Gradu. Pravi balzam za ušesa se je zgodil 2. julija v amfiteatru Kosovelovega doma Sežana, kjer smo Kraški pihalni godbi skupaj z Mešanim pevskim zborom Lipa Bazovica pomagali soustvariti odličen koncert ob praznovanju 25. letnice sestava. Pot nas je zanesla tudi na proslavi v Dolenjo vas ter na Ocincu. Našo aktivnost smo poleti nadaljevali s petjem na porokah naših prijateljev zbor in na festivalu Tenso 2017 – zborovski tranzvezali miru, ki je med drugim potekal tudi v Svetem, ter se skozi poletno pripeko prebili do začetka sezone 2017/18. Sezone, ki bo za MePZ Cominum nekaj posebnega. Sezone, ki bo za ta zbor že 20. po vrsti.

Kot v daljni preteklosti se zdi leto 1998, ko je naša Ingrid okrog sebe zbrala nekaj nadebudnih pevcev ter z njimi začela pisati uspešno zgodbo. S svojo zagnanostjo in pristno kraško trmo je premagala porodne krče zbor ter skupaj z njim zrastle v zgodbo o uspehu, zgodbo o pevskem sestavu iz malega kraja, ki s svojim petjem, sproščenostjo in ponosom predstavlja Komen tako doma kot tudi v tujini. Ingrid zbor vodi še danes in vodila ga bo seveda tudi v jubilejni 20. sezoni, ki se je začela z jesenskim

koncertom v Osnovni šoli Komen. V goste smo povabili Moško pevsko skupino Fantje iz Novega Sada, ki deluje v okviru Društva Slovencev Kredarica Novi Sad. Fantje so nam priredili prijeten večer v družbi slovenskih pesmi, zapetih z občutkom in ponosom, ki ga v naši domovini prevečkrat pogrešamo. V druženju po koncertu pa smo Cominumci skupaj s Fanti že delali plane za mesec naprej, ko smo jim obisk tudi sami vrnili.

Prejšnji mesec smo se namreč odpravili na gostovanje v Srbijo. Gostovali smo pri Društvu Kredarica na 5. Dnevh slovenske kulture v Novem Sadu. Tako smo v soboto, 18. novembra, v družbi več zborov društev Slovencev iz Srbije ter zbor iz Vrhnik svoje repertoar slovenskih pesmi predstavili v čudovitem ambientu novosadske nabito polne sinagoge ter v svoj anale dodali še en nepozaben nastop. Energija na odru in v dvorani, pomešana z odlično akustiko in sproščenostjo zbor, je očitno najboljši recept za odličen nastop, kar je tale tudi bil, kot tudi je bilo druženje pevcev in članov slovenskih društev iz Srbije in Slovenije po njem. Društvu Slovencev Kredarica Novi Sad še enkrat najlepša hvala za gostoljubje in sprejem.

Tudi sicer je naše gostovanje v Srbiji cel vikend potekalo sproščeno, ob spoznavanju lepot srbske pokrajine, zgodovinskih krajev in tradicionalne srbske kulinarike. Največ zasluga, da smo vse to doživeli, pa gre našemu vodiču Andreju Bandlju, ki je vse tri dni bdel nad nami in skrbel, da je naše gostovanje potekalo na najboljši možen način.

Tako kot rabi človek nekaj počitka po napornem delu, tako rabi tudi zbor nekaj odmora pri petju. In tole gostovanje je bilo namenjeno ravno temu. Nabiranju energije za prihodnje nastope, tkanju še globljih vezi med pevci ter potrjevanju skupne identitete, ki nas krasi že 20 let. Letošnja sezona bo za nas nekaj posebnega, prepričani ste lahko, da za vas pripravljamo obilo zanimivih nastopov. Eden takih se bo odvil 29. decembra v komenski cerkvi, kjer bomo skupaj z gostujočimi zbori soustvarjali božično vzdušje. Že sedaj vljudno vabljeni na koncert. Naše praznovanje se nato seli

v leto 2018, o tem, kaj vse nam in vam bo prineslo, pa boste zagotovo pravočasno obveščeni. Vsem prijateljem in podpornikom MePZ Cominum želimo vesele božične praznike in obilo zadovoljstva v letu ki prihaja. Iskrena hvala za vašo podporo. Brez vas tudi nas ne bi bilo.

Besedilo: Uroš Simčič
Foto: Alenka Setnikar,
Nuša Švara

Božično-novoletni koncert Pihalnega orkestra Komen

Za Pihalni orkester Komen so se priprave na praznične dni začele že za martinovo, ko so pozdravili muzejski vlak, ki je pripeljal obiskovalce martinovanja v Štanjel. V zadnjih dneh novembra

pa so se v orkestru intenzivno pripravljali na čas božičnega veselja in nestrpnega pričakovanja novega leta 2018. Z željo, da bi prav vsakemu prineslo veliko dobrega, so za vas pripravili

glasbeno popotnico v božično-novoletni čas. Koncert, ki ga ob izteku koledarskega leta orkester prireja že vrsto let, bo letos posvečen filmski glasbi.

Pred vsakim vstopom v novo leto želi Pihalni orkester Komen svojim najzvestejšim obiskovalcem ponuditi nekaj novega, drugačnega, predvsem pa spodbudnega, kar je lahko tudi dobra glasbena uvertura pred vstopom v novo leto. Zato nikar ne zamudite tega glasbenega dogodka, ki bo prav gotovo poln prijetnih presenečenj in praznične razigranosti. Vidimo se torej v torek, 26. decembra 2017 ob 19.00 v športni dvorani Osnovne šole Komen.

Foto: Ana Rojc

Sociala

Niste same!

»Na začetku se mi je zdelo, da je on tisti pravi, moški s širokim pogledom na svet, pripravljen na kompromise, skladnega telesa, lepega obraza. Dnevi so minevali in vse manj je bilo dolgih večernih pogovorov s smehom, ki pripelje do solz, počasi so se ti večeri spreminjali v večere s solzami.«

Tako se začne zgodba mame, ki se je zaradi nasilja partnerja odločila, da se umakne in poišče pomoč zase in za otroka. Največkrat je povzročitelj nasilja partner, za katerega so ženske, žrtve nasilja v družini, na začetku zveze verjele, da je njihova prava ljubezen. Prva dejanja nasilja, ki so jih zbolela in ponižala, so pogosto opravičevale s povzročiteljevo utrujenostjo, jezo ... Čeprav je za nasilje vedno odgovoren tisti, ki nasilje povzroča, so postopoma začele verjeti, da so krive same, ker se niso dovolj potrudile, ker niso dovolj dobre, pozorne ... Nasilje v družini pa se ponavlja in praviloma stopnjuje.

Ob Mednarodnem dnevu boja proti nasilju nad ženskami, ki ga obeležujemo 25. novembra, nas zgodba spomni na to, da so ženske še vedno najpogostejše žrtve nasilja prav doma, s

strani oseb, ki so jim najbližje. Zaradi umora, kot skrajne oblike nasilja v družini, vsako leto v Sloveniji umre od 5 do 10 žensk. Ženske o nasilju v družini težko spregovorijo. Počutijo se same in osramočene. Če imajo otroke, pogosto razmišljajo, da morajo vse potrpeti in zaradi otrok ohraniti družino. Toda prav otroci so najbolj nemočne žrtve nasilja v družini. Takšna je bila tudi pot iz nasilja za gospo, ki je zapisala svojo izkušnjo v času, ko je bivala v Regijski varni hiši Kras. Spregovorila je zase, za svojega otroka in za vse žrtve nasilja v družini.

Regijska varna hiša Kras nudi varen začasen dom ženskam in otrokom, žrtvam nasilja v družini. Če potrebujete pomoč in pogovor pokličite na številko 070 754 530 ali pišite na e-naslov vhkras@gmail.com. Že to je lahko prvi korak k bolj varnemu in lepšemu življenju.

Regijska varna hiša Kras
CSD Sežana

Društveno dogajanje je pomemben del življenja v naši občini. Veliko občanov je tudi članov občinskih društev, ki s ponosom in vnemo skrbijo, da je vsakdan v naši občini lepši, varnejši ali športno in kulturno pestrejši. In vsakdo, ki plačuje dohodnino, lahko našim društvom še dodatno pomaga, tako da jim podari do 0,5 % svoje dohodnine ... to ga nič ne stane, pomeni pa veliko.

V naši občini je 7 društev, ki jim lahko podarite del svoj dohodnine in tako pomagajte pri njihovih prizadevanjih. Če se za to ne odločite, gre vaših pol odstotka nazaj v proračun. Tam vsako leto ostane več kot 4 milijone evrov neporabljenih, čeprav verjamemo, da bi jih ravno naša društva znala najbolje in najkoristneje porabiti.

Vsakdo se verjetno najprej spomni naših prostovoljnih gasilcev, ti si vedno zaslužijo našo pomoč. Ima pa najbrž vsakdo poleg gasilcev še kakšno svoje najljubše občinsko društvo, tudi njim lahko podarite svojega pol odstotka. Če bi radi pol odstotka razdelili med več društev, lahko storite tudi to – izberete jih lahko do največ pet.

Kako lahko darujete? Preprosto. Lahko darujete preko sistema e-Davki ali se pozanimajte pri društvihih samih. Lahko pa obiščete spletno stran dobrodelni.si. Tam vas čaka seznam vseh društev iz naše občine – poiščete jih po poštni številki, označite jih, vpišite svoje podatke, si natisnete obrazec in ga do konca leta odnesite ali pošljite na finančni urad. Vaša odločitev velja do preklica oziroma spremembe prejemnikov. Bodite dobrodelni še letos, da bo že naslednje leto tudi zaradi vas življenje v naši občini še lepše, boljše, varnejše. Hvala.

Podelitev jubilejnih in posebnih priznanj ter srečanje obrtnikov in podjetnikov Krasa in Brkinov z župani

Območna obrtno-podjetniška zbornica Sežana vsako leto svojim članom podeli jubilejna priznanja za 10, 20, 30, 40 in letos tudi 70 let uspešnega poslovanja v obrti in podjetništvu, podeljena so bila tudi častna odlikovanja in priznanja, z namenom nagrajevanja in nadaljnje spodbude kot zahvalo za aktivno udeležbo v zbornici ter za dosežke na področju razvoja v obrti in podjetništvu. Letos smo v sodelovanju z Občino Komen prireditve organizirali v petek, 24. novembra 2017, v Zadržnem domu v Štanjelu, kjer smo podelili kar 38 priznanj.

Ob praznovanju jubilejev je vedno priložnost, da se ozremo nazaj, ocenimo opravljeno delo in pogledamo v prihodnost ter si zastavimo nove cilje. OOO Sežana je ponosna na vsakega člana, obrtnika in podjetnika, ki svojo obrtniško in podjetniško pot začrti s ciljem nadaljnjega razvoja, zato v okviru možnosti članom pomagamo skozi ustrezna strokovna svetovanja, izobraževanja, z raznimi promocijskimi aktivnostmi. Tudi v programu dela za leto 2018 smo si zadali, da bomo še naprej strokovno pomagali pri vsakodnevnih izzivih, s katerimi se pri svojem delu srečujejo obrtniki in podjetniki. S podporo lokalne politike bomo lahko ustvarili trajnostno blaginjo, ki bo podlaga za dvig kakovosti življenja vseh naših ljudi.

V zadnjih letih so obrtniki in podjetniki pokazali, kakšen preobrat je možno narediti. Seveda pa to ni mogoče brez podpore lokalne oblasti in politične stabilnosti, katera ima pred očmi predvsem dobrobit ljudi, gospodarskih subjektov in celotne družbe, ob tem pa hkrati spodbuja sodelovanje, dialog in usmerjenost v razvoj.

Za 10 let uspešnega dela v obrti in podjetništvu so zahvalo prejeli: ADEN, d. o. o., – grafično tržno projektiranje in okoljevarstveno svetovanje; Hlad Adrijano, s. p., – avtomehanika; KA 70 – prašno barvanje d. o. o.; Kekič Vladimir, s. p., – prevoz blaga; KERN – orodjarske tehnologije, d. o. o.; Ravnik Jure, s. p., – Ravnik transport; SPRINTER 5 – proizvodnja jader, d. o. o.; Tašič Matjaž, s. p., – CNC servis team strojna mehanika; TERVAK – trgovina in posredništvo, d. o. o.; Volčič Simon, s. p., – frizerstvo in Zalar Polonca, s. p., – papirna galanterija

Za 20 let uspešnega dela v obrti in podjetništvu so zahvalo prejeli: Berce Matjaž, s. p., – avtoprevoznništvo, trgovina in storitve; CITRO avto trgovina z avtomobili, d. o. o.; Gašperšič Andreja, s. p., – šiviljstvo Andreja; Gerželj Gorazd, s. p., GINST – strojne instalacije; Gomezel Inge, s. p., – računovodstvo, informiranje in svetovanje; Mahnič Dušan, s. p., – elektroinstalaterstvo; Malovec Valter, s. p., – gostilna in mesnica Malovec; Pangos Stanislav, s. p., – PROMONT; Pisani Lea, s. p., – izobraževanje in svetovanje in Svetina Aleksander, s. p., – kamnoseštvo.

Za 30 let uspešnega dela v obrti in podjetništvu so zahvalo prejeli: Furlan Valter, s. p., – kovaštvo Furlan; Kravanja Igor, s. p., – AIK audio video inženiring; GODINA – gradbeništvo in druge storitve, d. o. o., ter Vulkanizacija Miran in Aleš Hrvatič.

Za 40 let uspešnega dela v obrti in podjetništvu sto zahvalo prejela: TRANSPORT Cerkenik, – prevozne storitve, d. o. o., in ZEGA podjetje za servisiranje vozil, storitve, trgovino in turizem, d. o. o. Za 70 let uspešnega dela v obrti in podjetništvu je zahvalo pre-

jel: MARMOR, podjetje za pridobivanje in obdelavo naravnega kamna Sežana, d. d.

Posebno pisno priznanje za aktivno delo v zborničnem sistemu je šlo v roke Elmar elektroinstalacije – Marko Svetina, s. p.

Priznanje za kakovost izdelkov, storitev in inovatorske dosežke v obratovalnicah in podjetjih je prejelo kar sedem nagradencev, in sicer:

- Štolfa, gradbeno podjetje, d. o. o., Ivanji Grad iz Komna
Štolfa gradbeno podjetje, d. o. o., je družinsko podjetje s skoraj 30-letno tradicijo na področju gradbeništva. Začetki njegovega delovanja segajo v leto 1996, ko je Ivan Štolfa kot samostojni podjetnik skupaj s petimi zaposlenimi začel opravljati raznovrstna gradbena dela. Potrebe na trgu so pogojevale vse večji razmah gradbenih storitev, zato se je podjetje leta 2012 preoblikovalo v d. o. o. Sočasno je prišlo do povečanja števila zaposlenih, predvsem visokokvalificiranega kadra. Podjetje danes šteje že več kot 30 zaposlenih. Glavno poslanstvo podjetja je izvajati gradbene storitve strokovno, kakovostno, zanesljivo in pravočasno glede na veljavne standarde in v skladu z zahtevo naročnika. Ob vsem tem pa podjetje ves čas skrbi za nadgradnjo svoje ponudbe ter tako pridobiva nove stranke, ki mu verjamejo in zaupajo. Dolgoletne izkušnje podjetju omogočajo, da s svojim strokovnim znanjem, lastno inovativnostjo, fleksibilnostjo ter spoštovanjem dogovorjenih rokov suvereno uresničujejo želje in potrebe strank. Zadovoljstvo strank je njihovo največje poplačilo.
- AH MULTIMEDIJA, inženirske dejavnosti in tehnično svetovanje, ozvočenje, osvetlitev, snemanje in organizacija kulturnih prireditev, Alen Hrvatin, s. p., iz Materije
- Mizarstvo in sodarstvo Marjan Mrevlje, s. p., iz Ravn pri Štanjelu
- Muha Andrej, s. p., gostilna Muha iz Lokve
- Skok Blu, proizvodnja, storitve in trgovina, d. o. o., iz Dan pri Sežani
- Ključavničarstvo in pasarstvo Ivo Marič, s. p., iz Kozine
- Svetina Primož, s. p., Svetina – avtoličarstvo in avtokleparstvo iz Dan pri Divači.

Posebno častno priznanje OOO Sežana pa je pripadalo podjetju VINAKRAS, z. o. o., Sežana, in sicer za dobro medsebojno sodelo-

vanje in utrjevanje različnih oblik poslovnega povezovanja. V kleti Vinakras Sežana so zavezani širitvi dolgoletne tradicije in izročila s ponosom in vztrajnostjo dalje. Z globokim spoštovanjem do narave od leta 1947 dalje pridelujejo vina vrhunske kakovosti. Zahvaljujoč predanosti in zaupanju kraških vinogradnikov jim je skozi desetletja uspelo postati vodilna klet v kraškem vinorodnem okolju, kjer je s trto zasajenih nekaj čez 600 ha vinogradov.

Leto 2017 je bilo za Vinakras leto preizkušenj, uspehov in izjemnih dosežkov. Začetek leta se je pričel z vztrajnim bojem za zaščito terana, ki se je nadaljeval skozi celotno leto. Kljub temu se je našla dodatna energija za otvoritev novega Agromarketa – že četrtega zapovrstjo, tokrat v Vipavi. Konec junija je klet obeležila svojo 70. letnico delovanja. Ob slovesni obletnici so organizirali odmeven dobrodolen dogodek. Dosežki pa so se vrstili tudi na ocenjevanjih – na vinskem ocenjevanju VINO SLOVENIJA Gornja Radgona je bil IZBRANI TERAN PTP izbran za ŠAMPIONA med terani. V sklopu sejma AGRA je klet prejela tudi priznanje s strani Zadrugne zveze Slovenije za uspešno delo ob 70-letnici. Priznanje je Zadruga Zveza podelila tudi direktorju, g. Marjanu Colji,

ki je prejel priznanje za prispevek k razvoju vinogradništva. Prav tako je Marjan Colja letos prejel priznanje Občine Komen, in sicer za prispevek k razvoju in zaščiti terana na Krasu. Vsekakor je gospod Colja oseba, ki ima vizijo razvoja ter klet s strategijo pelje v smer inovacij in svetle prihodnosti.

Podjetju Marmor Sežana, d. d., je bilo za 70-letnico delovanja podeljeno tudi visoko priznanje: zlati pečat – priznanje Obrtno-podjetniške zbornice Slovenije, ki ga je podelil generalni direktor OZS-ja, Danijel Lamperger.

Spoštovani jubilanti in prejemniki priznanj, ste sinonim za inovativnost, prodornost, pogum in uspeh. Iskrene čestitke za vaše izjemne dosežke in zahvala, da skupaj soustvarjamo prihodnost, v kateri vsi z veseljem sobivamo, sodelujemo. Zahvala Občini Divača, Hrpelje-Kozina, Komen in Občini Sežana, ki so nas pri izpeljavi prireditve tudi finančno podprle.

Besedilo: Klementina Križman
Slike: arhiv OOO Sežana

Dve svetovni ocenjevanji vin in penin – ,Great American International Wine Competition', ZDA in ,Glass of Bubbly', Anglija ter 5 izjemnih priznanj v občino Komen za penine

Je čas praznovanj, je čas iskivosti in čas, ko se mehurčki penin iskrijo v kozarcih. Vendar za Vinarstvo Rebula, je to tudi čas in posebno zadovoljstvo, ko so nam žuljava roka, čas in kraška zemlja poplačali naš trud in nam poklonili potrditev, kje se Vinarstvo Rebula s svojimi peninami nahaja na svetovnem nivoju po kvaliteti.

Pred nekaj meseci smo se odločili, da bomo svoje penine ponesli čez lužo, natančneje v ZDA v New York na svetovno ocenjevanje vin in penin ,Great American International Wine Competition' (GAIWC), kjer se je za odličje potegovalo kar 4097 različnih vin in penin iz celega sveta. Čeprav se zavedamo, da so penine odlične, so bila naša pričakovanja iz tega svetovnega ocenjevanja skromna, a nas je rezultat nad priznanji očarljivo presenetil, saj smo prejeli, kar tri izjemna priznanja, in sicer; ZLATO PRIZNAJE za Br'stovsko penino iz terana, SREBRNO PRIZNANJE za Br'stovsko penino iz malvazije in BRONASTO PRIZNAJE za Br'stovsko penino iz roseja.

Vsekakor pa moramo reči, da smo nad vsakim prejetim priznanjem, tako doma kot v tujini, zelo zadovoljni in ponosni, lahko rečemo pa, da nam je to priznanje dalo veliko potrditev, kje se dejansko nahajamo po kvaliteti med številnimi svetovnimi pridelovalci penin.

Ampak to še ni vse ... Kmalu za tem ocenjevanjem pa smo od svetovnih someljev prešli novo povabilo na svetovno ocenjevanje penin v Anglijo, natančneje v London na ,Glass of Bubbly', kjer smo prejeli še dve vrhunski odličji, in sicer BRONASTO PRIZNANJE za Br'stovsko penino iz malvazije in Br'stovsko penino iz terana.

To je tudi potrditev, da je kljub težkim pogojem na Krasu, na tej skromni kraški zemlji, mogoče pridelati še tako zahtevna in odlična vina, ki jih sleherni Kraševci še dodatno neguje v svoji kamniti kleti.

Pa naj se iskri Br'stovska penina še naprej, ne le v naših srcih, ampak naj se iskri tudi v vaših kozarcih, ne le ob koncu leta, ampak večkrat v letu. Nam bo v veliko veselje, če vam bo naša penina polepšala prijetne trenutke v družbi najdražjih.

Besedilo in foto: Vinarstvo Rebula

55. Mednarodni kmetijsko-živilski sejem AGRA Gornja Radgona

V Sloveniji površine vinogradov zajemajo 15.340 ha (RPGV 2017) oziroma 3,1 % kmetijskih površin, vinogradništvo pa predstavlja 10 % vrednosti slovenske kmetijske pridelave. Tudi za Kras s 566 ha vinogradov je vinogradništvo glavna kmetijska panoga in sloves terana PTP in ostalih vin vinorodnega okoliša Kras je potrebno vedno promovirati. Prav različni sejmi in ocenjevanja so oblike promocije in prepoznavnosti Krasa doma in v tujini.

Kmetijski sejem v Gornji Radgoni vključuje poleg ocenjevanja mleka in mlečnih izdelkov, mesa in mesnih izdelkov pa sadnih sokov in brezalkoholnih pijač ter medu tudi že 43. državno ocenjevanje vin. Letos so sodelovale štiri države s preko 500 vzorci vin. Kraški vinarji se na to ocenjevanje skrbno in v velikem številu prijavijo. Prijavljenih je bilo 28 vzorcev terana PTP ter lepo števil ostalih belih in rdečih vin, mirnih in penečih – Vina Urdih iz Škrbine Penina Babč 04 – zlata medalja. Pogoji za izbiro šampiona po kategorijah vin pa je vsaj 25 vzorcev. Za odličja je seveda potrebno imeti odlična vina in še dobršen koš sreče, saj se odloča na stotinke – skupno po kategorijah je bilo podeljenih devet šampionov in eden je zaslužen prišel na Kras.

Šampiona za teran PTP letnik 2016 si je prislužil VINAKRAS, z. o. o., SEŽANA za Izbrani teran elite 2016. Podeljenih pa je bilo še

devet zlatih priznanih za teran PTP: Vinska klet Štoka – Dibitonto iz Tomaja, CV- Colja Vino, Matej Colja iz Coljave, Vinakras, z. o. o., Sežana kar še 3 zlate medalje, Bogdan Cotič – Buntova kmetija iz Škrbine, Vinska klet Orel – Avber, Marjan Tavčar iz Dutovelj in Igor Bole iz Avbera. Tudi srebrne medalje pričajo o kakovosti in strokovno marljivem delu kraških vinogradnikov in vinarjev. Poželi so kar 17 srebrnih medalj, ki se svetijo skoraj kot zlato.

Na Krasu pa uspevajo odlično tudi ostala vina in zvrsti, ki so dosegla tudi visoka zlata odličja. Prvak vinske turistične ceste postane pridelovalec, ki s svojim vinom doseže največje število točk v svojem okolišu (ocenjuje se po 100-točkovnem sistemu v štirih skupinah – skupno 20 ocenjevalcev in predsedniki komisij) in to je že osmič zapovrstjo vinska klet Boris in Alen Lisjak iz Dutovelj za vino Sara – rdeča zvrst 2009. Tudi ostale rdeče zvrsti in bela vina s Krasa so se okitila z zlatom in srebrom. Največji pridelovalec terana na svetu Vinakras Sežana pa si je prislužil poleg šampiona še šest zlatih in osem srebrnih medalj. Za vsakim vinom in drugim kmetijskim pridelkom in izdelkom stoji ogromno dela, znanja in poguma.

Na kmetijsko-živilskem sejmu so se s svojimi mesnimi izdelki predstavili Kras, d. o. o., kot združenje pridelovalcev kraškega pršuta, Društvo pridelovalcev kraškega brinjevca, Društvo proizvajalcev brkinskega slivovca in drugi.

Kmetijsko gozdarski zavod Nova Gorica – KSS Sežana in društva organiziramo ogled sejma, kjer so vabljeni tudi kmetovalci iz Kmečke zveze iz Trsta in vedno se jih nekaj pridruži. Z nami pa je vedno tudi kraljica teran – letos novo okronana Tinkara Gulič iz Koprive, ki se odpravlja na študij agronomije na Biotehniško fakulteto v Ljubljano. Radovednost in spoštovanje do kmetijstva in do kraških in brkinskih pridelovalcev smo izkazali tudi obiskovalci, ki smo si organizirano ogledali sejem AGRA.

Majda Brdnik, Kmetijsko gozdarski zavod Nova Gorica, KSS
Sežana

Ocenjevanje žganj 2017 v Ilirski Bistrici

Postala je že tradicija, da v okviru prireditve Kmetijska tržnica v Ilirski Bistrici pri Kmetijsko gozdarskem zavodu Nova Gorica, Kmetijski svetovalni službi Ilirska Bistrica v sodelovanju z Društvom brkinskih sadjarjev organiziramo ocenjevanje žganj. Pridelovalci oziroma ljubitelji žganj, ki so tokrat dali vzorce v oceno, so prišli iz občin Ilirska Bistrica, Komen, Sežana, Divača, Hrpelje-Kozina, Pivka, Ajdovščina in Koper.

40 vzorcev žganj v štirih kategorijah – jabolčna žganja, slivova, posebna in brinjevi je ocenjevala tričlanska strokovna komisija iz Kmetijsko gozdarskega zavoda Nova Gorica, katere predsednica je bila Milena Štolfa, poleg nje še članica Danijela Volk in član Aleks Dariž. Pri izvedbi ocenjevanja je pomagala Mirjam Furlan. Komisija je ocenjevala po pravilniku, ki določa ocenjevanje po 20-točkovnem sistemu, in sicer čistost, aromo, okus in harmoničnost.

Za zlato priznanje je bilo potrebno doseči od 18,00 do 20,00 točk, za srebrno od 16,5 do 17,99 točk in za bronasto od 15,00 do 16,49 točk.

Tudi letos so bila ocenjena žganja visoke kakovosti, kar kaže, da tudi taka ocenjevanja prispevajo k dvigu kakovosti, saj ni pomembno le priznanje, ampak tudi informacija pridelovalcu o morebitnih napakah pri posameznem vzorcu.

Na prireditvi v Ilirski Bistrici je bilo v soboto, 23. septembra, podeljenih 39 priznanj, od tega 26 zlatih, 11 srebrnih in 2 bronasti. Med posameznimi kategorijami je komisija izbrala žganja z najvišjo oceno in pridelovalcem le-teh podelila poleg zlatih priznanj še posebne plakete, katere so brezplačno kot sponzorji izdelali v Urarni Jelka iz Ilirske Bistrice.

Med jabolčnimi žganji je najvišjo oceno doseglo jabolčno žganje iz sorte gloster Družinske kmetije Biščak iz Buj, med slivovimi

žganji je bilo najboljše slivovo žganje Jožeta Franka iz Podgrada, najboljši brinjevec je pridelal Evgen Bubnič iz Markovščine, med posebnimi žganji pa je bila najvišje ocenjena mastika Bernarde Vrabec iz Pliskovice.

Po podelitvi priznanj so obiskovalci lahko najboljša žganja na stojnici Društva brkinskih sadjarjev tudi poskusili.

Vsem iskreno čestitamo!

KGZS-Zavod GO
Milena Štolfa

Pred začetkom sečnje

Skrbno, učinkovito in varno gospodarjenje z gozdom je ključno za ohranitev gozda kot našega naravnega bogastva. Zaposleni na Zavodu za gozdove Slovenije OE Sežana pri svojem delu opazamo, da so le redki lastniki gozdov seznanjeni z načrtovanimi gozdnogojitvenimi in varstvenimi ukrepi v njihovem gozdu. Zato pozivamo vse lastnike gozdov, da se s svojim revirnim gozdarjem dogovorite o njihovi izvedbi in morebitnem sofinanciranju, da bi s tem gozd približali zelenemu stanju.

Revirni gozdar za katastrske občine Brestovica, Brje, Gorjansko, Ivanji Grad, Komen, Mali Dol, Tomačevica, Sveto, Škrbina, Veliki Dol, Volčji Grad je Jernej Jazbec (05 30-18-608 ali 041-657-015), ki ima uradne ure v ponedeljek in sredo od 7.30 do 9.30 v Dornberku na Vodnikovi ulici 15a (gasilski dom).

Revirni gozdar za katastrske občine Dolanci, Gabrovica, Hruševica, Štanjel, Kobjilj, Kobjeglava, Koboli, Kodreti je Klavdijo Čokelj (05-707-44-09 ali 041-657-884), ki ima uradne ure v ponedeljek in sredo od 7.00 do 9.00 v Sežani na Partizanski ulici 49.

V tokratnem prispevku se bomo ustavili ob petih najpogostejših vprašanjih, s katerimi se sreča lastnik gozda pred začetkom sečnje.

Kako pridobim dovoljenje za posek?

Drevje lahko posekate po pridobitvi odločbe o dovolitvi poseka izbranih dreves (v nadaljevanju odločba). Pridobite jo tako, da najprej vzpostavite stik z revirnim gozdarjem, ki pokriva področje, kjer se nahaja vaš gozd. Vlogo za odkazilo oddate tako, da ga pokličete ali se v času uradnih ur oglasite v revirni pisarni. Pri tem mu

sporočite vaše osebne podatke, parcelno številko ter katastrsko občino parcele, na kateri bo potekala sečnja. Nato se dogovorita za termin skupnega ogleda vašega gozda in odkazila. Glede na stanje gozda in vaše potrebe bosta izbrala drevje, primerno za posek. Odkazilu sledi izdaja odločbe.

Kdaj lahko revirni gozdar opravi odkazilo in koliko stane?

Odkazilo se izvaja vse leto, za posek pa je najprimernejši zimski čas, ko je drevje v mirovanju. Zaradi velikega števila vlog za odkazilo v času, primernem za sečnjo, je zaželeno, da vlogo oddate vsaj en mesec, preden nameravate začeti s sečnjo. S tem se boste izognili slabi volji v primeru, da zaradi zasedenosti gozdar ne bo mogel takoj obravnavati vaše vloge. Odkazilo je brezplačno.

Ali je gozdardolžan pokazati meje moje parcele?

Ne. Za parcelne meje odgovarja lastnik. Lastnik skrbi tudi za vidnost meja svoje posesti. Pri tem je najbolje spoštovati tradicionalna nepisana pravila za vzdrževanje mejnih oznak. Če označb mej ni mogoče najti, se lastnik posvetuje z mejaši, če tudi to ni uspešno, so za vzpostavitev meje pristojna geodetska podjetja.

Kaj potrebujem za posek drevja na parceli, katere nisem lastnik? Potrebujete pisno pooblastilo lastnika, ki vas pooblašča za postopek skupne izbire drevja za posek. Pooblastilo dostavite revirnemu gozdarju, s katerim se dogovorite za odkazilo.

Katere dokumente potrebujem pri prevozu lesa?

Za prevoz lesa do količine 10 kubičnih metrov imejte s seboj odločbo, ki jo prejmete po odkazilu. Z njo dokazujete, da je bil natovorjen les legalno posekan. Za prevoz lesa v količini nad desetimi kubičnimi metri pa morate imeti poleg odločbe še izpolnjen evidenčni list, ki je priložen odločbi. Lastnik je tudi dolžan poskrbeti za evidenco podatkov za spremljanje sledljivosti prometa z gozdnimi lesnimi sortimenti po sistemu potrebne skrbnosti.

Zavod za gozdove Slovenije, območna enota Sežana

Kaj moramo vedeti pri ogrevanju z lesom

Pri zgorevanju polen ima največji vpliv na onesnaževanje in izkoristek kurilne naprave uporabnik.

Pri zgorevanju lesa poteka kemični proces, pri katerem dobimo poleg zelene toplote, zaradi katere izvajamo proces zgorevanja, tudi ogljikov dioksid (CO_2) in vodno paro (H_2O). Ker pa v praksi v kurilnih napravah ne moremo zagotoviti idealnega

– popolnega zgorevanja, nastajajo tudi neželeni produkti zgorevanja, kot so CO , CxHy , nezgoreli ogljik (C) v obliki saj ipd. Ti produkti nepopolnega zgorevanja so neželeni tako z energetskega kot tudi okoljskega vidika, v bivalnem okolju pa ogrožajo tudi zdravje ljudi.

Za čim bolj popolno zgorevanje so pomembni temperatura,

količina kisika, čas ter les (vrsta lesa, vlažnost, velikost kosov). Osnovni problem zgorevanja lesa je, da je v njem več kot polovica gorljivih komponent hlapnih. To pomeni, da iz lesa v fazi sušenja najprej izhlapi vlaga, v fazi segrevanja lesa pa hlapne gorljive sestavine (npr. CO, CxHy) izhlapijo ne glede na to, ali so zagotovljeni pogoji za popolno zgorevanje teh hlapnih sestavin, in tudi ne glede nato, ali se toplota, sproščena pri zgorevanju, lahko porabi ali ne. Osnovna naloga kurilne naprave torej je zagotovitev popolnega zgorevanja tudi hlapnih gorljivih sestavin lesa in ne samo lesnega oglja (C). Bolj vlažen kot je les, težji so pogoji zgorevanja.

Popolnost zgorevanja se lahko presodi po velikosti in barvi plamena ter barvi dimnih plinov. Tako rdeč in temen plamen pomeni nepopolno – slabo zgorevanje, svetel plamen sprejemljivo zgorevanje, rumeno-zlat plamen pa dobro zgorevanje hlapnih gorljivih sestavin. V kolikor je temnordeč plamen še kratek pri na novo naloženem gorivu v kurišče, gre za zelo slabo in nesprejemljivo zgorevanje, kar se vidi tudi po temnem dimu, ki se kadi iz dimnika. Če je plamen temnordeč, pomeni zelo slabo in nesprejemljivo zgorevanje tako z okoljskega, požarnovarnostnega, energetskega in zdravstvenega vidika. Temnordeča barva plamena pomeni, da majhni delci goriva ne zgorijo zaradi pomanjkanja kisika ali prenizke temperature. Ti nezgoreli delci pa potujejo z dimni plini v okolico, nekaj pa jih ostane tudi na stenah kurilne naprave, dimniškega priključka in dimnika.

SLABO: Temnordeč plamen in temen gost dim na vrhu dimnika sta pokazatelja zelo slabega zgorevanja lesa, kar pomeni visoko vsebnost saj ter škodljivih plinov za okolje (CO ...).

DOBRO: Svetel rumeno-zlat plamen in neviden svetel dim (vsebuje večinoma paro) je pokazatelj dobrega zgorevanja lesa.

Za čim bolj popolno zgorevanje zagotovimo primerno suh les, ki naj bo sušen vsaj eno sezono, ter zadostno količino kisika pri zgorevanju. Popolno zgorevanje nudi najboljši energijski izkoristek in je zelo pomembno za naše zdravo in čisto okolje. Uporabljajmo domačo energijo za ogrevanje našega doma na pravilen način!

Prazniki so pred vrati, z odpadki dajmo lepo ravnati!

Ekološki otoki so namenjeni ločenemu zbiranju odpadne embaleže ter biološko razgradljivih odpadkov iz kuhinje. Ekološki otoki niso odlagališče vseh vrst drugih odpadkov. V prazničnih dneh se količina odpadkov še poveča. Potrudimo se in odpadke pravilno ločimo po posameznih zabojnikih. Poskrbimo tudi, da se okrog ekoloških otokov ne odlagajo odpadki, ki tja ne sodijo: mešani odpadki, kosovni odpadki (sušila, potovalke, vozički, likalne deske ...), bela tehnika ipd. Kosovne in nevarne odpadke oddajte na zbirnem centru za individualni dovoz odpadkov v Komnu, ali pa jih shranite doma do oddaje na akciji zbiranja kosovnih in nevarnih odpadkov v vašem kraju.

Ko pa se v januarju novoletni prazniki poslavljajo, se poslovijo tudi nekatere novoletne jelke, poškodovani okraski in pokvarjene lučke ... Ti odpadki ne sodijo na ekološki otok: naravno novoletno drevesce vrnimo naravi, saj ne sodi v zabojnik za osta-

nek odpadkov ali v zabojnik za bio odpadke iz kuhinje. Lahko ga oddate tudi na zbirnem centru za individualni dovoz odpadkov, kjer lahko oddate tudi plastično novoletno jelko. Na zbirnem centru oddate tudi pokvarjene lučke, ki jih uvrščamo med izrabljeno električno in elektronsko opremo, in svojo pot nadaljujejo v predelavo. Tudi tako bodo prazniki lepši.

V zadnjih decembrskih dneh lahko v nabiralnikih pričakujete zgibanko, v kateri boste našli:

- urnik odvoza ostanka komunalnih odpadkov za leto 2018,
- kupone za oddajo kosovnih in nevarnih odpadkov v zbirnem centru in akciji zbiranja kosovnih in nevarnih odpadkov po naseljih za leto 2018,
- navodila in nasvete za pravilno ločevanje odpadkov.
-

Svetujemo vam, da si zgibanko shranite, saj je v njej urnik odvoza za celo leto 2018, prav tako so tudi kuponi veljavni celo leto 2018. Datume odvoza ostanka komunalnih odpadkov si lahko zabeležite tudi na svojem domačem koledarju.

Srečno v novem letu vam želi Komunalno stanovanjsko podjetje, d. d., Sežana!

Besedilo in foto: KSP, d. d., Sežana

Taša Cucek, magistrica zakonskih in družinskih študij, specializantka zakonske in družinske terapije, relacijskega družinskega modela na Teološki fakulteti v Ljubljani in stažistka na Družinskem centru Sveta Gora in v zasebni praksi v Sežani. Foto: Polona Makovec.

V dvanajstem prispevku bomo razmišljali o razvoju možganov. O tem, kako zgraditi dober odnos z otrokom, ki oblikuje otrokove možgane, s tem pa zgradi trdne temelje za zdravo in srečno življenje.

Razvoj možganov in pomembnost

Kako poskrbeti za vzajemno delovanje desne in leve hemisfere? Kako otroku dovoliti, da sprocesa čustva in mu pri tem pomagati?

O telesnih potrebah smo seznanjeni in zanje znamo poskrbeti. Starš ve kaj narediti, ko ima otrok vročino, zna poskrbeti za ureznino in to tudi razkužiti, toda zelo malo staršev ve o razvoju možganov in kako lahko pri tem otroku pomagajo.

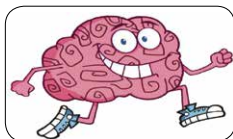
Za lažje razumevanje vam navajam zgodbo z naslovom: "Eea woo woo".

Nekega dne je Marina prejela klic v službi, v katerem je izvedela, da sta njen dvoletni sin in varuška imela prometno nesrečo. Sin Marko je bil vreden, varuška pa je bila odpeljana v bolnišnico.

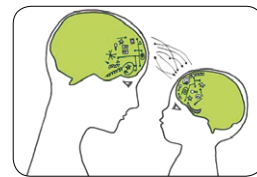
Marina je zdrvela na kraj nesreče, kjer je izvedela, da je varuška med vožnjo doživela epileptični napad. Svojega sina je našla v rokah gasilca, ki je neuspešno poskušal umiriti fantka. Pomiril se je šele v maminem objemu, medtem ko ga je tolažila. Takoj je ko je otrok nehal jokati je začel pripovedovati zgodbo. Uporabljal je svoj jezik dvoletnega otroka, katerega sta poznali le njegova mama in varuška. Marko je ves čas ponavljal "Eea, woo woo". Eea je v njegovih očeh pomenilo Sofia, tako je bilo ime njegovi varuški. Woo woo pa je bila njegova verzija siren na gasilskem vozilu oz. reševalnem vozilu, ki je varuško odpeljalo v bolnišnico. Varuška je bila odpeljana proč, otrok je to doživel kot izgubo.

V taki situaciji bi mnogi od nas najprej poskrbeli, da sta tako otrok kot varuška na varnem, nato pa nemudoma spremenili temo oz. poskušali otroka zamotiti z drugo situacijo. Kot npr. "gremo na sladoled". V naslednjih dneh pa bi se mnogi starši poskušali izogniti pogovoru o nesreči, da ne bi otroka vznemirili.

S tem, ko bi poskušali otroka preusmeriti k "gremo na sladoled",

bi povečali otrokovo zmedo glede tega, kaj se je zgodilo in zakaj. Otrok še vedno doživlja polno strašljivih čustev, a mu ni dovoljeno oz. pomagano, kako naj se s tem sooči na učinkovit način. Marina je na srečo obiskovala tečaj o vzgoji in otrokovih možganih in je tako lahko v tem primeru uporabila naučeno strategijo. Čez noč in naslednje dni je Marku pomagala pripovedovati dogodek znova in znova.

Vsakič, ko je Marko o tem želel govoriti, je pogovor spodbudila in pri njem sodelovala.

Mama je rekla: "Ja, bil si v nesreči s Sofijo, kaj ne?"

Sin: Marko je iztegnil roke in pokazal kako je izgledal Sofijin napad.

Mama je nadaljevala: "Ja, Sofia je imela napad in se je začela tresti in avto se je zaletel, kaj ne?"

Sin je nato spregovoril: "Eea, woo woo",

Mama je odgovorila: "Tako je. Prišli so reševalci in odpeljali Sofijo k zdravniku. Sedaj se počuti boljše. Se spomniš, ko sva jo včeraj obiskala? Sedaj ji gre veliko bolje, kaj ne?"

S tem ko je mama dovolila, da je Marko ponavljal zgodbo, mu je pomagala razumeti kaj se je zgodilo. Tako se je lahko soočil z čustvi, ki jih je doživljal. Z zavedanjem pomembnosti pomagati otrokovim možganom sprocesirati strašljivo situacijo, mu je pomagala povedati in ponavljati dogodke, da je lahko sprocesiral strah. Tako je lahko nadaljeval s svojimi vsakodnevnimi rutinami na zdrav in uravnotežen način.

V naslednjih dneh je otrok redkeje čutil potrebo po pripovedovanju zgodbe, vse dokler ni ta zgodba postala le ena izmed njegovih življenjskih izkušenj. (povzeto po, The whole brain child, 2011)

Tak način odreagiranja na dogodek imenujemo integracija.

Napovednik:

Sklop delavnic – Stik s telesom

Kje: Sežana, ulica tankovske brigade 9

Kdaj: 17.1.2018

Obvezne prijave na tukajsem.zate@gmail.com.

Max. število udeležencev 6.

Vprašanja lahko pošljete na email: tukajsem.zate@gmail.com, ali pa preko spletne strani www.psihoterapijatasas.com. Odgovori ali pa tema bo obravnavana v naslednjem članku. Oseba bo ostala anonimna.

Želim vam vse dobro in obilo pristnih trenutkov preživetih v družbi ljudi, ki vam veliko pomenijo.

Kar burja prinese

Čebelarstvo društvo Sežana na izletu na Dolenjskem

Čebelarstvo društvo Sežana, v katerega je vključenih 120 članov iz občin Divača, Hrpelje-Kozina, Komen in Sežana, je drugo soboto v septembru izkoristilo za izlet. Za destinacijo so si izbrali okolico Ljubljane in del Dolenjske. Najprej so se ustavili v kraju Šmarje-

Sap, kjer so si pri čebelarju Antonu Koželju ogledali čebelje izdelke in pridelke ter muzej čebelarstva kulturne dediščine. Muzej je izredno zanimiv, saj ima Anton Koželj zbirko vseh tipov panjev, točil, čebelarskega orodja in pripomočkov, ki so jih naši

Kar burja prinese

predniki uporabljali v več stoletjih. Poleg čebelarstva obsega muzej tudi bogato zbirko pripomočkov lovstva. Koželjevi imajo čebelnjake na več lokacijah Dolenjske in Suhe krajine. Sledila sta sladka pogostitev in ogled njihovih čebeljakov, kjer so se čebelarji seznanili z različnimi tehnikami čebelarjenja in primeri iz prakse. Kasneje so si ogledali tudi protiturški tabor Cerovo, ki se nahaja samo nekaj kilometrov od Grosupljega, v neposredni bližini Županove jame. Gradili so ga kmetje za zavarovanje svojih življenj in skromnega premoženja. Po krajši okrepitvi so se zapeljali do Cistercijskega samostana ali opatije Stična, ki je najstarejši samostan na slovenskem ozemlju. Tam so si ogledali muzej krščanstva od leta 1100 na Slovenskem. Odpeljali so se še v kraj Lanšprež, ki je znan kot zadnje počivališče Petra Glavarja. Peter Glavar je bil znan po svojih razsvetljenskih spisih o čebelah in pospeševanju gospodarstva, ki jih je pisal, da bi poučeval kmete. Bil je lastnik gradu Lanšprež, katerega so po vojni porušili. Peter Glavar je dal zgraditi po letu 1766 novo kapelo. Po njegovi smrti pa je posest prehajala v roke različnih lastnikov, ki kapele niso vzdrževali, zato je začela propadati. Leta 1981 so čebelarji

ustanovili gradbeni odbor za obnovo Lanšpreža in tako so obnovljeno kapelo slovesno odprli leta 2004, leta 2016 pa so jo člani ČD Trebnje opremili z zvonom. Čebelarji so se v večernih urah vrnili domov polni novih spoznanj in prijetnih vtisov ter se odločili, da bodo tako prijetno druženje v naslednjem letu zopet ponovili.

Besedilo in foto: Petra Gombač

Že tradicionalna promocija deficitarnih in obetavnih poklicev

Območna obrtno-podjetniška zbornica Sežana je v sodelovanju s kraško-brkinskimi občinami v sredo, 27. septembra, pripravila že 8. promocijo deficitarnih in obetavnih poklicev v objemu Botaničnega parka Sežana. Namen projekta je osnovnošolcem 9. razreda iz kraško-brkinskih občin in njihovim staršem na sproščen in učinkovit način predstaviti te poklice, jih spodbuditi k vključevanju v obetavne poklice ter jim predstaviti možnosti izbire poklicne kariere v smeri podjetništva. Letos se je promocije udeležilo 170 osnovnošolcev iz osnovnih šol

Sežana, Divača, Komen, Hrpelje-Kozina in Dutovlje.

Ob uvodu je osnovnošolce in njihove spremljevalce, srednješolce, profesorje in zbrane goste nagovoril predsednik OOO Sežana Jernej Bortolato, v imenu kraško-brkinskih občin pa sta prisotne pozdravila tudi župan Občine Sežane Terčon Davorin in županja Občine Hrpelje-Kozina Saša Likavec Svetelšek.

Na 18 stojnicah so se s svojimi programi predstavili Tehniški šolski center Nova Gorica, Gimnazija in zdravstvena šola Nova Gorica, Šola za hortikulturo in vizualne umetnosti Celje, Srednja šola Izola, Srednja gradbena, geodetska in okoljevarstvena šola Ljubljana, Gimnazija, elektro in pomorska šola Piran, Šolski center Srečka Kosovela Sežana, Višja strokovna šola Sežana, Šolski center Postojna, Srednja gozdarska in lesarska šola Postojna.

Devetošolcem sta se s svojim delom predstavila tudi člana OOO Sežana Okrepčevalnica Apetit, Matjaž Lindič, s. p., ter Kamnoseški izdelki umetnostne obrti Jernej Bortolato, s. p. Razdeljeni po skupinah so osnovnošolci izmenično obiskali sedeže podjetij Imas, d. o. o., Skok Blu, proizvodnja, storitve in trgovina, d. o. o., ter KA 70, prašno barvanje, d. o. o.

Besedilo: Klementina Križman

Slike: arhiv OOO Sežana

Paleoekologija na Krasu z geologinjo Teo Kolar Jurkovšek

V okviru jesenske edicije Festivala Kraška gmajna je na Krasu gostovala tudi priznana geologinja Tea Kolar Jurkovšek iz Geološkega zavoda Slovenije. V kvadratnem stolpu v Štanjelu je (5. oktobra) pripravila predavanje o ekoloških spremembah v geološki preteklosti zemlje. Spremljal jo je tudi soprog geolog

Bogdan Jurkovšek, ki se je pred kratkim upokojil.

Tea Kolar Jurkovšek je diplomirala 1978 leta na Fakulteti za naravoslovje in tehnologijo v Ljubljani, doktorirala pa 1989. leta na Rudarsko-geološki fakulteti v Beogradu. Leta 1979 se je zaposlila na Geološkem zavodu Slovenije v Ljubljani, 1992 pa

postala višja znanstvena svetnica. V raziskovalnem delu se je posvetila raziskavam na področjih paleontologije in stratigrafije. Opisala je več novih fosilnih vrst in rodov. Med drugim je z Bogdanom Jurkovškom napisala knjigi *Fosili v Sloveniji* in *Karbonski gozd*. Sama ali s sodelavci je objavila več znanstvenih in strokovnih člankov v domači in tuji strokovni literaturi. S soprogom rada zahaja na Kras.

Predavateljica je v uvodnem delu predstavila največje ekološke katastrofe v zemeljski zgodovini. Zapis o njih so se ohranili v kamninah, ki pogosto vključujejo okamnele ostanke nekdanih živali in rastlin. Velika izumiranja organizmov, ki so pogosto povezana z vulkanizmom, padci meteoritov, klimatskimi spremembami in podobnimi dogodki predstavljajo tudi mejnike med geološkimi dobami. »Največja katastrofa se je zgodila med starim in srednjim zemeljskim vekom pred 252 milijoni let, v kateri je izumrlo kar 95 odstotkov vseh živalskih skupin. Najbolj znana katastrofa, ki jo je povzročil padec meteorita na zemljo pred 65 milijoni let, pa je za vselej zaključila vladavino dinosavrov in ponudila priložnost sesalcem, ki so kmalu po njej prevzeli vodilno vlogo na Zemlji. Zapis o njej so se ohranili tudi v kamninah Krasa,« je poudarila Kolar Jurkovškova. Predavateljica se je ob koncu dotaknila še vpliva sodobnega človeka na ekološke razmere na Zemlji, zaradi katerega geologi razmišljajo o uvedbi nove dobe »antropocen«, njen začetek pa naj bi postavili v čas prvih jedrskih poskusov v atmosferi.

V živahni diskusiji, ki je sledila z obiskovalci, je bilo izpostavljeno, da

lahko na osnovi dogodkov v geološki zgodovini jasno sklepamo, kaj se bo dogajalo v ekologiji našega planeta v prihodnosti.

Geolog Bogdan Jurkovšek, ki se je v času zaposlitve na Geološkem zavodu Slovenije še posebej posvečal raziskovalnemu delu in raziskavam na področjih regionalne geologije, paleontologije in stratigrafije, pa je predstavil geološko karto in zemljevid severnega dela Tržaško-Komenske planote, katerih avtor je prav on in sta izšla leta 2010 pri Geološkem zavodu Slovenije. Zemljevid v velikosti 1 : 25.000 in geološko karto je vsak izmed udeležencev tudi prejel v spomin.

Žal je zaradi deževnega vremena odpadel sprehod med kamnitimi stavbami Štanjela z iskanjem zapisov o geološki preteklosti.

Besedilo in foto: Olga Knez

Srebrna kraška balinarja na mladinskem svetovnem prvenstvu v Monacu

Baliranje na Krasu ima dolgo zgodovino, kraški balinarji pa dosegajo tudi vidne uspehe v mednarodnem športu. V Območni balinarski zvezi Sežana igrata dva kluba v najvišji državni ligi. V osemdesetih letih je baliranje v takratni sežanski občini doživljalo razcvet, saj se je v klubih začelo delo z mladimi. Pred kratkim pa sta bila v izbrano vrsto Slovenije iz sežanske območne balinarske zveze povabljeni dva mlada in nadobudna balinarja Jan Guštin iz Vrhovelj, ki balina za Repentabor in Skalo Sežana, in Jaka Štremfel iz Kobjeglave, ki uspešno balina pri Hrastu Kobjeglava. Selektor slovenske reprezentance Anton Pocar jih je sredi oktobra peljal na mednarodno tekmovanje v Monaco, kjer so nastopili na svetovnem prvenstvu za mlade ob

10. obletnici smrti predsednika domačega kluba Denisa Ravera. Tu sta igrala v svoji kategoriji U15. Tekmovanja se je udeležilo 12 reprezentanc mladih iz vsega sveta. Jan in Jaka, mlada Kraševca iz sežanske območne balinarske zveze, sta zastopala celotno slovensko balinarsko ekipo U15. Ob reprezentancah kot so Italija, Hrvaška in Francija, so se pomerili celo mladi iz Avstralije. Z odličnimi igrami sta se kraška balinarja, ki sta zastopala barve Slovenije, uvrstila v finale, v katerem jim je zmanjkalo sreče, da bi stopila na najvišjo stopničko. Z drugim mestom sta nadvse zadovoljna, vsak od njiju je prejel svoj pokal. Da sta dosegla tak uspeh, sta morala premagati tudi svetovno velesilo v balinanju, Francijo. Jan in Jaka pravita, da sta balinanju hvaležna, saj jim prav šport omogoča, da spoznavata svet. »Prvič sva bila tako daleč od doma. Saj sva že zastopala barve slovenske trobojnice na Hrvaškem, tokrat pa naju je pot vodila v prelep in blesteč Monaco, kjer še najini starši niso bili. V Monacu smo tako spoznali nove prijatelje in navezali prijateljske vezi celo s potomci Slovencev v Avstraliji. Baliranje nam tako odpira vrata v svet in potrudila se bova še naprej, da bova trenirala in dosegala dobre rezultate in dostojno predstavljala ne samo Kras, ampak celotno Slovenijo,« dodajata vesela in zadovoljna Jan in Jaka.

Mladima favoritoma čestitamo ob velikem uspehu v svetovnem merilu.

Besedilo: Olga Knez

Foto: iz osebne arhiva obeh fantov

Zavod Krasen Kras na sejmu Arheološkega turizma

Zavod Krasen Kras se je predstavil na mednarodnem sejmu v Paestumu južni Italiji od 26. do 29. oktobra 2017. K sodelovanju smo povabili: Park Škocjanske jame, Park vojaške zgodovine Pivka, Goriški muzej, Tolminski muzej in Notranjski muzej Postojna, ki so poleg oglaševalskega gradiva o svoji dejavnosti prispevali še plakat. Osnovna tema je bila arheologija in turizem. Sejem je bil lepo obiskan, razveseljivo pa je predvsem to, da Slovenijo v južni Italiji poznajo. V ospredju so naša zdravilišča in naša prestolnica Ljubljana, poznajo pa tudi Škocjanske in Postojnsko jamo. S sodelavko Sonjo Ščuka sva se potrudila, da sva jih seznanila z našo pestro arheološko, kulturno, muzejsko in naravoslovno ponudbo. Ni bilo predstavnikov STO-ja iz Milana, so pa posredovali promocijsko gradivo o Sloveniji, tako da sva hkrati zastopala Slovenijo. Lokacija združene stojnice z STO-jem je bila ob osrednji ogledni poti, zato smo bili dobro vidni in vsaj upamo, da čimbolj prepoznavni. Po zagotovilih organizatorjev si je v štirih dneh sejem ogledalo 12.000 obiskovalcev. Na površini 2500 kvadratnih metrov se je predstavilo 120 razstavljalcev

iz 14 italijanskih pokrajin in iz 25 tujih držav. Razstavljalcem je pomagalo 5000 dijakov italijanskih srednjih šol. Na Facebooku so zabeležili 18.000 všečkov. Tudi medijsko je bil sejem, predvsem s strani domačih medijev, dobro pokrit.

Besedilo in foto: Dejan Vončina, Zavod Krasen Kras.

Dvaindvajset fotografov na razstavi Kras do morja

V galeriji Pri Valetovih v Štanjelu so 10. novembra letos odprli fotografsko razstavo na temo Kras in morje, na kateri se z 22. fotografijami predstavlja 12 članov Foto kluba Žarek iz Sežane, ki stopa v 25. leto delovanja s predsednikom Igorjem Petarosom, in 10 članov Fotovideo Trst 80, ki jih že vrsto let vodi predsednik Marko Civardi. O nastanku in razvoju projekta, ki je prvi uradni projekt medsebojnega dolgoletnega sodelovanja, sta pred številnim občinstvom v stari kraški hiši v Štanjelu, ki je spremenjena v galerijo, spregovorila predsednika obeh sodelujočih društev, ki sta se za sodelovanje zahvalila novoustanovljenemu Javnemu zavodu Komenski Kras z vodjo Polono Abram in akad. slikarki Mojci Senegačnik.

Obe društvi združujeta ljubiteljske fotografe Krasa. Fotografi so se na tokratnem natečaju osredotočili na motive na območju, ki tematsko predstavlja matični Kras, ki se razprostira na območju približno 500 kvadratnih kilometrov med Traškim zalivom in Vipavsko dolino, njen večinski del leži v Sloveniji, skrajni zahodni

delu Krasa. Rezultat medsebojnega dela je razstava, s katero se predstavlja 10 tržaških fotografov in 12 fotografov sežanskega društva, vsak s po eno fotografijo. Vsak fotograf je drugače doživel in poiskal lepote Krasa. Fotografi so v svoje objektivne ujeli za Kras značilne pojavne oblike, kraške domačije, običaje, ljudi in naravo. Rezultat odkrivanja raznolikosti Krasa je razstava 22. fotografij s podobami kulture in narave, kakršni sta na enkratnem in z motivi bogatem Krasu zabeleženi v očeh fotografov na začetku tretjega tisočletja,« je na odprtju razstave dejal predsednik sežanskega FKŽ Igor Petaros.

Na razstavi sodelujejo: Igor Petaros, Pavel Morelj, Rafael Vončina, Vlasta in Stojan Gorup, Bogdan Macarol, Dajana Čok, Zvonko Malovec, Marija Maruša Maraž, Igor Fabjan, Cvetka Šemrov in Simon Rebula (vsi FKŽ) in Marko Civardi, Marina Štgurman, Alessio Fiorentino, Nataša Peric, Radivoj Mosetti, Alenka Petaros, Marko Lupinc, Boris Macarol, Claudio Urizzi in Andrej Vodopivec (vsi Fotovideo Trst 80).

Obiskovalci lahko občudujejo motive zadnje Kraške ohceti na Repentabru, ki jo je v svoj fotografski objektiv ujel Bogdan Macarol, pastirske hiške Borisa Macarola, prečudovito kraško gmajno z žarečim rujem Pavla Morelja in Alessia Fiorentina, Doberdobsko jezero Simona Rebule, žarečih vinogradov Marka Civardija in trt Andreja Vodopivca, sivke Nataše Peric, kraške arhitekture s portali in ganki Vlaste in Stojana Gorupa, pa tudi klepanja kose Radivoja Mosettija in druge kraške motive. Pod motiv Kras do morja, ki prikazuje jadrnice Barcolane z motivom kraške skale, pa se podpisuje Dajana Čok. Civardi pa je povabil obiskovalce tudi na ogled razstave Čebele in med, ki so jo pred časom odprli v galeriji v Štanjelu.

Bivši predsednik sežanskega FKŽ Stojan Gorup pa je poudaril,

da je sežanski FKŽ z zbiranjem točk na mednarodnih razstavah in doma osvojil šesto mesto v Sloveniji in tako je podelil trem sežanskim fotografom medalje za naziv F1 (fotografi 1. razreda) Fotografske zveze Slovenije. Priznanja so prejeli: Vlasta Gorup, ki se je na razstavi v Štanjelu predstavila z motivom portala iz Bazovice, Igor Fabjan (motiv Proti svetlobi-podhod na Opčinah) in Igor Petaros (z motivom cerkvice sv. Marije v Glinščici).

Odprtje razstave v sklopu praznovanja martinovega so s pesmi jo popestrili člani Kraške klape, ki jo vodi umetniški vodja Sašo Prinčič in v kateri prepeva od vsega začetka, od leta 2012, tudi sežanski fotograf Igor Fabjan. Razstava je bila na ogled do 3. decembra. Razstava pa se bo selila tudi po drugih krajih Krasi na obeh straneh meje.

Besedilo in foto: Olga Knez

Delavnica javnega nastopanja in komuniciranja za učinkovitejšo promocijo ljubiteljske kulture

Javni sklad za kulturne dejavnosti (JSKD), Območna izpostava Sežana, je v novembru organiziral delavnico Javno nastopanje in komuniciranje z mediji. Predstavitvam predznanja na področju javnega nastopanja je sledila delavnica.

Strokovna sodelavka podjetja K@SPR Anita Urbančič je udeležence poučila o zakonitostih javnega nastopanja, opozorila na morebitne zaplete, do katerih lahko pride pri samem nastopu, in dala napotke za pripravo nastopa. Drugi del usposabljanja, ki ga vodila Janja Novoselc, se je osredotočal na komuniciranje z mediji, pisanje sporočil za javnost in prispevkov za občinska glasila. »Pomembno je bilo, da smo imeli praktične predstavitve in domače naloge. Tako smo lahko medsebojno komentirali nastope in prispevke drug drugega in jih nato izboljšali. Število sodelujočih je bilo omejeno na osem, kar je pripomoglo h kvaliteti in individualnemu pristopu.«

Program je potekal dve soboti v dveh delih. Udeležba na takšnih delavnicah omogoča, da si lahko tudi tisti, ki se z javnim nastopanjem in komuniciranjem z mediji ukvarjamo le občasno in za

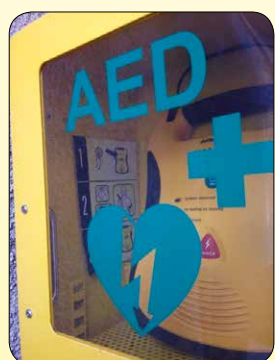
potrebe ljubiteljskih dejavnosti, pridobimo znanja, ki so nam v veliko pomoč pri delu.

Besedilo in foto: Silvestra Grižnik Kačič

Uporaba avtomatskega defibrilatorja (AED), ki je na voljo občanom občine Komen

Ker nikoli ne vemo, kdaj in kdo bo potreben naše pomoči, je na nas, da se samoiniciativno izobražujemo in pridobivamo znanje iz prve pomoči. Lahko bomo priča neljubemu dogodku, ko bodo naši družinski člani, prijatelji, znanci ali povsem neznani ljudje potrebni pomoči in takrat si bomo želeli biti ustrezno pripravljeni pomagati. Izredno neprijeten občutek je, ko ne moreš nuditi pomoči nekomu, ki je resno poškodovan. Z izobraževanji

in obnavljanjem znanja iz prve pomoči bi lahko ob neljubih dogodkih, kot so zastoji srca in dihanja, pravilno ravnali. Čeprav se na tem področju stvari razvijajo in se vedno bolj poudarja pomembnost znanja pravega nujenja prve pomoči, se moramo sami pri sebi vprašati: če bi v tem trenutku nekdo poleg vas padel v nezavest in prenehal dihati, bi vedeli kako ravnati ter v kakšnem zaporedju, da bo nudena

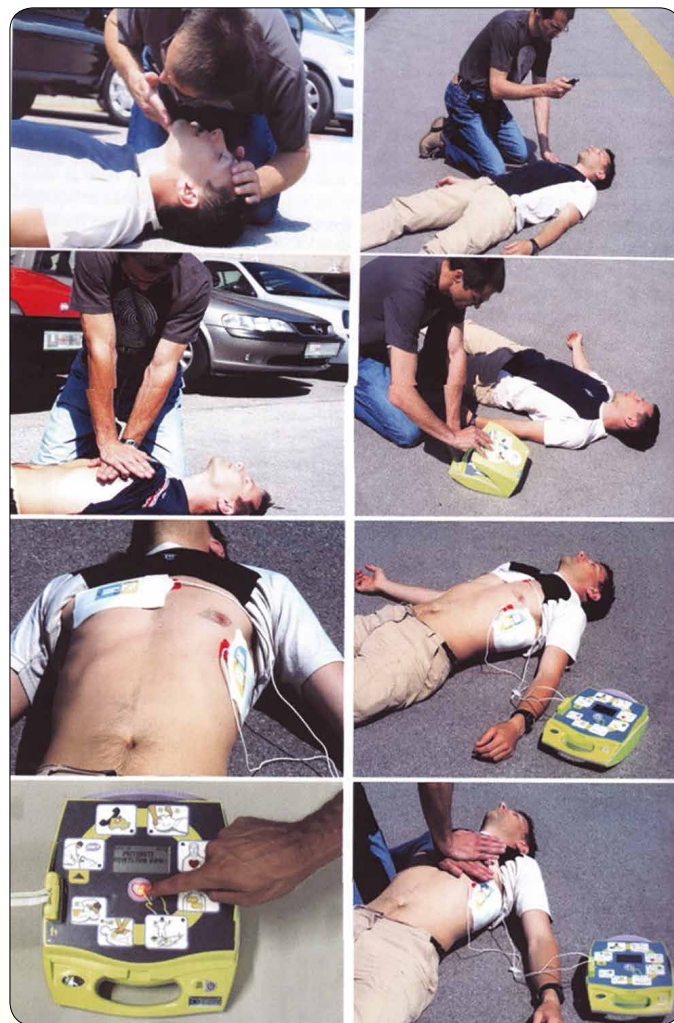
pomoč pravilna, učinkovita in kar najhitrejša?

V občini Komen so občanom ob pojavu takih situacij na voljo štirje avtomatski defibrilatorji. Nahajajo se: v Komnu (ob vhodu v Gasilski dom), v Gorjanskem (pri vhodu v vaški dom), v Štanjelu (ob vhodu v Tošč mesnico in trgovino) ter nazadnje nameščen je v Hruševici (pri oglasni deski na vaškem domu). Avtomatski defibrilator, ki je nameščen ob vhodu v Gasilski dom v Komnu, uporablja tudi PGD Komen, zato si gasilci prizadevajo, da bi v prihajajočem letu pridobili še en avtomatski defibrilator, v primeru dveh istočasnih intervencij.

Avtomatski defibrilator je naprava, ki analizira električno aktivnost srca, nam daje glasovna navodila in nas vodi skozi postopke oživljanja. Kako torej uporabljamo avtomatski defibrilator?

Ko se oseba zgrudi na tla in obleži, jo najprej glasno pokličemo in obzirno stresemo. Če se ne odziva in ne naredi normalnega vdiha po nekaj sekundnem opazovanju, najprej pokličemo nujno medicinsko pomoč na 112 ter šele nato začnemo z oživljanjem. Če smo ob nenadno oboleli osebi sami in vemo, da je

avtomatski defibrilator v bližini (oddaljen največ 1-2 minuti teka) lahko osebo zapustimo; če je oddaljen dlje, pošljemo osebo, ki nam pomaga. Ob odprtju omarice avtomatskega defibrilatorja se sproži glasen alarm, zato se ne ustrašite. Alarm opozori morebitne ljudi v bližini, da vam lahko priskočijo na pomoč, poleg tega je naprava tudi izsledljiva in tako zaščiten proti zlorabi. Če pa nimamo ob sebi nikogar, ki bi nam pomagal, in je defibrilator predaleč, izpustimo uporabo avtomatskega defibrilatorja in pričnemo z oživljanjem v razmerju 30:2. Oživljamo z zunanjo masažo srca, tako da poklekamo ob prizadetega, dlan dominantne roke položimo na sredino prsnega koša, drugo roko položimo nad prvo in prepletamo prste, nagnemo se nad prizadetega in z iztegnjenimi komolci pritiskamo pravokotno na prsni koš, približno 4-5cm globoko. Ko izvedemo 30 stisov na prsni koš, nudiemo prizadetemu 2 umetna vpiha, tako da sprostimo dihalno pot na način, da mu zvrnemo glavo nazaj in dvignemo brado, mu narahlo odpremo usta ter nato enakomerno vpihujemo zrak in opazujemo dviganje prsnega koša. V tem zaporedju (30 stisov:2 vpiha) nato nadaljujemo do prihoda reševalcev. Ko imamo na voljo uporabo avtomatskega defibrilatorja, sledimo glasovnim navodilom, ki nam jih posreduje naprava. Navodila so v slovenščini. Vsak avtomatski defibrilator ima dve samolepilni elektrodi, ki ju prilepimo na golo kožo. Napravo vključimo s pritiskom na zeleni gumb, nato nas bo naprava glasovno vodila skozi postopek. Tudi če smo v dvomih o uporabi avtomatskega defibrilatorja, ga lahko priključimo na osebo, kajti naprava prepozna morebitni učinkoviti srčni ritem in ne bo dovolila električnega sunka. Postopek je običajno tak, da naprava najprej analizira srčni ritem prizadetega, nato pa nas glasovno opozori, ali je potreben električni sunek. Če je, pritisnemo tipko za električni sunek (rdeči gumb), ob pritisku te tipke se ne sme nihče dotikati prizadetega. Naprava nas nato usmeri na zunanjo masažo srca (30:2), ki jo izvajamo dve minuti, nato nas naprava opozori, da bo ponovno izvajala analizo srčnega ritma. Med analizo prekinemo z zunanjo masažo srca. Naprava nas nato opomni, če je ponovno potreben elek-

trični sunek. Tak krog oživljanja prizadete osebe vzdržujemo do prihoda ekipe nujne medicinske pomoči.
(Literatura: AHČAN, U., 2007. *Prva pomoč: priročnik s praktičnimi primeri*. Ljubljana: Rdeči križ Slovenije.)

Besedilo: Megi Petelin, dipl. med. ses.

Foto: Ahčan, Prva pomoč: priročnik s praktičnimi primeri

**Topli in jasni in tihi
so dnevi, grozdje zori,
joj, med brajdami, med brajdami
že listje žari.**

**Neko gotovo, nestalno
čustvo – v jasni svetli tej;
popotnik, kaj se ustavljaš
po tem zraku, svetlem in jasnem?
Pojdi naprej!**

[Srečko Kosovel: Topli in jasni]

**Naj bo leto 2018 polno optimizma,
osebne sreče in zanimivega branja!**

Kolektiv Kosovelove knjižnice Sežana

**Vabilo na
igralne urice**

Vrtec Komen v mesecu januarju vabi vse otroke,
ki še ne obiskujejo vrtca, na igralne urice.
Vabljeni v naš vrtec 15., 22. in 29. januarja 2018,
od 17:00 do 18:00 ure.
Veselim se srečanja z vami.

*Novo v ponudbi
trgovinice v Štanjelu:
možnost nakupa
darilnega bona*

DARILNI BON
za voden ogled Štanjela

Prosimo vas, da se najavite vsaj 5 dni pred ogledom.
tic.stanjel@stanjel.eu | +386 (0)5 769 00 56 | +386 (0)41 383 986

Veseli bomo vašega obiska!
www.stanjel.eu

STANJEL KOMENSKI KRAS

*Obdarite Vaše
najdražje z darilom
iz trgovinice TIC-a
Štanjel v predverju
Galerije Lojzeta Spacala!*

*Izdelki so primerni tudi
kot poslovna darila.*

Ekipa Javnega zavoda
Komenski Kras želi
Vam in Vašim najbližjim
mirno, srečno in uspešno
novo leto 2018!

**Praznični
Štanjel**

*Razstava božičnih jaslí
po vaških ulicah*

Razstava bo na ogled do 7. januarja 2018

Nagradna igra:
Odkrij božične jaslíce po koticíkih
srednjeveškega Štanjela

Vabljeni!
Več na www.stanjel.eu

OBČINA KOMEN KOMENSKI KRAS STANJEL

Novo v Galeriji Lojzeta Spacala:

**RAZSTAVA OB 60-LETNICI
DRUŠTVA URBANISTOV IN
PROSTORSKIH PLANERJEV SLOVENIJE**

 **DUPPPS
TSPAS**

DRUŠTVO
URBANISTOV IN
PROSTORSKIH
PLANERJEV
SLOVENIJE

TOWN AND
SPATIAL
PLANNING
ASSOCIATION OF
SLOVENIA

KUTD Kraški slavček Kobjeglava - Tupelče
vabi na tradicionalni dogodek
ŽEGNANJE KONJ V KOBJEGLAVI
ob prazniku sv. Štefana,
in sicer v torek, 26. decembra 2017,
s pričetkom ob 11. uri
pri vaški cerkvi sv. Mihaela.

Vabljeni!

PRHAJA NA NA NAŠE ODRE:

Petek, 22. december, ob 20.00
NOVOLETNI KONCERT
Mitteleuropa Orchestra: POKLON
FRANKU SINATRI

Četrtek, 28. december, ob 20.00
Špas teater Mengeš: BRADE
Stand-up komedija.

FILMSKI PROGRAM

Sreda, 13. december, ob 20.00, in sobota, 16. december, ob 19.00
film VOJNA ZVEZD: POSLEDNJI JEDI v 3D (Star Wars: The Last Jedi 3D)

Četrtek, 21. december, NOČ KRATKIH FILMOV, prost vstop
ob 18.00 - program animiranih filmov za otroke

ob 20.00 - program animiranih filmov za odrasle

Petek, 29. december, ob 20.00
Filmska praznična poslastica: film NEBO NAD BERLINOM

Sobota, 23. december, ob 10.00
FILMSULcA: norveški film MENJAVA BOŽIČKOV (v norveščini s slovenskimi podnapisi). Filmu sledi pogovor z Nino Drobnjak.

2018

Ponedeljek, 8. januar 2018, ob 20.00
SNG Drama Ljubljana
Rok Vilčnik rokgre – TARZAN
Komedija.

Torek, 23. januar 2018, ob 20.00
SNG Maribor – Drama
Peter Quilter – GLORIOUS!
Za Glasbeno-plesni in Briljantni

abonma ter izven.

Svetovno uspešna glasbena komedija Glorious!, ki je nastala po sodobnem besedilu britanskega dramatika Petra Quilterja (2005), temelji na resnični zgodbi najverjetneje najslabše sopranistke vseh časov, Florence Foster Jenkins (1868–1944). Florence je vse življenje sanjala o tem, da bi postala operna pevka, čeprav ni imela ne talenta niti pevske izobrazbe. Odštekana glasbena komedija, ki proizvaja „salve smeha in na tone sproščenega vzdušja“, je nastala z združenimi močmi ansamblov mariborske Drame in Opere.

Ponedeljek, 5. februar 2018, ob 20.00
Mestno gledališče ljubljansko
Jean-Baptiste Poquelin - Molière – ŽLAHTNI MEŠČAN

VALENTINOV KONCERT
Sreda, 14. februar 2018, ob 20.00
MARKO HATLAK & KAPOBANDA, posebni gost
VLATKO STEFANOVSKI
Za Glasbeno-plesni in Briljantni abonma ter izven.

PODARJAM TI KULTURICE · SEDAJ TUDI 2 DARILNIMI BONI

Če želite koga razveseliti z obiskom prireditve pri nas, mu tako lahko odslej podarite darilni bon, s katerim si bo lahko pridobil vstopnico za po svoji želji izbran dogodek. To pomeni, da si bo obdarjenec s predložitvijo darilnega bona na naši blagajni lahko pridobil vstopnico za ogled kateregakoli filma, predstave ali drugega plačljivega dogodka pri nas po svoji izbiri. Nakup darilnih bonov je mogoč v več vrednostih, in sicer v vrednosti 3,50 evrov (v vrednosti vstopnice za film v okviru programa Kino Kino), v vrednosti 10 evrov in v vrednosti 15 evrov.

Darilni boni so vnovčljivi v roku enega leta od datuma nakupa, ki bo naveden na darilnem bonu. Darilni bon je potrebno izkoristiti v celoti. KDS ostanka gotovine ne vrača. Pravilnik poslovanja z darilnimi boni si lahko v celoti preberete na naši spletni strani (zadnji, siv zavihek, podzavihek vstopnice').

V decembru je na naši blagajni mogoče kupiti DVDja s serijo sedmih kratkih animiranih filmov KOYAA IN NAGAJIVI PREDMETI in dokumentarni film Živijo, Koyaa! Priporočamo kot sedmih animiranih filmov KOYAA in dokumentarni film Živijo, Koyaa odlično darilo za otroke!

Tu sem doma – šestič

1. decembra 2017 se je šolska telovadnica spremenila v pravcato kulturno prizorišče. Dobrodelni koncert je tudi tokrat privabil množico obiskovalcev, ki so z navdušenjem spremljali nastopajoče. In bilo je kaj videti in slišati. Po občutenem Nocturnu, ki ga je na klavir zaigrala Sinja Spasenič Likar, je občinstvo prisluhnilo Čebelarju otroškega pevskega zbora iz Komna in Štanjela ter harmonikarski spremljavi g. Miloša Mozetiča. Šolska dramska skupina je prisotne popeljala v neke druge čase z odlomki iz Partljičeve komedije Moj ata, socialistični kulak, TamburaTeam iz Vipave pa je očaral z zanimivim izborom glasbenih instrumentalistov. Bivši učenci, člani domače glasbene skupine Krasix, so z mladostno energijo očarali mlado in manj mlado publiko s pestrim repertoarjem glasbe, šolske mažoretke pa so dokazale, da stopajo po poti pravih plesnih skupin.

Vrhunec večera je pomenil nastop izjemnega glasbenega gosta, g. Slavka Ivančiča, ki je s spremljevalnim kitaristom, g. Matjažem Švagljem, dodobra ogrel poslušalce.

Prireditve sta povezovala učenca Lucija Godnič in Nejc Hočvar.

Ko je ravnateljica pred koncem koncerta pozdravila nastopajoče in se vsem zahvalila za prispevek k organizaciji in izvedbi zahtevnega dogodka, je napočil trenutek za razkritje letošnjega izkupička. Za 1.390 evrov bo bogatejši šolski sklad, iz katerega se plačujejo šole v naravi, nabavljajo učni pripomočki in igrala, plačujejo gostovanja, dodatna izobraževanje itd. Na šoli na srečo ni učencev, ki bi bili lačni, saj je za otroke iz manj spodbudnih okolij dovolj dobro poskrbljeno s subvencionirano prehrano: malicami in kosili.

Ko so leta 2009 na šoli prvič izvedli dobrodelni koncert, so njegovo vrednost, poleg tiste manj popularne, da se na ta način polni šolski sklad, videli v še eni pomembni dimenziji: združiti ljudi z dobrim namenom

za nastop, pripravo prireditve in skupnosti ponuditi kulturni dogodek. Letos je bil slednji popestren še z nečim: na pobudo mame učenca 4. razreda, gospe Mateje Melan Mozetič, je v večnamenskem prostoru potekala akcija oddaje igrač, ki so za simboličen prispevek zamenjale veliko lastnikov. Dobrodelni koncert je izzvenel ob zvokih Verdijeve Pesmi sužnjev, za katero sta združila moči šolski mladinski pevski zbor in zbor delavcev šole. Veličastno.

Besedilo: Nives Cek,
ravnateljica
Foto: Vojko Franetič

Praznični Komenski Kras

Štanjel

NEDELJA, 17. DECEMBER, OD 14.00 DALJE

ETNO GLASBENO POPOTOVANJE: I BENANDANTI
PRAZNIČNA TRŽNICA
OTVORITEV RAZSTAVE BOŽIČNIH JASLIC PO VAŠKIH ULICAH
NAGRADNA IGRA

Komen

TOREK, 26. DECEMBER

od 14.00 do 19.00	PRAZNIČNA TRŽNICA Z ZABAVNIM
Parkirišče pred Kulturnim domom	PROGRAMOM ZA OTROKE IN ODRASLE
ob 19.00	BOŽIČNO-NOVOLETNI KONCERT
Športna dvorana OŠ Komen	PIHALNEGA ORKESTRA KOMEN

PETEK, 29. DECEMBER, OB 19.00

Cerkev sv. Jurija v Komnu **KONCERT MePZ COMINUM Z GOSTI**

www.stanjel.eu

VS Komen